Clm. 14070

utſiq; mhſ ſuae utilitati conducibilia repperit. omū bonorū largitori referat; Quodſi
ſecus euenerit. non huic laborē nr̄m inanem eſſe cauſetur. quia ſepe euenit utrubi alius
eruditur. ubi alius nil utile ſuſpicat; Ethiemm p̄moſuiſe. aureum poculum. non ideo tamen
omni utilitate car& ſamiolum poterium immo non numquam uaſa fictilia tanto ſolent eſſe
utiliora. quanto uiliora quia gemmis inſerimo iacentib;. & ſolis regib; his utentibus.
haec plurimu ſubſeruiunt uſib;; Sciat aūt quiſquis iſta faſtidierit non ſibi ēdita. ſed ſi tamē
quimaiora adhuc penetrare nequeunt. utmhſ primū q̄ſi quibuſdā alfabeti caracteribꝫ
inducti. illa deincepſ faciliuſ adſequantur,

INTIRROGATIO MAGISTRI. ET RESPONSIO DISCIPULI.

In qua fēria fuerunt kalende ianuarii hoc anno.

uerſa; Undenoſti. ianr̄ hr̄. iii. reg̃. ſcdm aegiptios adferiam incapte ipſius mēſis renda.
& concurrentes erant tunc .vii. quiſimul iuncti. decem faciunt; Sublatis vii. remanent iii;
Iter; ianr̄ hr̄. ii. reg̃. ſcdm romanos. ſicut ipſi unum concurrentē. illum ſilicet. qui poſt vii.
p̄dictas concurrentes ſeq̄t adiungimus. ſunt ſimilit̄. iii. kalende. vi id. xviii kt feb
xviii. xvii. xvi. xv. viii. kt febr. in. vi. fer̄. unde hoc certis. ſi febr. vi. reg̃. hi
quoq; & ſeptē concurrentes. xiii. reddere uidentur; remotis viii. reſtant. v. kalend
vi id. xvi kt mar. xv. iiii kt mar. in. vi. fer̄. Unde hoc certū habetis. ſi quinq; reg̃

Clm. 14070 C

fol. 62v

Quota est luna. xxv. uicesima prima; Unde hoc agnoscere possumus. xxv. Dies mensis sunt uiginti quinque; Si ex ipsis unum semel iungimus. & cum alio xxvii. texerimus. sunt simul uiginti & unus. quinque uidelicet aetate lune p̄dum;

Quota feria. ē. hodie. xxv. prima; Unde hoc certum est. xxv. Dies istius mensis sunt iam pretereti duo; Si eos cum illis vii. regt conseremus. octo in propatulo habemus; Sequestratis vii. remanet unus. qua prima feria. est; Quota. ē. luna. xxv. uicesima secunda; Unde hoc certū tenemus. xxv. Duos dies istius mensis. sumus. cē. p̄teritos; Sicut cum illis. uiginti ideſt aetatem lune que fuit in capite istius mensis apponimus. xxv. uiginti & duo apparent. qui hodierni lune aetatem significant.

legitur

Quota fer. hodie legitur. xxv. vi; Qualiter hoc scire possumus; xxv. Dies anni presentis sunt preteriti centum uiginti; Si ergo cum illis numerum feriq; que fuit in capite istius anni. quatuor sollicet. insuper etiam bis sex dies adnectimus. & deinceps hanc summā p̄ vii. metimur. sex inde usi restant qui predictam feriam demonstrant;

Quota. ē. hodie luna. xxv. uiceſima; Quomodo hoc credendum est. xxv. Sicut diximus dies anni sunt preteriti ccc. Ar sicut ipsis aetatem lune que fuit in kl. die ianuarii decem & octo videlicet cōmumeram. xxxviii. mensi mul efficiunt; Demptis xxviii. qui sunt quattuor lunationū dies. tum sup flui aetatem lune pandum.

Luna uicesima. quot puncta habet. xxv. Secundum bedam. xl; Luna pleni uero summationem. tria mo menta. & tertiam partē unius momen

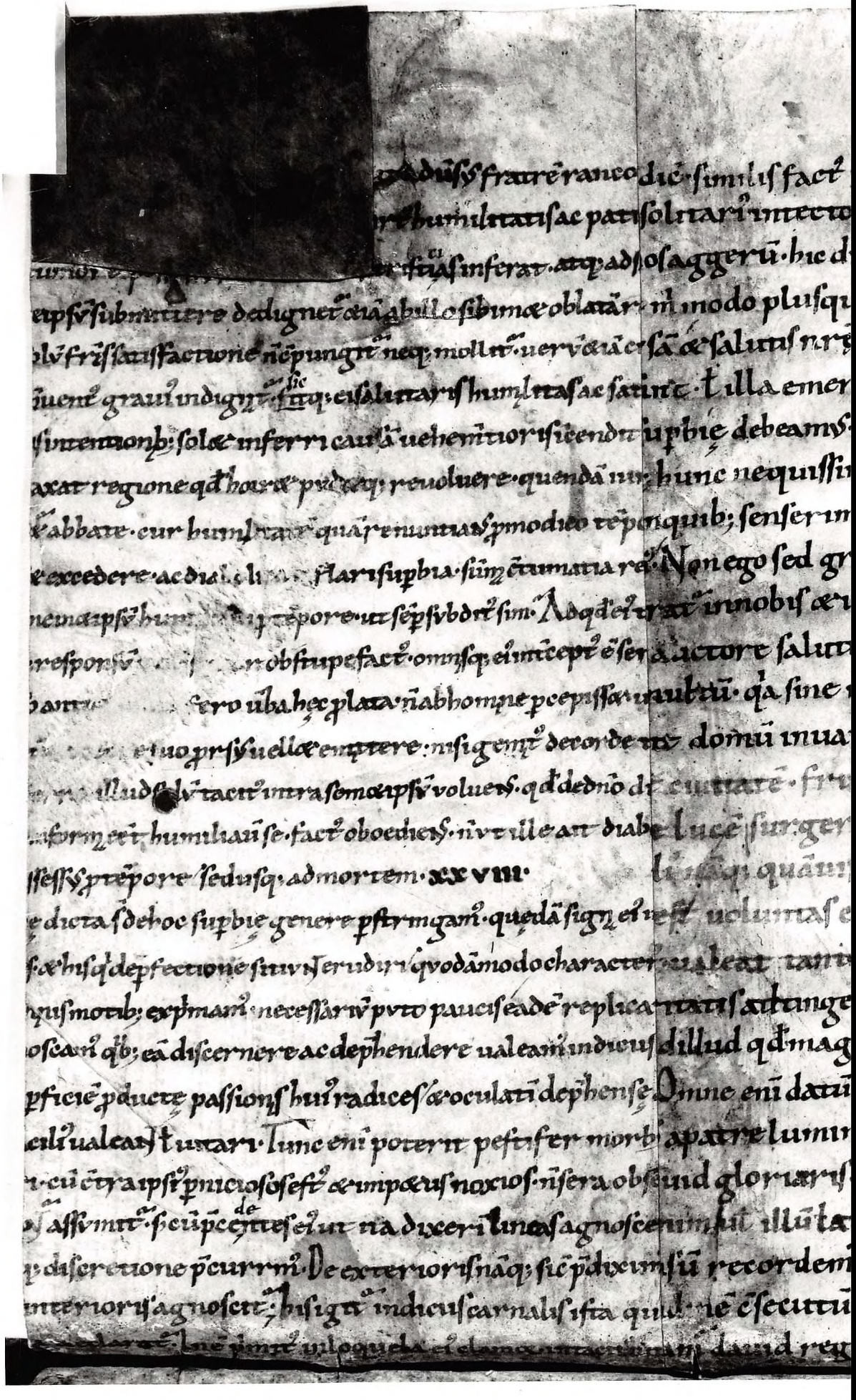
Clm. 14070 C

fr. 63v

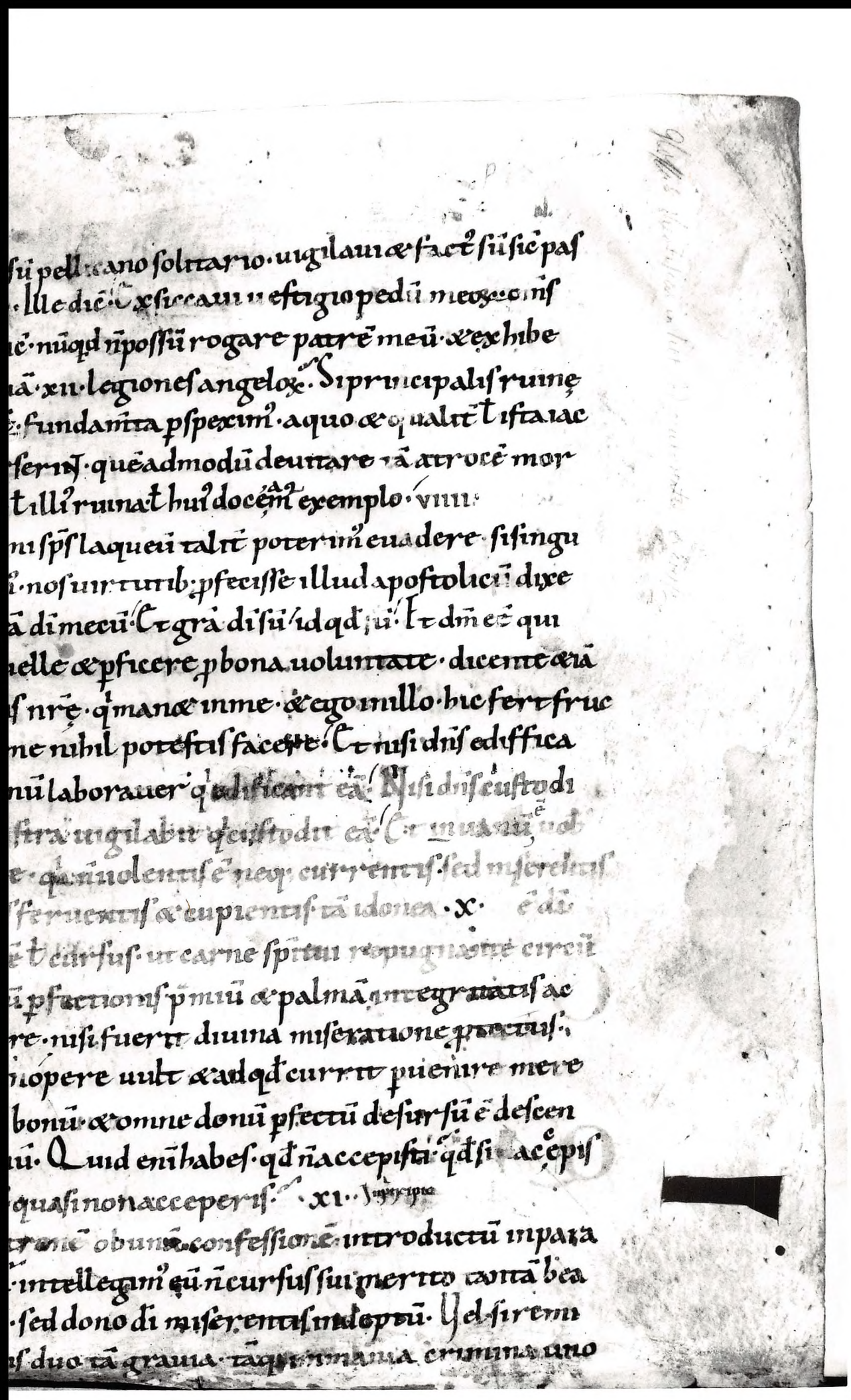
succeſſorum que alexandri. Quod
recte eneum dicitur. Int omnia enī
metalla eſt uocaluſ eſt & tinnitu cla
ruiſ & ſonitū cuius longe lateq; diffun
ditū ut non ſolū famā et potentiā reg
ni ſed eloquentiā greci ſermonis oſten
deret. Regnū autē iuſ qđ perſpicue
pertinēt ad romanos ferreū ē qđ cōmi
nuit & domat omia. Sed pedes ei⁹ &
digiti. ex parte ferrei. & ex parte fic
tiles. Quod hoc tēpor manifeſtiſſime
comprobat. Sicenī ip̄incipio nihil
romano imperio fortiuſ & duriuſſiſ
tū in fine rerū nihil imbecilliuſ. quā
do rimbelliſ ciuilib; & aduſū duīſas
nationes aliarū gentiū parbarārū
digem auxilio. In fine autē horūonū
regnorū. auri. argenti. aeriſ. & ferri
ab ſciſuſ eſt lapiſ. dnſ atq; ſaluator
ne ſine manib; id eſt abſq; cōtactu humā
no ſemine de cautero uirginali. & c
tritis omnibus regniſ facta eſt mon
ſ magn. et implauit uniuerſam
terrā. Quod iudei & impuſ porphy
riuſ male adplīm referunt iſrahel
quē in fine ſeculorum uoluit ee
fortiſſimum. & omnia regna con
terere et regnare in eternū. Os ma
gnuſ oſtendit regi que futura ſuſ
poſtea. Rurſū recudatione ſomniī
ſiu dicē mgtia. fuit ip̄ptatio regi
manifeſta fieret. et doceret
regem quo d deuſſulus eſſe &
coalendus. Tunc rex nabucho
donoſor cecidit in faciem ſuā
et daniheli adorauit. & oſ
tias & incenſum precepit ut
ſacrificarent ei. Hunc locum
calumniat porphyriuſ quod
nūq; ſup̄biſſimus rex captiuū
adorauerit. quaſi non & lucao
nes obſignorum magnitudinē
paulo et barnabe uoluerint hoſ
tias immolare. Ergo error gentili
ū quiōnē quod ſup̄ ſe eſt deoſ
putant ſcripturarū debet imputa
ri. q. ſimplicit refert unuſq;q;
geſta ſuſ. S. & hoc poſſum dicere
qđ cauſas adorandi et immolan
darū hoſtiarū & incenſi atq; ſacri
ficij ip̄ſe rex expoſuerit dicens ad
danielē. Vere dn̄ ueſt dn̄s deoꝝ eſt
et dominus reuelans miſteria qm
potuiſti aperire ſacramentū hoc
Ergo ītā danihelē quā in dani
helē adorat dm̄ q; myſteria reue
lauit. Qđ et alexandrū magnū re
gē macedonū ip̄ontifice ioiada ſe
caſſe legim. Qđ ſi diſplicat. hīc dendū
ē nabuchodonoſor ſignoꝝ magnitu
dine et ſtupore ei⁹ cui ſimile qđ facere et ignō
raſſe q; dm̄ uerū et deū eē et dm̄ regū
ſeruū ei⁹ adorare et illi adolere et in cenſum

Clm. 14082, fol. 8v

Bibliothek Museen
Nr. Cod. 14082
Mag. 8 v

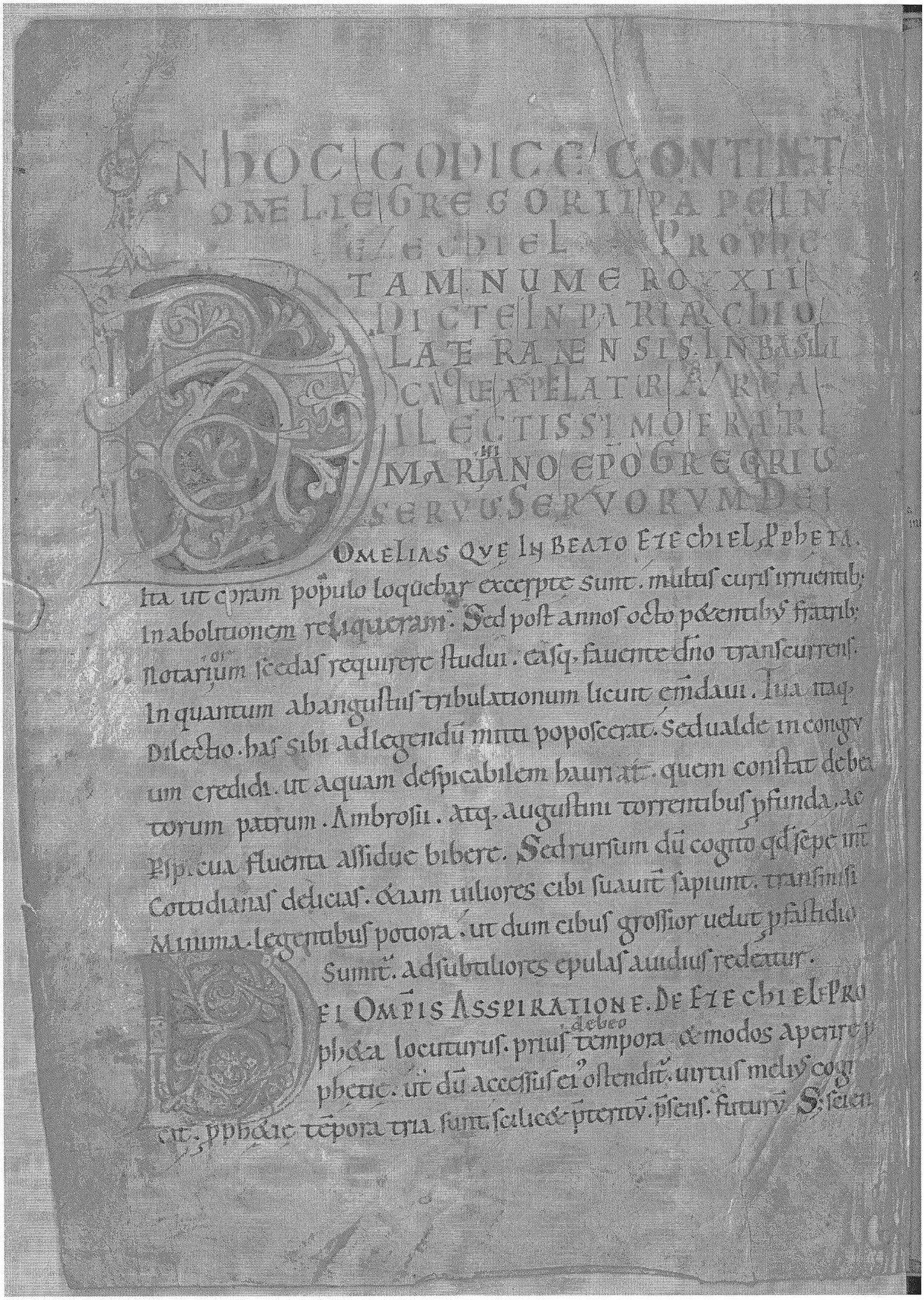


Cen. 1411?, Vorsatz



Clm. 14117, Vorsatz

Bayer. Staats-Bibliothek München
(Handschriften)
COD: Cod. 14117
fol./S.: Vorsatzblatt V



IN HOC CODICE CONTINENTUR
OMELIE GREGORII PAPE IN
EZECHIELEM PROPHETAM
TAM NUMERO XXII
DICTE IN PARTHICHIO
LATERANENSIS IN BASILI
CA QUE APELATUR AREA
ILECTISSIMO FRATRI
MARIANO EPO GREGORIUS
SERVUS SERVORUM DEI

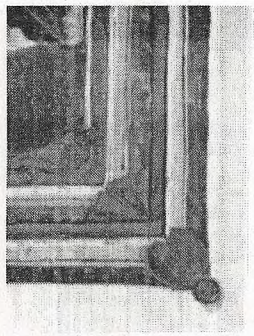
OMELIAS QUE IN BEATO EZECHIEL PPHETA.
ita ut coram populo loquebar excepte sunt. mutus curis inuenib;
In abolitionem relinquerā. Sed post annos octo pcedentiū fratrū
notariū scedas requirere studui. easq. fauente dño transcurrens.
In quantum abangustus tribulationum licuit emendaui. Tua itaq.
Dilectio. has sibi adlegendū mitti poposcerat. Sed ualde incongru
um credidi. ut aquam despicabilem haurā. quem constat debe
torum patrum. Ambrosii. atq. Augustini torrentibus pfunda. ac
Ppria fluenta assidue bibere. Sed rursum dū cogito qd sepe in
Cotidianis delicias. etiam uiliores cibi suauit sapiunt. transmissi
Minuta. legentibus potiora. ut dum cibus grossior uelut pfastidio
Sumit. adsubtiliores epulas auidius redeatur.

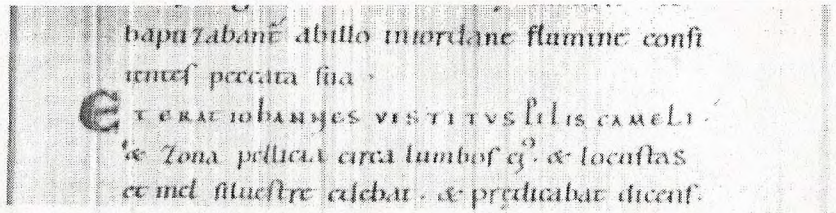
EI OMIS ASSPIRATIONE. DE EZECHIEL PRO
pheta locuturus. prius tempora & modos aperire
debeo
phetic. ut dū accessus ei ostendit. uirtus meliꝰ cog
nit. pphetie tepora tria sunt. scilicet preteritū. psens. futurū. S. scien

(Clm 14271, fol. 56v → Wien 612

ostendatur cuius auctoritatis sit. in pdicatione ætatis solide esse de
scribitur. Quatinus ei cum unctā & spū. omāq; adpdicandū congru
um ēcordare uideant. Hec contra hec quempiā mouere debā. qd
hieremias atq; danihel pphāe spm puer pceper. quia miracula
In exemplō operationis non s trahenda Omps enī dr. & linguas infan
tiū facit disertas. & exore infantū atq; lactentiū pfecit laudem.
s; aliud ē qd nos de doctrine usu atq; discipline dicimus. Aliud qd de
miraculo scimus. Hā u si quent. ut in psā qq; ætatis illius expssione my
sticū aliqd designē. Absurdū nonē qd pphēa dnm quē uerbis de
nuntiat. Ipso qq; ætatis suę tempore ostendat. Anno tricesimo he
zechiel pphāe. coeli apti sunt. Et uidit uisionē dei. iuxta flu
uium chobar. Quia & quasi tricesimo ætatis suę anno dns ad fluuiū
iordanē uenit. Ibi n aq apti s coeli, qe spe in colūba descendit. uax quoq;
de celo sonuit dicens. hic ē filius mi dilectus. in quo m complacui.
S; & ipsa hebrea uerba multū nob admysteriū interpretandū ualent.
Hā chobar interpretatur grauitudo t grauitas. hezechiel fortitudo
di Buzi dispectus uel contempt. Chalda captiuantes t qsi demones.
Venit g ezechiel iuxta fluuiū chobar. Quia enī chobar grauitudo
uel grauitas dicitur. qd pchobar fluuiū. nisi humanū genus ēgre
designatur. Qd abortu defluit ad mortē. & graue sibi ē ex peccatis
que ppārat & portat. quia hic scriptum ē. Iniquitas in talento plum
bi sedē. Omne enī peccatū graue ē. quia non pmittit animam
adsublimia leuari. Vnde & p psalmistā dicit. filii hominum. usq; quo
graui corde. Scriptum g de dno ē. quia ipse ē di uirtus. & di sapi
entia. Venit igit ezechiel iuxta fluuium chobar. quia fortitudo
di incarnationis suę mysteriū. ppinquare dignata ē peccatis suis
ponderā portanti generi humano. Quod abortu suo corrudit

Clm 14271, fol. 63v




baptizabant abillo in iordane flumine confi
tentes peccata sua ·
ET ERAT IOHANNES VESTITVS PILIS CAMELI ·
& Zona pellicea circa lumbos ej⁹ & locustas
& mel silvestre edebat · & predicabat dicens ·

XX, fol. 77 r Schriftseite

predicauerunt ubiq · Dño cooperante · & sermo
nem confirmante · sequentibus signis ·


EXPLICIT EVANGLIM
SCD MARC; INCIPIT ARGV
MENTV SCDM · LVCA
vcas syras natione antiochensis arte medic⁹ ·
discipulus apl̄oꝝ · postea paulū secutus usq; ad

XX, fol. 104 v Argumentum zu Lukas

sus edere · intendimus publicā curiositatē · ne non
tam uolentib⁹ dim uideremur · quā fastidientib⁹ pdesse ·


EXPLIC ARGVMENTV; INCIP.
CAPITVÆ SCDM · LVC;
Zacharias uso angelo qui non credidit obmutuit ·
elisabeth uxor eius concepit · maria quoq; despōso
cū concepisset · salutauit elisabeth · Elisabeth salutā

XX, fol. 105 v Capitula zu Lukas

B-S 1, S. 485

ostendatur cuius auctoritatis sit. in pdicatione ætatis solide esse de
scribitur. Quatinus ei cum uita & spu. omiq; adpdicandu congru
unt ecordare uideant. Hæc contra hec quempiã mouere debẽ. qd
hieremias atq; danihel pphãe spm puer pcepe. quia miracula
In exemplo opationis non s trahenda. Omps enim dr. de lingua sinis
tru facit disertas. & exore infantiu atq; lactantiu pfecit laudem
s; aliud e qd nos doctrine usu atq; disciplinæ diximus. Aliud qd de
miraculo scimus. Ea u si quer. ut in ipsa qq; ætatis illius expssione mi
stice aliqd designe. Absurdu none qd ppheta dnm que uerbis de
nuntiat. Ipso qq; ætatis sue tempore ostendat. Anno tricesimo be
zechiel pphãe. coeli aperti sunt. Et uidit uisione dei. iuxta flu
uium chobar. Qua & quasi tricesimo ætatis sue anno dns. ad fluuiu
iordanis uenit. Ibi n aq; aperti s coeli. spe in colũba descendit. uax quoq;
de cælo sonuit dicens. hic e filius mus dilectus. in quo mihi complacui
S; & ipsa hebrea uerba multu nob admysteriu interpretandu uide
Hã chobar interpretatur grauitudo. t grauitas. hezechiel fortitudo
di. Buzi dispectus uel contemptus. chaldeæ captiuantes t qsi demones.
Venit g ezechiel iuxta fluuiu chobar. Qua eni chobar grauitudo
uel grauitas dicitur. qd pchobar fluuiu. nisi humanu genus cogni
designatur. Qd aborsu defluit ad mortẽ. & grauat sibi e expectat
que ppdrat & portat. quia hic scriptum e. Iniquitas in talento plum
bi sedet. Omne eni peccatu graue e. quia non pmittit animam
ad sublimia leuari. Vnde & ppsalmista dicit. filii hominum. usq quo
graui corde. Scriptum g de dno e. quia ipse e di uirtus. & di sapi
entia. Venit igit ezechiel iuxta fluuium chobar. Qua fortitudo
di incarnationis sue mysteriu. ppinquare dignata e. peccatu suis
ponderi portanti genem humanu. Quod aborsu suo corruit

Clm 14271, fol. 63v

gvpo

INFINEM INCARNATIONIS: INTELLECTVS DD

CUM VENERUNT ZIPHEI ET DIXerunt ad Saul. David absconditus est apud nos in spelunca. Ziph uicus est inde ziphei dicunt. Ziphei interpretantur florentes id est peccatores. quia quasi florentes & uiridi sunt hic in presenti uita. ut ait ppheta. Omnis caro fenum quia quod siccum est igni reseruabitur. Isti deputantur ad pœnas. sci ad regnum. Sicut herbe hodie quasi uiridis uidetur esse usque quo ueniat estas. sic peccatores qui uidentur florere in die iudicii arescent. Et sci qui hic sunt quasi aridi & sicci. Tunc erunt uiridi & florentes. Vnde dictum est. Iustus ut palma florebit. Occuid fuit absconditus in infernorum partes terræ. & dns in utero ecclesiæ maris & in unda gentis iudæorum. & diuinitas in carne xpi. KAP LIII.

OS innomine tuo saluum me fac. Vox sanctorum. Maxime ad illos potius & quos superius arentes

Clm. 14335

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Ied 14335
fl/s: 1R

LVIIII De exspectatione mutua incommuni conuiuio.
LX De spiritalibus & diuisionibus donoꝝ & comparatione corporis atq; membris & omniū ~ credentiū ex diuersis conditionib; unitate.
LXI De excellentia caritatis & destructione ꝓphetiae atq; linguarū & omniū quae ex parte sunt cum id quod perfectū est fuerit declaratum.
LXII De eminentia prophetiae & linguis loquentibus.
LXIIII De prophetantibus.
LXIIII De silentio mulierum in ecclesia
LXV De resurrectione & fine
LXVI De collectis quae in scīs fiunt
LXVII De appollo
LXVIII De apostolo exhortante corinthios
LXVIIII De domo stephanae
LXX De stephano & fortunato & achaico
LXXI De ecclesiis asiae & aquila & priscilla hospitibus pauli
LXXII De apostolo anathematizante eos qui non credunt dn̄i nr̄i

INCIPIT ARGUMENTUM

Corinthus metropolis ciuitas achaie ꝓhibet̄. huius incolae a beato aplo paulo uerbū euangelicę ueritatis audierant. At ꝓmodū subuersi quidā a pseudo aplis inducti sunt. hos reuocat apostolus ad ueram euangelicā quidā ad ā mundane loquentie sectatoribus fuerant. Non nulli u ad ā traditionib; iudaicis deprauati. hos ses aplus ad nouū testamēti regulā reuocat scribens eis ab epheso. in qua scriptura admirabilis diuine gr̄ę scientia declarat̄. qd intra breu epla quę intra mille fere uersuū numerū cōtinet̄. tantę causę determinant̄. quanti sortitan nec in quinquagintā milib; uersuū alr̄ potuisset explere. nā uiginti quinq; & eo amplius in ea de epla edisserere non dubiū est;

Corinthus] + greci

Clm. 14345, f. 26v

Bayer. Staatsbibliothek
(Photostelle)
ODD: Oct. 14345
26 V

Trohtin dir uuurduh pigihtig allero minero suntono enta minero missatatto
alles desih eo missa spruh hi oda missatatu oda missa dahti uuorto
enta uuercho enta gadancho desih kihug ku oda nigihug ku desih
uuizzarto geteta oda un uuizzarto notag oda un notag slaffarto
oda uuahhento meinsuertto enta lugino kiridono enta un rehtero
uixurhetto hurono souuesohi sio gteta enta un rehtero firin lusto
in musa enta in granchа enta in un rehtemo slaffa oaz du mir trohtin
kenis enta ginada far kip oaz ih foradinen ougun unsca mariu mo zi uuesan
enda zih in desaro uueralta minero missatato fruun enta harm scara hapan
mo zi solihosodino miltada sin allesuualtanto trohtin gotalmahtigo
ka uuerdo mir helfan enta ga uuerdo mir far geban keuuizzida enta
furi stentada cutan uuillun mit rehtan galaupon zadinemo deonostatrohtin
ouundesauuerolt quami suntaga zuge nerienna ka uuerdo mih gahaltan
enta ganerien christ cotas sun trohtin soso ouuuel les enta soso dir ge zeh si
ua pimih scalh dinan trohtin ganadigo kot keuuerdo mir helfan oinemo
scalhe dueino uueft trohtin uuemo durfusint inoino genada trohtin
pifilhu min herza mina gadancha minan uuillun minan mot minan
lip miniu uuort miniu uuerh leistu trohtin dino ganada uper mih suntagan
dinan scalh ka neri mih trohtin fon na allemo upila
Te dñe pius omnator & misericors dr supplices tremente sq; dep camur ut p
misericor dia tua accio nes nras tua grã in luminare digneris & adiuuando
in bonũ finẽ p ducere qui regnas dr in trinitate p fecta p omã seta sclo rum amñ.

Clm. 14345, f. 117r

Bayer. Staatsbibliothek
München
COD: lat. 14345
1178
A/e:

tua. Ccur nostras affectare uidet studiū scientię. cū nr̄om̄ summe
noueris. Ignorantia quoq; ipsa atq; stultitia: simplicitatis: quęq; ā: & innocen
n̄ reperit. Quid aut̄ innocentius. quando quidē opera sua malis inuną tiae nomi
ca sunt. Ccrignauia quasi quietē appetit. Quę uero quietis certe p̄pr tegitur. q
dñm. Luxuria sacietatē atq; habundantiā sē cupit uocari. Tuę aū te simpli
plenitudo. & indeficiens copia incorruptibilis suauitatis. Cffusio liber cius
alitatis obtendit umbrā. sed bonor omniū largitor affluentissim
tuę. Auaritia multa possidere uult. ctm possideat omną. Inuidentia de
excellentia laugat. Quid te excellentius. Iracundia q̄rit. tenuitus
quis undicat. Timor insolita ctpectata exhorrescit reb. quę amant
aduersantia. dū p̄cauet securitati. Tibi enī quid insolitū. quid repenti
nū. aut quis te sepauit. quod diligis. aut ubi nisi apud te firma securitas.
I nstitia reb. contabescit amissis. quib. se oblectabat cupiditas. quanta 2
sibi nollet. sic tibi auferri nihil potē. Iaformicat anima. cū auertit ab
ste. ctquęrit extrate ea quę pura sunt ctliquida n̄ inuenit. nisi cū redit
ddte. Fuerse te imitant omis. quilonge se ate facium. & extollunt se
ddiuersitē. Sedetia sic imitando. indicant creatorē teet omis creatuę.
& ideo n̄ ce. quod ate omnimodo recedat. Quid ergo mihi fuit ego dilect
& inquo dñm meū tuum ose atq; puerse imitatus sum. An libuit facere
contra legē salē fallacia. quia potentia n̄ potest. ut manca libertate
aptius imitaret facien do impune. quod n̄ liceret tenebrosa omnipo
tentię similitudine. Ccce ē ille seruus fugiens dñm suū. et ē securus sum

Clm 14350, fol. 15r
14350

caro factū ē. ethabitauitinterhomines. Procurastimihi pquendā
hominē immanissimo typho turgidū. quosdā platonicorū libros ex
greca lingua inlatinā uersos. Ctibi legi non quidē his uerbis. sed
hocidem omnino. multis et multiplicib; suaderi rationibus. quod
inprincipio erat uerbū. etuerbū erat apud dm. etds erat uerbum.
hoc erat inprincipio apud dm. Omā p ipsū facta sunt. etsineipso
factū est nihil. quodfactū est. inco uita est. et uita erat lux homi
nū. etlux intenebris lucet. et tenebre eā non cōprehenderunt.
Ctquia anima hominis. quā uis testimonii peribere delumine.
non ē tam ipsa lumen. Sed uerbū est lum ueru. quod inluminat
omnē hominē uenientē inhunc mundū. Ctquia inhoc mundo
erat. et mundus p eū factus est et mundus eū non cognouit.
Quia uero insua ppria uenit etsui eū non receperunt. Quotquot
autē receperunt eū. dedit eis potestatē filios dī fieri. credentib;
innomine eius. nonibi legi. ltē legi ibi. quiauerbū ds non ex
carne. non exsanguine. non exuoluntate uiri. neq; exvolun
tate carnis. sed ex dō natus est. Sed quia uerbū caro factū est
ethabitauit innob. nonibi legi. Indagauī quippe in illis lit
teris uarie dictū et multimodis. quod sit filius in forma patris
nō rapinā arbitratus est eē equalis. quia naturaliter id ipsū ē. Sed
quia semetipsū exinanuit formā serui accipiens. in similitu
dinē hominū factus. ethabitu inuentus vthomo. humiliauī

Clm 14350, fol. 62v

Collectio cuiusdam de corpore et sanguine
ne dñi. Incipit. Prologus.

Dilectissimo filio Ladio. et vice xpi presidenti Magistro. Alterni monastice discipline successib; Pasasius Raperti condiscipulo salutem. Nouit igit̃ nec ambigō tua experimento sollertia. qd arsenius nr̃ quē nr̃a nē nob secta Alterū tulerunt Abillo infidei te mibi commisertt ratione. Propē qd aprimeuo indefessius cupiu te rapere de inter undas. sed fatcor tibi magis melotē patris sup uertice pfusse. Qua de niq; subiectus tiu te gratulor euasisse. meq; iocundor nīmi acuum cu curriisse. quia nō est securus ut assolent iuuenilia desideria. quidiuin premunt̃ inuiti disciplinarū cōpedib;. sed radicat̃ fide xpi ultroneus mo rib; & uita cottidie admeliora dño iuuante, pficis. Neq; ut frequent̃ tibi obiecta sup̃ glacie scribenti ad sole apposui. sed insolidtate fidei & cari tate xpi interius spū solidante semina utte seui. Vde uotorū filii censura fidei & dilectionis qra & ia fr̃a int̃ mundi tbines. preserti dū nr̃ sius dis corditarū anfractib; pone Labit̃ orbis. effusa sup magnatos cremtione imperii diuino arbitrio. quæ tute multū diuq; cōcussus tande ob occulta quę a principio pparet hinc inde cōcreuerat delicta. habenis ubiq; concu piscentiarū refusis. ut sua summos ferunt fulgura montes. ita ut nil nr̃ nisi confessio undiq; psingula bonorum spacia repcucit aures. Iam insup sedite unicū de speciale. nedum dū taxat quā uis clausis incustodia curare & diuere uotis. & ad immortalia. & eterna licet sermone inelimato pulsū alacte annuis angoribus. ut gliscat felicius inuitare. Qd ideo pla cuit cōmunius stilo tēperari subuleo. ut ea que de sacramento sanguinis et corporis xpi tibi exigis necessaria tui p̃ rextatus amore ita rens

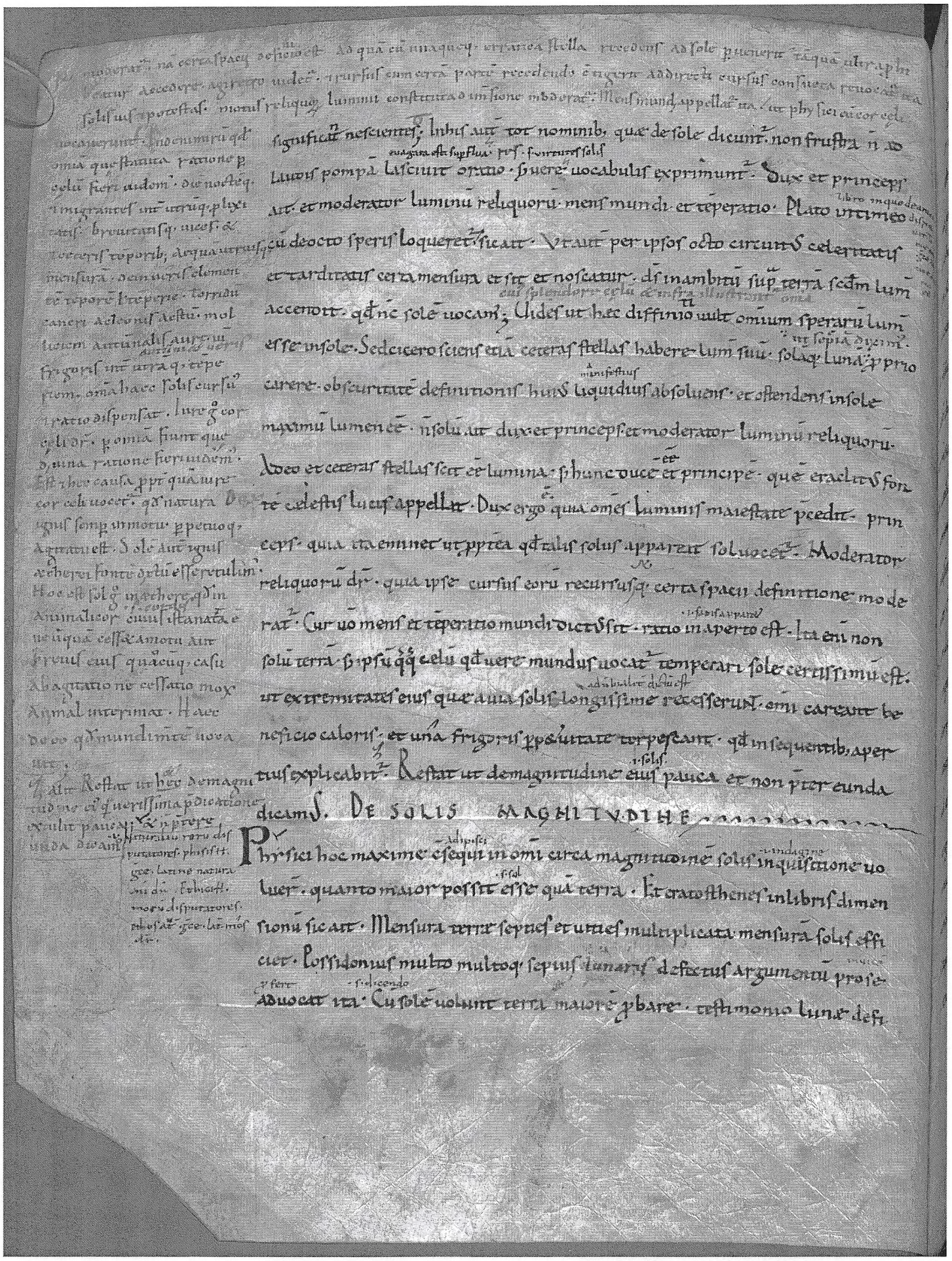
Clm 14353, fol. 38v

cer& Qua generalit̃ homines cẽ bo &potu id ꝑmaxime app&uit utmoneſuriũt
neq ſtuant &memoriam hoc utq; cõmunis ſit ñ ſtat eis, &potius ſed caro mea &
ſanguis q immortalis &incorruptibilis fac̃ ideo uere cibus &potus nominant
Conſtat g& liq& hominib, qd in hac mortali uita ſine cibo &potu nũ uiuunt
Sic itaq; ad illã &nã ñ ꝑuenit nisi duob, iſtis adimmortalitatẽ ſpiritalẽ nutrio
at̃ Et ideo bene ſimul in calice reddunt qd de uno calice paſſionis xpi haec duo no
biſ ad uitã mãgnum Sed infelix ẽ anim q hoc ñ ſtatus credit & tam ñ dubitat qd cibo
& potu uita humana ſuſtentat̃ Sicut mortali cẽ bo uita uis inẽ ut condie uitã la
bentẽ reparet & uires reſtituat qd ſemendũ de hoc immortali cẽ bo & potu unq
uita &na ꝑſtat̃ & immortalitas regnat̃ Veritas enim dñi & xpc uerita ẽ qui unq dꝭ
Propria ó homo ſi uerita ẽ crede caro xpi & ſanguis q uita ẽ & ideo uerita ꝑſtatur
Qui mãducat meã carnẽ & bibit meũ ſanguinẽ hab& uitã & nã in ſe mãnentẽ
Manentẽ itaq; & ñ labentẽ qui hac uita nemo uiuit niſi uiuendo labat̃ ad mor
tẽ Nulla ũ ſemp in eo dẽ ſtatu mãndo ſine defectu uiuit ãgit ſiquis ſequitur
uitã uita & ueritatẽ Et qui ueritatẽ tenuerit uitã uitã hab& in ſe mãnentẽ q xpc
ẽ uita & uia & ueritas Unde & hoc miſterium nũ quã uitaticũ appellat̃ q ſi quis
illo fruit̃ in uia ꝑuenit ad uitã quã ita in ſe hab& & falſitate nulla fallit̃ qa ue
ritate corporis dominici & ſanguinis ad uitã illuſtrat̃ uegetatur

miſſa celebratur:

Quare generalit̃ nẽ aeternus myſterium ſacrũ cõmunio
ſacramẽtũ g̃ fuit qd dñs p̃cẽnã aptus hoc tradidit Sicut illud implere op&
tebat Circa finẽ diei ad uesperã ut hora ipſa ſacrificii oſtenderet & ita finẽ ſecti ad
uenisse Unde ioh Filioli mei nouissima hora ẽ Porro apti ideo uenit qui
neceſſe fuit ut pascha illud typicũ prius cõplerẽt deinde ad uesperã paſchę ſacramẽtũ
transirent Hoc enim in miſterio ꝑfectũ ẽ ut umbra finẽ acciperet & ueritate oſtenſa

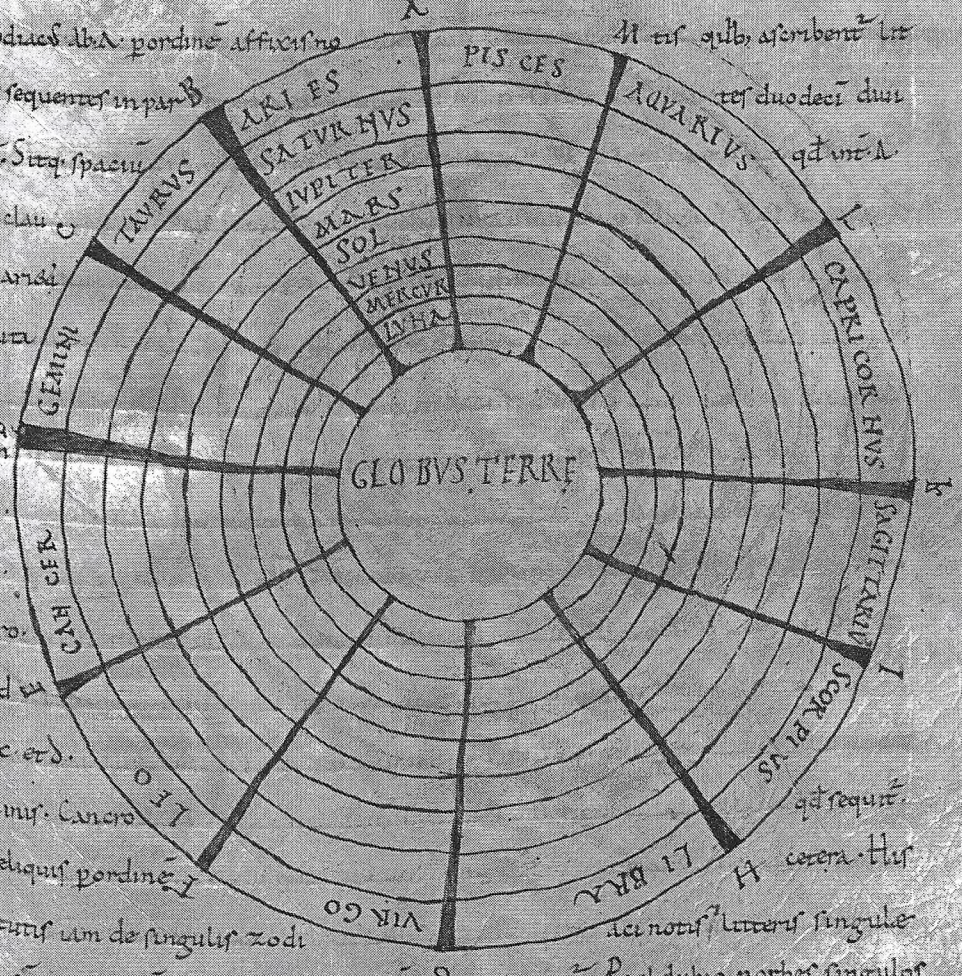
Clm 19353, fol. 63ª



Clm 14353, fol. 104r

s. Zodiaco

quaq; phibet ut quod habuerit supius ut uel quę illi subuectus est cir-
culus regione dis cupiens s. philosophorum in methaseo
q; singulaꝝ spē patu cir culos induo decim pla-
nis æque ut zodiū cū primone duu sit. & quę inēd pars ē circulus uenę pre-
quę subpat te zodiaco est. apta de purata. mpsum apparem uemsse ēcodunq.
Simul q; obsquatio insingulis pq-tes migrando stellis uenit. & qsa eliop
adintellectū poculos uadit. ad quod septimo de septem ciuus assigna. Sit to
ēn zodiacus circulus cui assceptū est. & intra hunc septē alii orbes locent.
et zodiacs ab. ordinē affixis no
tere sequentes in par.
dat. Sitq; spaciū
et B. clau
dat. ariēs
deputa
tu
qđ in
ter B.
et C.
tauro.
Quod si
ut tc et d.
Gemini. Cancro
et reliqui ordinē
ēfficiuntur um de singulis zodi
deorsū lineę pomes circulos ad ultimū. Quę q; ducuntur. Q circulo dubio orbes singulos



Clm 14353, f. 107v

est. defectior vbi desinit. Et quia maiore impetu primus foram impellet. contra autē in angustis cōtingit. Eleminus positus. Ergo orbis altissimi. et ut in universū patens. et ut spū eo fortiore quo origini suae uicinior. inerratus. sonoz dese deumen emittit. Vox ultimi. et spacii breuitate et plonginquitate. ita frangit. Hinc aperius apbat. spr quantū ab origine sua deorsū recedit. tanto circa impulsū fieri leuiore. ut circa terrā quae ultima sperarū est. ta conerēs tam densus habeat. ut causa sit terre in una sede semper herendi. nec uiqualibet partē pmittat moueri. obsessa undiq; circūfusi spr densitate. In spera aut ultimū locū ee q̄ medius. Intercedentib, iam pbatū. Ergo uniuersi mundani corporis sperē. nouē sunt. Prima illa stellifera quae ppo nomine celū dr. et aplanes apud gēcos uocat. arctens et ōtinens ceterās. hec ab oriente semp uoluit inocasū. Subiectae septē quas uagas dixim. ab occidente inorientē ferunt. Haisine motu terra. Octo st igit quae mouent. sed septē soni sunt. qui cōcentū deuolubilitate cficiunt. Preterea quia mercurialis et ueneriis orbis paranbitu cōitatu solē. uiae eius tamq; satellites obsecunt. Et ideo a nonnullis astronomiae studentib, eande ium sortti existimant. Videar. Illi aut octo cursus. utrisq, eade uis. duoru septē efficiunt distinctos int alios sonos. q numerus modus Sumpsit a mercurio

Philosophicus temperamentum.

rerū omnium fere nodus est. Septenariu aut numerū rerū omnium nodū esse. plene cū de numeris supra loquerem expssim. Ad illuminandā ut ettimo obscuritatē uerboru ciceronis de musica tractatus succinctus anob qua licuit breuitate sufficiet. Nam neatas et hypatas. aliorūq; fidiū uocabula p̄currere. et tonoru et limitu minuta subtilia. et quid insonis plittera. quid psillaba. quid pintegro nomine accipiat asserere. ostentatiis est

Quinas septem paranemenas sortimur. nomen quinque finet spr eminuit.

Despondi vos uni viro ... Quia virgo innupta cogitat: (9) XXXI.
Domum tuam decet ... Domus haec, in qua habitamus: (9) XII.
Dupliciter intelligi potest actionem aliquam esse: (10) V.
Ego Amadeus fui raptus in spelunca mea: (8) XII.
Et factum est post mortem Moysi, servi domini: (7) II.
Et reclinavit eum in praesepio ... Reclinavit eum mater, Joseph autem: (9) I.
Ex regia ac sacratissima prosapia: (20) II.

Habes mihi dicere, o Socrates, utrum docile: (16) IX.
Haec in proverbiis locutus ... Sallustius clarissimus historiographus: (2) XIV.
Hic incipit Jonas propheta et dividitur in duas partes principales: (3) VI.
Hora est ... In praesenti dominica, quae est principium circuli: (19).

Ich byttin dich, Maria, reyne jungfrawe: (7) IV.
Igitur volens ne ad dictam terram cavendus est sibi: (7) V.
Incipiens Aristotelis tradere moralem philosophiam a prima: (2) II.
Incipientibus Timaeum Platonis inquirendum est: (16) VI.
In coniugali quippe vinculo: (9) XI.
Inferte omnem decimam ... Sed numquid in feudum dari: (9) XXI.
Innocentia vera est, quae nec sibi nec alteri nocet: (9) VII.
In summi dei maximo nomine ... Nos homines in terrae: (8) XIII.
Intentio Apuleii in hoc tractatu est loqui de deo Socratis: (16) XIII.
Intentio Menonis est dialogice in persona Socratis: (16) X.
Ipse, o Phaedon, affuisti Socrati illa die, qua bibit: (16) VIII.
Ir sollet wyssen zcu irsten, daß man hat in dem baume: (7) VI.
Isocrates in exhortationibus suis: (16) IV.
Iste liber totalis habet octo partiales. In primo determinat: (2) IV.
Iungat epistula, quos iungit: (3) I.
Ivit quidam Thomas imperator, qui habuit uxorem: (7) III.

Lecturus ex iniunctione ... doctorum facultatis theologicae Jonam prophetam: (3) VI.
Liber generationis Jesu Christi filii David: (3) II.
Licet dans eleemosynam, ut consequatur regnum: (9) XIV.
Licet pauper clericus possit petere simplex beneficium: (9) XX.

Memento, ut diem sabbati sanctifices: (8) IX.
Modus, qui pes est? Discipulus: Pyrrhichius: (9) VI.
Multae sunt utilitates missae provenientes his: (9) XXIX.

Nota: Glossa ordinaria dicit, et sunt verba beati Hieronymi, quod Timotheo: (3) VII.

Oeconomica et politica differunt non solum: (2) V.
Omnia nomina tredecim litteris terminant: (9) III.
Omnibus, ad quos pervenerint ... Salus vobis a deo: (8) X.
Oportet, ut latitudo sermonis: (20) II.
Oratoris officium est proposita quaestione: (9) IV.
Osculetur me osculo ... Salomon inspiratus divino: (9) IX.

Parabolae Salomonis filii David: (3) I.
Parabolae Salomonis ... Liber iste Proverbiorum prima sui: (2) XV.
Per idem tempus, quo Mediolani: (9) II.
Philosophorum veterum tractaturus multa, quae ab antiquis: (16) III.

Poenitentia vera esse non potest nisi ibi sit dolor: (9) XXIV.
Potens sit exhortari in doctrina sana ... Licet verbum propositum episcopalis conditionis: (3) IV.
Prima ars et omnis doctrina, similiter autem actus: (2) I.
Prima controversia circa illa verba ... Multifariam multisque: (10) III.
Primo: Omnes haeretici, fautores: (9) XVII.
Primo post praesentationem commissionum citetur pars: (2) IX.
Prudentia depingebatur secundum antiquos in statu: (16) XIV.

Quaero cum Hostiensi, quare id, de quo intenditur: (2) XI.
Quaestio hic capitur, prout est inquisitio super crimine: (9) XXVII.
Quaestio orationis synodalis, contra quam agitur: (8) III.
Quia nihil est utilius, nihil salubrius quam circa passionem: (15) II.
Qui contra hominem similem sibi luctatur: (9) X.
Quicumque spiritu ... Monuit nos apostolus ad vivendum: (19).
Qui me voluistis dicere ex tempore accipite: (16) XII.
Quoniam circa observantiam divinorum praeceptorum: (8) VIII.
Quoniam ex indiscreta interdictorum promulgatione: (9) XIX.
Quoniam misericordia et veritas custodiunt regem: (16) XV.
Quoniam omnem civitatem videmus communitatem: (2) III.

Reverendissime ... archipraesul ecclesiae Moguntinae ... Novissime in synodo: (8) I.
Reverendissimo ... Baldewino de Steinvordia Padebornensis ecclesiae ... Cum multi de partibus: (7) V.
Reverendissimo ... Hugoni magistro ordinis praedicatorum ... Cum ego propter parvitatem: (5) f. 2r.
Reverendo ... Bertoldo ecclesiae Hildesemensis praesuli nec non ... Spero quod non deneget: (8) V.

Secundum doctorem sollemnem status (?) maioris est perfectionis: (9) XXV.
Si secundum carnem ... Non est tamen in homine via: (9) XXIII.
Subiectum totius moralis philosophiae est homo felicitabilis: (2) VI.

Titulus huius libri est cantica canticorum. Cantus autem qui: (3) V.
Tria, quae prohemii loco essent in huius libri initio potissimum: (10) IV.

Unus, duo, tres; quartum de numero vestro: (16) V.
Utiles sunt negotiatores, qui res emunt: (9) XIII.
Utrum ex his verbis: Per quem maxima et pretiosa: (10) I.
Utrum ex illis verbis: Spiritus domini replevit: (10) II.
Uxori vir debitum ... Scripsi ante ferme decem annos: (9) XVIII.

Valde timendum est omnibus, qui male: (9) XXII.
Venerabilis frater, salutem ... Orationem in tua synodali: (8) II.
Veniens evangelizabat pacem ... Ante adventum domini filii dei in carnem: (15) I.
Veram sanctam ecclesiam catholicam, id est credendo spiritum: (9) XVI.
Videmus quanto quid distat a primo principio: (9) XXVIII.
Vocem terroris audivimus, formido ... Dar vmb hort hij ir fir petel orden: (8) XI.

MORIS ESSE PRVDENTI SOLET. H SOLV EX EIS
que recte apphenderint. verū & iam ex illis que n
recte gesta seu dicta cognouerint. prudentiae discernere
virtute. haec nimirū ut imitent sectando. illa ne incur
rant declinando. Quod nos fratres dilectissime. psens
tempus passionis ihū facere racio cogit. verū nos p fidor
cernate declinata ex. magis exempla qui fideli dnm
laudauere sequamur. Vnde mediator di & hominū
xpc ihc. qui phumani generis salute passurus de celo descendit
adterras. appropinquante hora passionis. ut etiā p hoc
cla resceret qn̄ nuntis si sponte pateret. masino uenire.
& a turbis rex appellari ac laudari uoluit. ut etiā p hoc
eruditi quisq cognoscerent ipsū ee xpm. quē sic illo uenire x
pphetia oli promissa signauerat. Ante quinq dies pasche
uenire uoluit sic ex iohannis euangelio didicim. ut etiā
p hoc ostenderet se ee agnū immaculatū. qui peccata tol
leret mundi. Agnus quippe paschalis cuius immolacione
populus israhel e abegiptia seruitute liberat. ante quinq
pasce dies. idē quarta decima luna aduespere iussus e
immolari. significans eū q nos suo sanguine redempturus.
ante quinq dies pasce. idē hodierno die magno p cedentiū
sequentiūq populoq gaudio ductus uenit in templū de
cerpat cottidie docens inde. Quinta demū pacta die. ubi
uetery pasce sacramenti actens observata esummaut
ur nouū deinceps observanda discipulis sacramenta con
tradidit. egresso inmonte oliueti tent e iudeis. & mane
crucifixus. ipsa nos die ademoniaca dominacione rede
mit. qua antiquus ille hebreus populus. p immolatione agni
unguli egiptie seruitutis abiecit. Ergo dns istar agni
paschalis. ante v dies quā pati inciperet. locū passionis adiit.

ut se insinuaret illū ee. dequo esaias pdixit. sic ouis ad
occisionē ducet. et quasi agnus coram tondente se obmutescet.
sic n aperiet os suū. Et paulo superius. ipse inquit uulnerat
e, propter iniquitates nras. cui libore sanati sum. Admonē igit
oliueti ueniens dns. asinos sibi quib; hierosolimā pet at pceptt
sibi exhibere. figurate significans. hoc qd alibi dicit. Quia sic
dilexit ds mundū. ut filiū suū unigenitū daret. ut omis q credit
in ipso n p sed h. v. aet. Duos adexhibenda sibi iumenta misit
discipulos. ut significaret in utrumq; pplm. circumcisionis.
uidelicet et ppucii. pdicatores ee destinandos. Scilicet iudaicū.
q erat lege. et legalib; loris estrictus. quasi asina. et gentilē. q erat
sine lege et pphetis. vagus et delicatus. quasi asinę pullus. Ambo mia
ac remissione dni indigentes. iste legē quā acceperat male utendo.
ille numquā accipiendo. sed tam naturalē intellectū uiolando. Vnde
dic apls. omes eni peccauer. et egent gla di. iustificati gratis pgram
ipsius. Gratis dicit. id sine ullis pcedentib; meritis. Verbi gra. uenit
quis adbaptismū. nil boni umquā fecit. baptizat. statimq; iustificat. Ec
ce gratis iustificat pgram. id pdonū di. et predemptionē passionis que
ē inxpo ihū. n inoperib; legis. Redemptio nra sine qua n iustificat
homo. passio xpi ē. que iuncta baptismo. iustificat hominē. pbaptis
mū et fidē. et postmodū actualia peccata ppenitentia. Itaq; neq; iude
us. neq; gentilis. iuis iustificat operib; cū utrq; puaricator fuę legis
extiterit. iudeus uidelicet naturalis et scripte. gentilis aut naturalis.
sed redemptione qua xps nos redemit suo sanguine. et fide. et aqua
baptismatis. qua renatus. si statim obierit saluabit inaterna uita. Si aut
uixerit. ornare debet fidē operib; quia fides sine operib; otiosa ē.
Et uterū dic. confitentur se nosse dm. factis aut negant. Et si quis in
quit uob aliqd dixerit. dicite. quia dns his opus habet. et cfestim di
mittet eos. Et doctoribus; q s pdta duob; pceptis. videlicet di dilectio
ne et proximi. pcipitur. ut si qd eis obstiterit aduersitatis. si quis phi

Clm. 14368, f. 193v

contingit. Quare si ei' q̃ē possibile ē cē negatiõē ea q̃ dicit possibile ē nec̃ simodē simul & negatio & affirmatio eriuere. Circuiret inē affirmatio utsit cē possibile. sic̃ rursus erit negatio. utsit possibile nec̃. Quare & qđ ambulabile ē. id qđ ambulare potē. potē nambulare. Et qđ uisibile ē. i. qđ uideri potē. potē & iam nonuideri. S' impossibile ē utsic eodē oppositę & contr̃ uocentes dictiones simul ueręsint. Inommb; Haut affirmatio uera ē. aut negatio. Sig° factis negationib; sedm cē & nonec̃ inhis q̃ sedm aliquē mod̃ dnr. & affirmatio & negatio utręq; f' ueręq; qđ fieri nipotē. illudmagis dicendū ē. nifaciendas sedm cē & nonesse negationes. sisedm mod̃ pocius. q̃ d si illud ē impossibili'. ut affirmatio & negatio simul ueręsint. illud magis est eligendū. ut nisedm cē & nēcessit contradictio. sipotius sedm mod̃. qđ aut dicit. Sig° illud impossibili' ē. hocerit magis eligend̃. nisic dictū ē. qđ utraq; impossibilia sint. & affirmationē & negationē ueras ē. & nisedm cē & nesse fieri contradictionē. illud enim unū id̃ contradictionē simul uerum cē impossibile ē. Sedm cē aut & nonec̃ affirmationē nonfieri & negationē. nonec̃ impossibile. S' ad hoc reuelit impossibili' ē. q̃ quam sidicerē munus possibile. Mm' upossibile ē. ut oppositę modē ctradictiones uerę sint. quam ut nonsedm cē & nonec̃ negationes ponantur. Quocirca eligend̃ ē hoc qđ ē possili' ut sedm mod̃ poti'. quamsedm cē & nonec̃ negationes fiant. q̃ d ipsse plani' ex equitur dicens.

Et si' negatio eius quę ē possibile ē cē. ea q̃ est impossibile ē cē. Fac̃ qq racio ē. & meo qđ ē contingens cē. & enim ei negatio, ē contingens cē. Illęq; simul uerę inuenirī

Clm. 14377, f. 96v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Cat 14372
fol./S.: 96 v

Clm. 14395

Augustus arcem possidens.
Sed nec recuso pdere
Quilgabo cuncta. & pferam
Vnum sed orans flagito.
Quo fungar efficatior
Cum tota digestum mihi
Nam calculanda primitus.
Leuis tumescit gaudio
Auru uelut ia conditum
Pepigere tempus tridui.
Laurentius sponsor sui.
Tribus purbem cursitat
Omsq. qui poscunt stipem
Illic utrisq. obtutibus
Baculo regebat puio
Et claudus infracto genu
Breuiorue planta exaltera
Est. ulcerosis artubus
Et. cuius arens dextera
Tales plateis omnibus
Ecclę matris penu.
Recensę exin singulos.
Longo & locatos ordine
Prescriptus etiam fluxerat

Cui nummus omnis scribitur.
Locupletus artam nummis.
Preciosa quę xpc tenet;
Inducierum paulolum.
Promissionis munere.
xpi suppellex scribitur.
Tum subnotanda e summula;
Prefectus ac spem deuorat.
Domi manere & gestiens;
Laudatur: inde absoluitur
Et sponsor ingentis lucri;
Diebus infirma agmina
Cogens inunu & congregans.
Orbes cauatos pferens.
Errore nutantem gradum;
Vel crure truncus semipes
Gressum trahebat imparem.
Qui tabe corrupta fluat.
Neruos inulna contrahat;
Exquirit adsuetos ali
Quos ipse primus nouerat.
Scribens uirtutum nomina
Astare ptemplo iubę;
Dies furebat feruido

lat 14395
31R

Clm. 14395

Q ueq. feras perimat. loetali uulnere membra.
Depressos modo subter humum formidine sensus
O brute. Implorent ut numina lucis egena.
Seq. potestati committant noctis operisq.

QVOD VEHERABATVR INSPICIACVLIS.

Respice trifici sceleratа sacraria ditis
Cui cadit infausta fusus gladiator harena.
H eu male lustrate flegetonia uictima romę.
Nā qd vesani sibi vult ars impia ludi.
Q uid mortes iuuenū · quid sanguine pasta voluptas.
Quid pulus cauęę semp funebris. & illa
Amphiteatralis spectacula tristia pomę.
Nempe charon iugulis miserorū se duce dignas
A ccipit inferias. placatus crimine sacro.
Hæ sunt deliciæ iouis Infernalis. Inistis
A rbiter obscuri placidus requieuit auerni.
Nonne pudet regē. populo seeptrisq. potentē.
I alia ppatriæ censere litanda salute.
Religionis opem sub terris poscere abantis.
I uocat heu poenis tenebrosa exsede ministrum
Interitus. speciosa hominum cui funera soluat.
I ncassū arguere tā taurica sacra solem.

Dusios gallī nuncupant dęmones quos
siduę stupri pagane immundiciā hi gi
phanice latine incubia appellā inter
& philosophi q̄ romani phauni uocari u
dicunt.

lat 14395
175R

Dialectica interrat dedicatione.

Non enī tā late & diffuse declinabilia & regulis indeclinabilia huius disserit quo modo grāmatica

Tres modi syllogismorū apēdentib; & sequentib; & repugnantib; & pēdentib; sibi ipsis & sequentib; sibi ipsis & dormit & repugnantib; nō & die & nō & nūc. Repugnat enī die & nō & nūc incerto.

Excolici dicunt quasi extra colentes extra mundū.

Nulla norma potē fieri sine similitudine. Omne enī qđ ē apparet & unū aliqđ & simile sui & rerū ordinē nō excedat & finit partib; sit.

Hec quoq; contortis stringens exāmina nodis
Quasi nil sequitur nilq; repugnat item.
Incoetu superum veniens primordia fandi
Aduenit excolicū prestruit axiomas.
Ambiguis memoratus vocem consistere versus
Nil normale putans ni fuat adsotium
Sedlic & ipse modos demum bis quinq; pfatus
Pallens afflictim versa & aristoteles
Stoica circumeunt ludantq; sophismata sensus
Edita non unquā cornua fronte ferant
Crisippus cumulet & ppriu consumat aceruum
Carneadesq; parem uim gerat elleboro
Nullus apex tot ple uirū par accidit ūquā
Nec tibi tam felix sortis honos cecidit
Inter templa deum fas est dialectica fari
Et ioue conspecto lurt docentis agis

Clm. 14401, fol. 126v

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: lat. 14401
fol./s.: 126v

tica · & ad quaedam non minus inextricabilia
quam caligosa properante pallas nutu maiu
genae festinantis interuenit · EXPLICIT ::

Pertra fandi ianuam gressum cõprime · Ne inflexa tortos fringat intimatio ·
Et multimodos ꝑpetui anfractus diu · Nr̃m en recusẽ / Et nr̃ũ est · cõ
pendio · Quicquid decenter docta disputatio · Multo astruendũ
comulit uolumine / Sat est ꝑfunde frons decens scientie Que ab
strusa promit · nil morosũ differens · Prẽ uolando · nil que ig
notũ deferens / Nam que supsunt · fraude multa consita · Quis
falsa captos circumdeceptio · Dũ ambage ficta prestruisso
phismata · Capi rentulisue ludis illigantibus · quas uerras
pellax sophistas cũq; sensi congeris · Formasue mendas cõbat
Nefas ton antis garriat subauribus · Facinusq; dirũ · quippe sũm gelidus
O dere turpis omen falsum femine · Nam si reuoluas qd cauilla seuus
Duo dũ locuta circulatrix innocens · Fies ꝑfecto decipula sia struxeris
Face ssat ergo uersilis profunditas · Reliquũq; tempus liqueris sophistrib;
His autoritis dialectica cuncta burro apaululũ tam · diue ꝑceptis parcã respondit ·
Uenerand̃e mihi factus es reuerendq; secuta · Referã lussa pedẽ · atq; illic uexor sasilebit
Licet una decurtiusse ꝑmittere culpam · & honoris ꝑcio cedere & inferre relatus
Ptim cecropiarũ bene quo pilliata rũ · Bromius concipere & cum as hos sedolere
on age quã credideratu ipe amnoscere · & inersm̃ sica durũ fieri & pstigiatrix
D. q; me conspicere & somnifica t remulentã · Loca passim blatãte rouali b; subortis
Tam uni famulandũ · Tibi uis go reticemus · Hec dicens uelut orepssa conticuit ·
Cõplures q; eã diuq; quinti tia deriserant · horruerus · Finit dialectica ·

Clm. 14401, fol. 153v

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: Rat. 14401
fol./s.: 153v

ut quīm quidem. Priscianus tamen dicit. quod sonum .y. inter q. & e. & .i. & ae. diptongon positum habere solet. ut que. quis. que. nec non inter g. & easde uocales cum una syllaba sic inuenitur. ut sanguis. pinguis. lingua. Nec non & s. ante cedente. & sequente. a. t. e. hoc sepe patitur. ut suadeo. suauis. suesco. suetus; y. quoque aliquando pro duabus consonantibus habetur inter duo uocales posita. & ante cedentē uocalem sinatura preuisit. producere solet. ut maia. troia. gaia. Geminatur enī ibi sonus eius; Δ. Utrum habent aliqe exconsonantibus singulares potestates. ℸC. Habent etiam. De predictis consonantibus. quattuor liquentes littere sunt. L. M. N. R. Sed apud latinos. L. & R. liquescunt; N. uero raro. apud grecos tamen quattuor liquescunt. Δ. ℸC. N. P. & s. poetica licentia de mēro excludentur. X. quoque & .I. duplices sunt. h. aliquando littera. aliquando aspirationis nr nota. Δ. Unicuique litterę quot accidunt. ℸC. Tria uidelicet. Nomen quo uocetur. Ut a. b; figura. quo caractere signetur; potestas. que uocalis. que consonans habetur. tquidualis inmēro; a quibus dā uero ordo adicitur. id est que precedat. & que sequatur. Ut a. prior & sequens. b; Δ. autē inomnibus gentibus ideo prior est litterarum. eo qđ ipsa nascentibus prior aperit uocē. Δ. Quis primus litteras ante diluuium inuenit. ℸC. Enoch uidelicet. hic enim ante diluuium nonnulla scripsisse fertur. p easde litteras quas ipse inuenit. & quibus textum prophetiae suae illis temporibus ostendit. testante iuda apostolo in epistola sua. Prophetauit autē ar. septimus ab adam enoch dicens. Ecce dns uenit &c. &rt. Δ. Quid custodiunt eas litteras in diluuio ne perirent. ℸC. In duabus etiam columnis erant scriptae. Iabel enim filius Lamech & socius eius ne dilaberentur ab hominibus. ea. que ab eo inuenta uidebantur. ante quam ad noticiam uenirent. duas columnas teste iosippo fecerunt. & in ipsis ea que inuenerant conscripserunt; Sed tamen illę litterę. quo numero tqua figura fuerint scriptae. in scriptura minime memorantur; Post diluuium uero. cham filius noe. litteras inuenisse fertur. Deinde abraham syrorū & chaldeorum litteras inuenit; hebreorum uero litteras digito dei in monte sinai scriptas. moyses inuenit. quibus Legem populo conscripsit; Sed non

Clm. 14401, fol. 159v

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
cod: lat. 14401
fol./s.: 159 v

NVNC VIDEAMVS QVAE SINT HAEC
duo nomina quorum pariter meminit cū dicit·
Quae sidera· et stellas uocatis· Neq· enim hic res
una· gemina appellatione monstratur· ut
ensis et gladius; Sed sunt stellę quidem singulares· ut erraticę quinq
et ceteraę quae non admixtę alius solę feruntur; Sidera uero
quae in aliquod signum stellarum plurium compositione
formantur· ut aries· taurus· ut andromeda· perseus· ut coron·
et quae cumq uariarum gnā formarum incęlum recepta
forma creduntur; Sic et apud grecos aster· et astron diuersa
significant· et aster una stella ē· astron signū stellis coactum
quod nos sydus uocamus; Cum uero stellas globosas et ro
tundas dicat· non singularū tantum exprimit speciem·
sed earum quę insigna formanda conueniant· Oēs enim
stellę interse· etsi in magnitudine aliqua· nulla tamen habent
in specie differentiā; Perhęc autē duo nomina· solida spera
describit· quae nec ex globo sirotunditate desertur· nec ex
rotunditate siglobus desit efficetur· cum alterum forma·
alterū soliditatē corporis requirat; Sperasautē hic dici
mus ipsarū stellarū corpora· quę oma hac specie formata sē. DE CIRCIS ET SPERIS
Dicunt̄ preterea sperę et aplanes illa quae maxima est· et sub
ictę septem p quas duo lumina et uagę quinq· discurrunt·
Circi uero et orbes· duarum sunt rerum duo nomina· Sed his
nominibus quidē alibi alter est usus· Nam et orbē
p circulo posuit· ut orbem lacteum· et orbem p spera· ut noue
tibi orbibus ut potius globis· sed et circi uocantur qui speram

Clm. 14436, f. 35^

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

Clm. 14477. fol. 1r

F. CC. 4
030

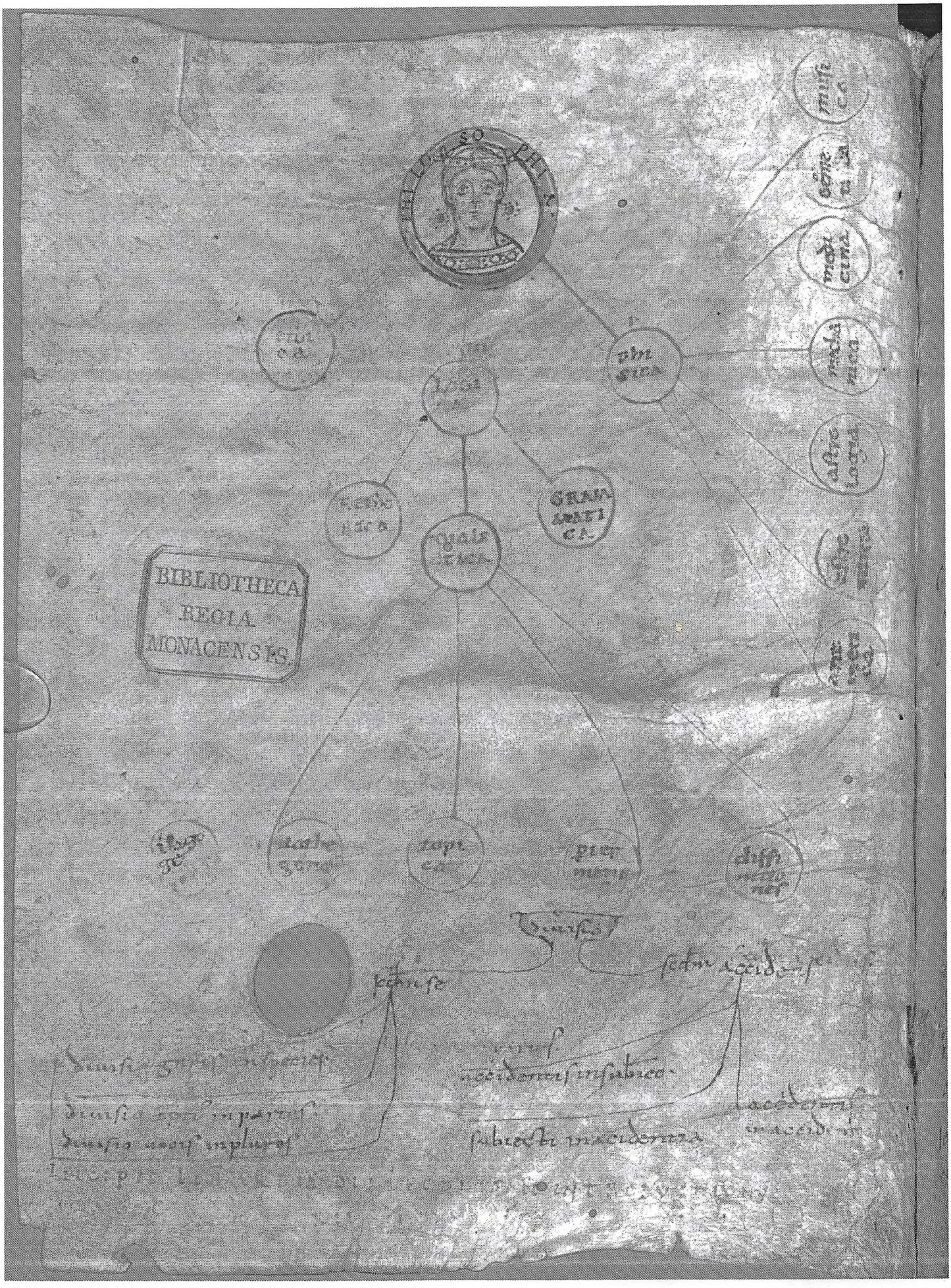
Clm. 14498

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
Cat 14498
12

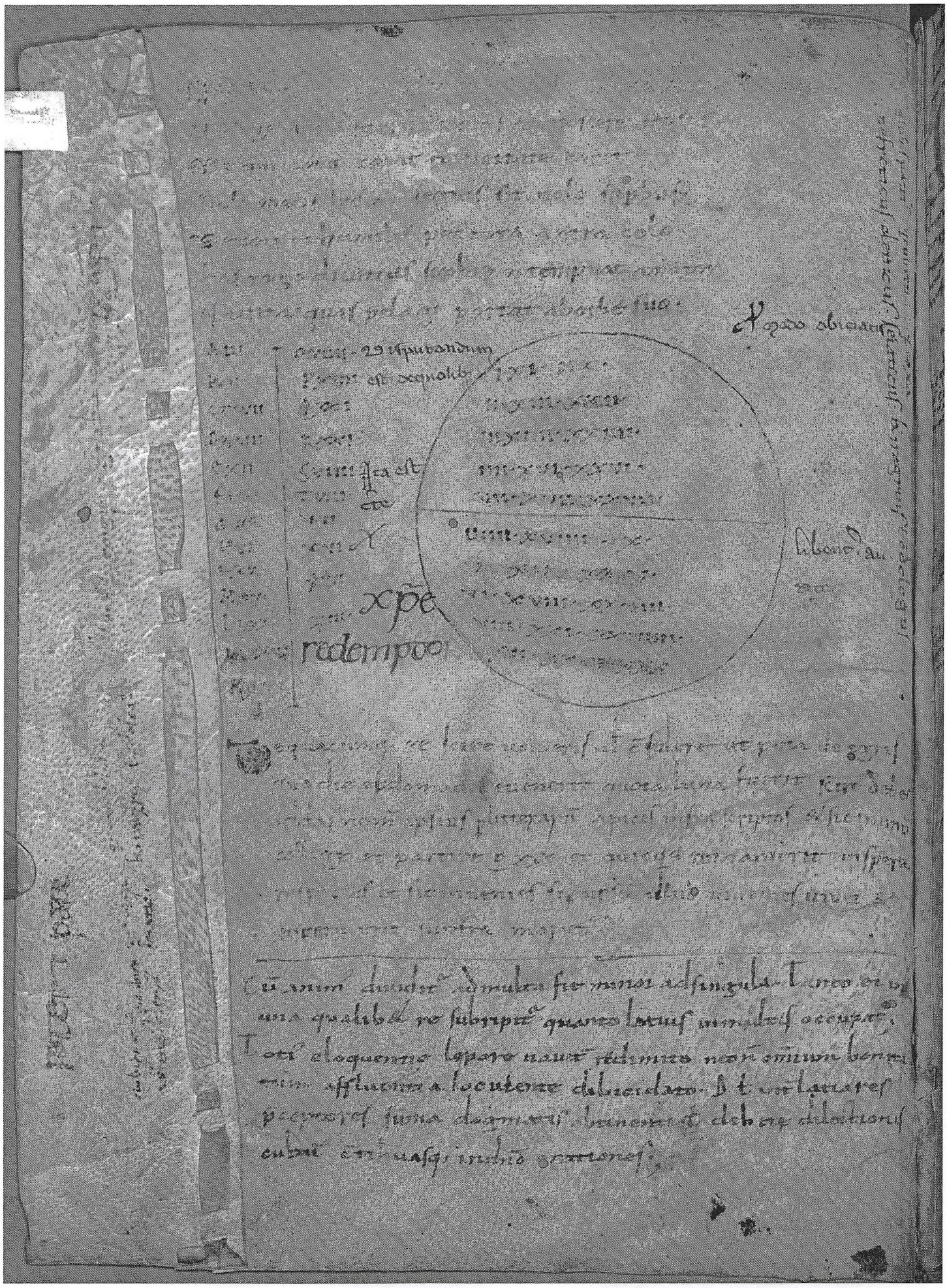
hcalicus. Dodrans massem dodrans.

Dextans indeuncē. dodrans. sextula. Dextans masse dēstans
deunx massem deunx. Asmassem. as. Semuncia. semis. semissem. tqua
drans intriuncem. tertius inquadrantem dixisse. cūportus semissis semissem
t quadrans tertiusm. t triens quadrantem. ncaā eodē m dīre debuissem.
Qua ut supi me tanc detrimenta subobtentu multiplicationis ostensurus pmu
si nunc semis insemissem. q sex denarium dixi. Qua uero qtqueq; uise qt
inuicem facerent minus capacibus monstraumus unum salem regulam subnec
tere collibuit. Omē qt subunitate locatur sine innumerx quē libet sine aliquid illoq
que subunitate sicut supi demonstratum. ducatur. nonmultiplicationē exposcet
si totā partem illi inquē ducitur. quota pars ipsius assis existit. Verbi gratia.
si uncia in xcem ducas nonexcita xcem numerx quereris inquē illa ducitus ex
creuisse labore. s infra xcem tota partem quota uncia assis a duo decimam
requiras. que erit binarius. Ex xcem ½. uncia repsentatur binarius. Sim
eandē uncia indeuncē duxeris. tdextantem. tuncēorx aliquā. qplus assis duo
decima duodecimam deuncis. tdextantis. t ceterorū alicui accipias. Sedfortc
dicas deunciē nonhrē duodecimam cūn undecim contineat uncias. Respondeo.
cū uncia hrē duodecima possit. t dimidiam sextulā. uncia duodecima undecies ducta
eoqt ipsa undecies intraundecē teneat. fac deuncis duodecimā. Sextans aūqt sex
ta. assis inquē cumq; numerū siue minutiam ducatur eidē inquē ducitur sextā
requirit. Quadrans qt quarta quartam. Triens qt ciatertiā. Quicunx qt. v.
assis duodecime. t. duodecimas illi inque ducitur exposcit. Semisq; media
mediā. Septunxqt vii duodecime. vii duodecimas. Assis qt due tue duas tuas.
Dodransq; tres tertias. tres quartas. Dextans q; x duodecime. x duodecimas
Deunx qt undecī duodecime. undecim duodecimas. Est alia regula numeros
cuiuscū cōparandi aduicem. Quilibet numerus cuilibē supdictorū cōparetur
t deunci. tdextanti. t comparetur numerus undecim deunci tdextanti
tp numerx comparatū ducatur. ibi quinde excreuerint pduo denariū

Bayer. Staatsbibl.
München
Cat. 14498
16 R



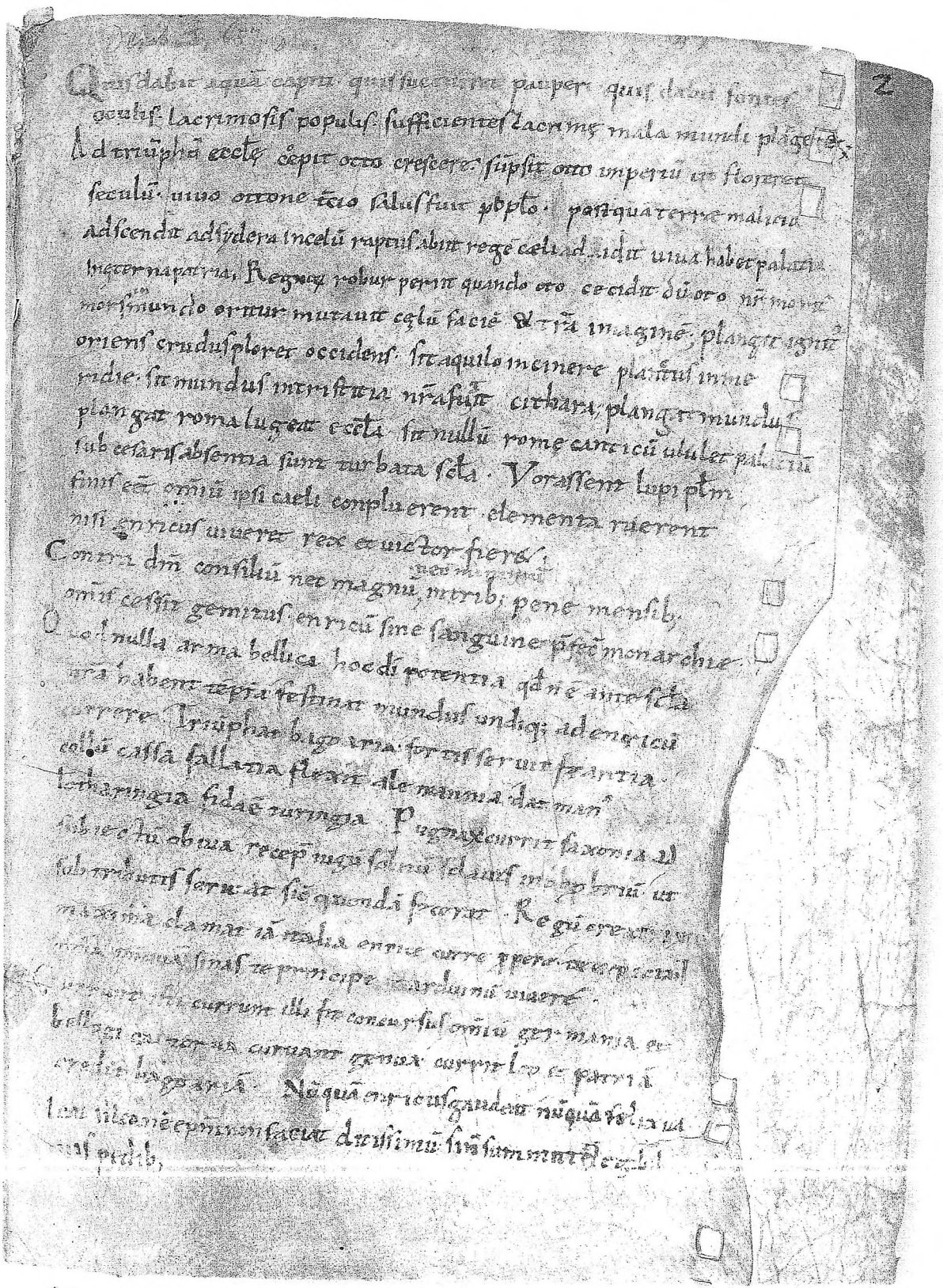
Clm 14516, fol. 1v



Clm 14516, fol. 2v

Quis dabit aquã capiti. quis faciet pauperi quis dabit fontes
oculis lacrimosis populis sufficientes lacrimas mala mundi plãgere
Ad triũphũ eccle cepit otto crescere. supsit otto imperiũ ut floreret
seculũ. unus ottone tcio salus fuit populo. postquã terre malicia
adscendit adsydera incelũ raptus abiit rege celi adidit unus habet patria
ineterna patria. Regnq robur perit quando oro cecidit dũ oro nr mors
mors in mundo ornatur mutauit celũ facie & tra imagine. plangit igni
orient cruduspleret occident. sit aquilo in cinere plantus in me
ridie. sit mundus in tristitia nra sua cithara plangit mundus
plangit roma lugeat eccta. sit nullũ rome canticũ ululet palatiũ
sub cesaris absentia sunt turbata secta. Vorassent lupi ptm
finis ecc omniũ ipsi celi complurent elementa ruerent
nisi enricus uiueret rex et uictor fieret.
Contra dm consiliũ nec magnũ, mirabi pene mensib.
omnis cessit gemitus enricũ sine sanguine pfectũ monarchie.
Quod nulla arma bellica hoc di potentia qd nẽ ame secta
ira habent tepra festinat mundus undiq; ad enricũ
currere Triũphat bigo aria fortis seruit fraudia
collũ casta fallacia flexit ale mannia dat man
lotharingia fidaẽ turingia. Pugnax currit saxonia ad
subiectũ obtua recep ungũ solũ solauis mahabrũ ut
sub tributis seruiat sic quondã fecerat. Regũ creat; qui
maxima clamat iã italia enrice curre ppere recepcatus
aria finibus finas te principe arduũ uiuere.
Gaudent thi currum illi fit conuersus omniũ germania et
bellgi ca ropia curuant genua currit leo et patria
credit bigo aria. Nãqua enricus gaudet nũqua fol ita
leo tibi nẽ epin non facit dirissimũ sin summi regis
uis pdib,

Clm 14516, fol. 2a



Cem. 14516

o. fol. 2v 2r?

23 x 17,5 cm

Les v. Vercell.

Kat. Magdbg 2006, S. 70 Nr. II.20

rū · si adpartes corporis animū reducam; Quib; & sit aliqd · ut his qbi qb; dā
ĩstrumẽtis uitam · & introrsum corpore partiū optinent locū; Manū ad
tractandū · oculi aduidendū · ceteraq; corporis partes ꝓprīū qdq; uidentē
habere officiū; Qd tam si admiratē toti corporis referat · instrumẽ
tum ꝗdā corporis ee deprehendunt. quę enī partes ee · nullus abnuerit;
Ita ꝗq logica disciplina · pars qdē philosophię ÷ qm ei philosophia sola
magistra ÷ · Suppellex ū · qā ꝓ eā inq̄sita philosophię ueritas uestigat;
Sz ꝗntū qm in breuitas sucenera suā morā largita ÷ logicę · & qd ipsa lo
gica eet explicau · nē deco nob libro pauca dicenda sunt · quē inpsens
supsim exponendū · T rulo enī ꝓponit porphyriū introductionē se in
aristotelis p̄dicam̃ta ēscribere · Qd ū ualeat hęc introductio · t adq̄ leam
rus animū ꝓparet · breuit explicabo · Aristoteles enī librū · q̄ decem
p̄dicam̃tis inscribit · hac intentione cōposuit · ut infinitas rerū diuersi
tates ꝗ subscientiā cadere inpossent · paucitate gnrū cōprehenderet · aq;
ita qā ꝓ incōprehensibilē multitudinē subdisciplinā uenire in poterat ·
ꝓgnrū ut dictū ÷ paucitatē · animo fieraq; scientięq; subiectū · Decē ꝗ
gna rerū ee omnū esse dixit · i · una substantia · & nouē accīa · ꝗ sunt
qualitas · quantitas · relatio · ubi · qn̄o · facere · pati · sit? habere · Quę qm
gna eent supma · & qb; nullū aliud suppoi genī posset · onē necesse ÷
multitudinē rerū · hęc · gnrū ꝓ species inuenit; Quę qdē gna · ase
ob; differentias distribuas · nec ceq uidentē habere cōmune · nsi tan
tū nom̃ · qm omia ee p̄dicant · qppe sub ÷ · qlitas ÷ · quantitas ÷ · Et de
ob; aliis · ē uerbū · cōmunit p̄dicat · Sz ē · ñ ÷ · ecq cōmunis sub · ut
natā · si tantū nom̃; traq; x · g · abaristotele repta · ob; ase distribuas
dis Sz quę aliqb; dis disiungunt · nece ÷ ut hām ꝓprīū qdā · q ea in
singulare solutaq; uendica forma · N ÷ aū idē idꝓprīū qt accidens ·
Accīa enī & uenire ab ee ꝑse; ꝓpa nas insita · ut absq; his quę se
ppa · ee inpossint · Quę cū na sint · cūq; aristoteles x · rerū gna rep
perisset · ꝗt intellegendo mens caperet · t loqndo disputator esset · q;
Qcqd enī intellectu capim · id adalteri ū sermone uulgam · euenit · ut
adhęc x · p̄dicam̃tę intellegentiā · qnq; hę rerū tractat · meuerit ·
felicę · gnis species · differentię · ppria · acīs · Gnis qdē · qm oporta
ante p̄discere · qd sit genus · ut dece illa ꝗ aristoteles cętis ante posu
it reb; & ee possim agnoscere · Species ū · plurimū ualq; cognicio ·
ut ꝗ cuiq; gnis sp̄s sit · p̄sit agnosci · Si n qd sit species intellegam · nich
ĩ peius errore t bam; fieri enī poterit · ut pspecies in sententiā · sepe
ntiatis species in relatione ponam · & cui lib; pmi gnis species · alti

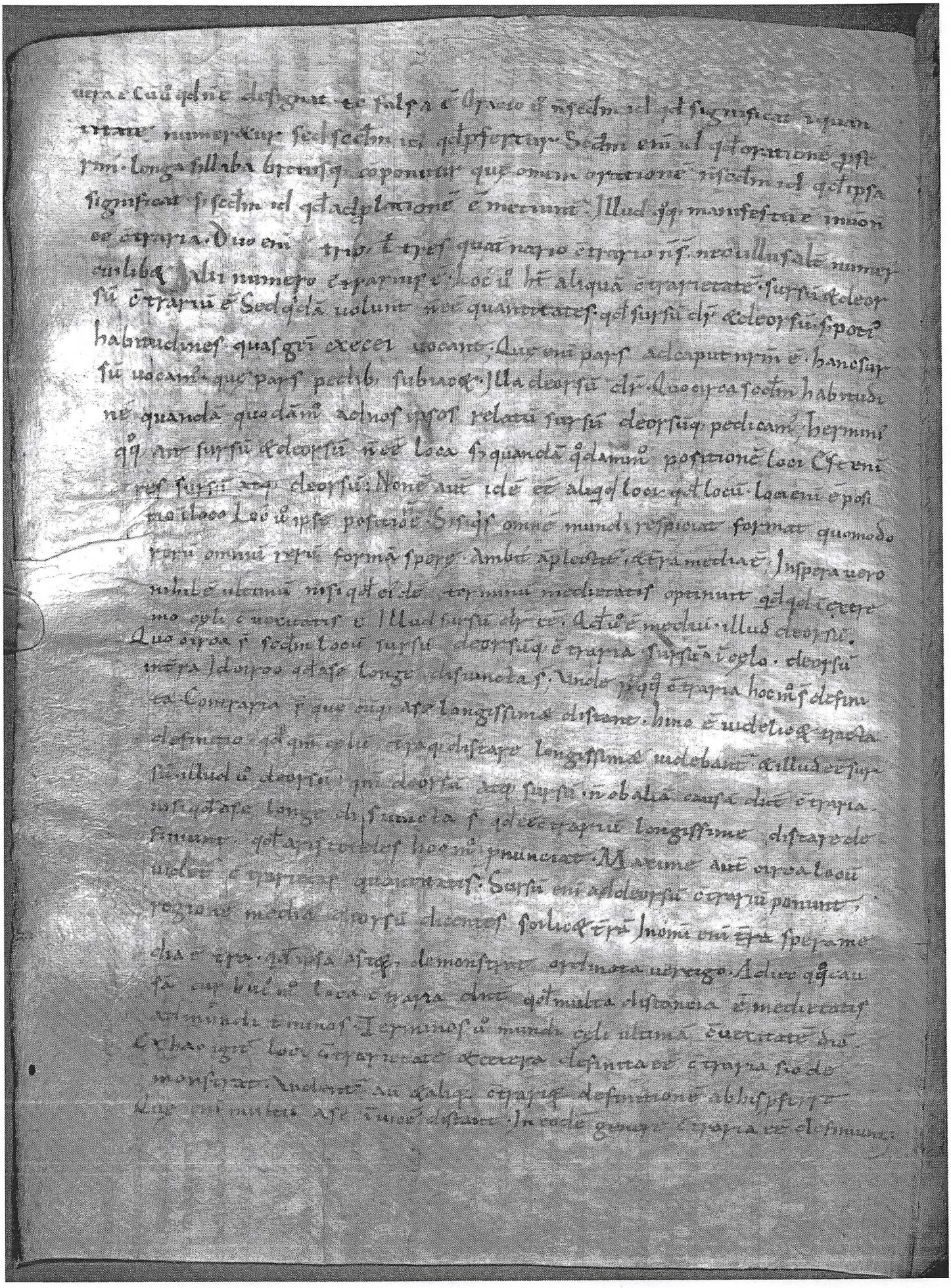
Cam 14516, fol. 14r

Kz.
St-Basle

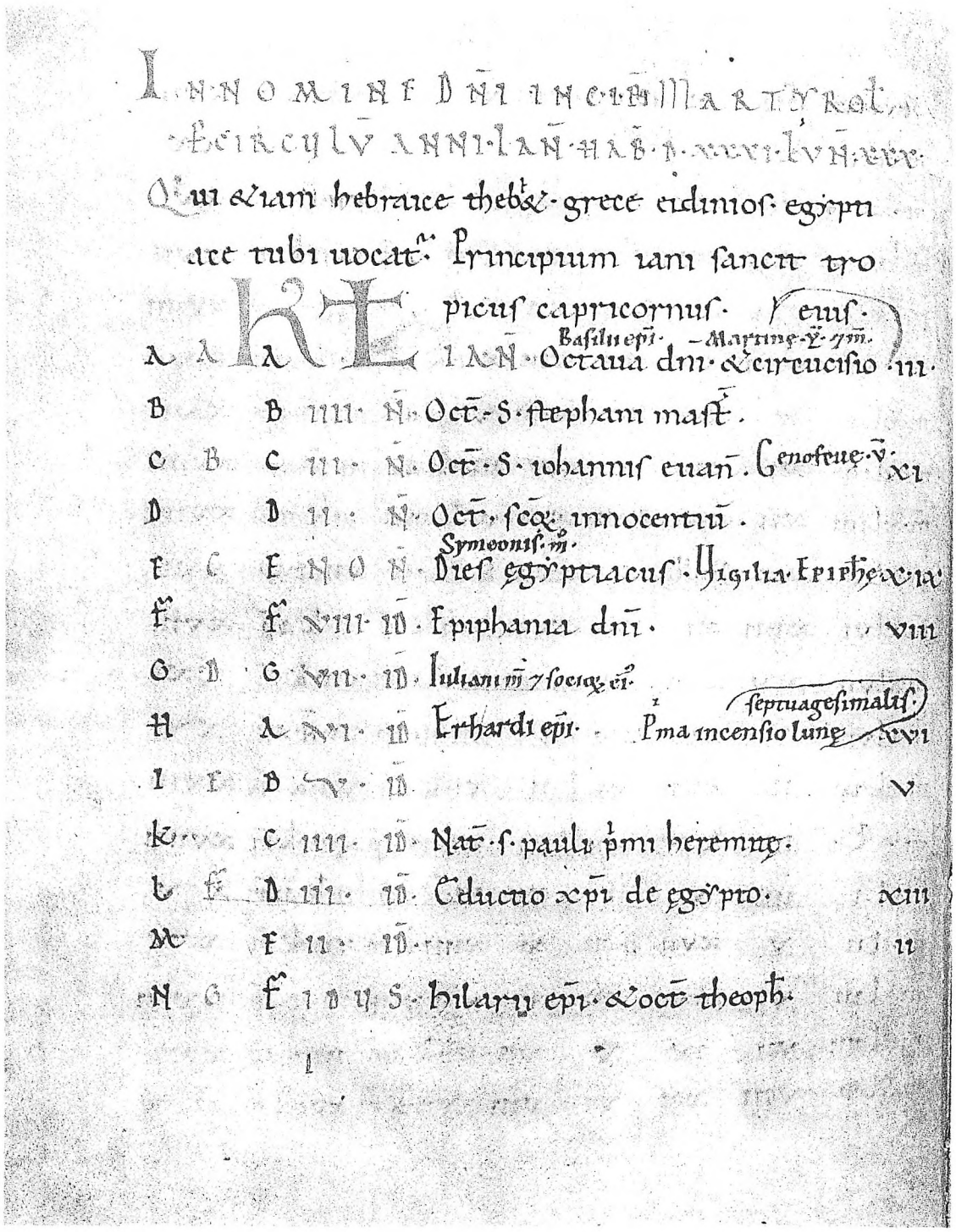
Cem 14516, fol 49v

Aliquo neq; insubiecto dr. neq; de subiecto dr. ut aliquis equus
nihil. ut hoc neq; insubiecto ÷ neque de subiecto dr.

Hic aristoles sermonū oīuū multitudinē imparissimā colligit diuisionē
Nā qđ rerū uocabula indecē p̄dicamenta distribuit. Maior hac diuisione
non potest inuenire. Nihil enī eē potest qđ huic diuisionū decimum
adiungatur. Omīs enī res aut substantia ÷ aut quantitas aut qualitas. aut
ad aliquid. aut facere. aut pati aut quando. aut ubi aut habere. aut iacere.
Quo circa tot erunt etiā sermones qui ista significent. q̄ hec ÷ maxima
diuisio. cui ulla nihil possit adiungi. Parissima uō ÷ q̄ sit inquantuor
in substantiā in accidens. & uniuersale & particulare. Omīs enī res
aut substantia ē. aut accidens aut uniuersalis aut particularis.
Sic ḡ decē superioribus nihil addi potest. ut ex his quod tuo nihil de
minā. nec minor ulla diuisio his quatuor fieri potest. nec maior quam
sidenarius limites p̄dicamenta claudant. Cur autē in his quatuor
diuisio facta ÷ pauca exponā. Prima quidē rerum ÷ omniū diuisio.
in substantiā atq; accidens. Sed qm substantia pferri non potest.
nisi aut uniuersaliter aut particulariter intelligatur. Nā cū
dico homine dixi uniuersalē idcirco qđ nom̄ hoc de multis indiuiduis
p̄dicatur. Cū ū dico socrates t plato. rē duo particularē qm socrates
de illo subiecto dr. & accidens q̄ eodē modo. Nā cum dico scientiā
rē p̄cipuē uniuersalē. idcirco. quod scientia & de grammatica & de rhetorica
& de aliis oīb; subiecta p̄dicatur. Sic ū dixero platonis scientiā.
qm omne accidens q̄ in diuiduo uenit in diuiduū fit particularē scientiā
dico. nā q; platonis scientia sic ipse plato particularis ÷; Igitur qm neq; sub
stantia neq; accidens ullam pferre potē. nisi in suo nomine aut uniuersaliter sumum
aut particulariter. recte inquatuor diuisio facta ÷ ut sit omnis res
aut substantia. aut accidens & horū diuisio ē aut uniuersalis est aut parti
cularis. Ex his igit̄ quatuor. quatuor fiunt complexiones. Nam ē uenire
uniuersalem substantiā sic uniuersalis substantia. ut ÷ homo est animal.



Clm. 14516, fol. 83v



29,9–21 × 15,5 cm

Abb. 167: Regensburger Kalendar Ende 10. Jh.: IN NOMINE DOMINI INCIPT MARTYROLOGIUM PER CIRCULUM ANNI. Januar mit Erhardi epi (8. Januar), München, Bayer. Staatsbibliothek Clm 14569 fol. 4v (Kat.-Nr. 6)

Literatur zu hl. d. hl. Wolfgang: Der hl. Wolfgang in d. Kleinkunst (Bischöfl. Zentralarch. + Bischöfl. Zentralbibl. Regensburg, Kataloge + Schriften hg. Paul Mai 10, 1994); zu Kl. S. 93 f. Nr. 6; Swarzenski S. 196–203

eius in ore meo. Et iterū. Laudabo dnm in uita mea. psalm dō meo quā diu ero. & apōs sine īt missione orate. in omnib; grās agite & ret. Et ubiq; psalmista dicente. In nomī loco dominatio nes el. benedic anima mea dnō. Et quia & iā ds ubiq; est id circo illi ubiq; grās referre debem. Dne sce pat omps et ne ds. Dns a dominando dr. Iure enī illi hoc nom pprie ad hibet quia ipse potestatiue omniū dominat creaturarum. In quo nomine omne genu flectit celestiū. terrestriū. & infernorū. Et sicut dns a dominando. ita scs a scificando dr. quia ab ipso omā scificant. Pat. hoc n nro dicim merito. s; sola sue concessionis largitione. Qui du serui peccati essem. & filii ire scdm aplm liberi facti iustitie patre illūdulgendo eo iubente uocam. Et xpm dnm nrm. Grece enī xps. latine unct interpr. Vnde in psalmo. unxit te ds ds tuus oleo letitie p participib; tuis. Et xpm ū dnm nrm. omissa fide ex grās dō patri refer. mediatore ac mundi redemptore a quo cncta creata & p̄dita n nris meritis. s; sola sua misdia sit recuperata. Et bene sic ppsiū noīe ordines angloz distincte uocabul creati dicens. Fiat lux & facta ē lux. Ita & iā et ppsiū pat na maiestas merita uicissitudine ab anglis id anunciis. & archanglis. id principib; angloz conlaudat. quia archon grece latine princeps dr. & a dominationib; id dominantib; sup dictis ordinib; adorat. Et ipsiū & iā unicū uerbum

Clm. 14581, f. 3r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: lat. 14581
fol./S.: 3R

Grās agentes dō & patri qui dignos nos fecit in sorte scōr̄ in lu
mine. Qui eripuit nos de potestate tenebrarū. & transtulit
in regnū filii karitatis suę. In quo habem̄ redemptionē per
sanguinē ei⁹ remissionē peccatorū. Sic enī dilexit ds mundū.
ut filiū suū unigenitū daret. ut grā dī pom̄ gustaret mor
tē. Qui ergo ꝓhanc grām eripim̄ de potestate tenebrarū. i.
diaboli & anglōr̄ eius & transferim̄ in regnū filii dilecti
onis di. ut delicet ut efficiam̄ genus electū regale sacerdo
tiū habentes in eode filio ꝑ sanguinē ei⁹ redēptionē re
missionē peccatorū. Quid dignius agere possimus quā qd̄
beat̄ petrus apls ammonet dicens. ut virtutes adnuncietis
eius qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen suum.
qui aliq̄ndo non ppls. nc̄ aut̄ ppls di. Qui n̄ fecerat mīam.
nc̄ aut̄ consecuti mīam. Hanc ergo ecclę responsionē con
firmat sacerdos. & und̄ mīte suspensus congemescente
cetu omi ecclā pclamat & dicit. GRATIAS AGERE.

DEQVVM ET SALVTARE. NOS TIBI SEMPER ET VBIQ

Quod ē iustū hoc ē & equū. Sed repetitio sermonis con
firmatio ē veritatis. Hā iustitia & equitas una res ē.
Sic̄ cantam̄ in psalmo de dn̄o. Iudicabit orbē terrārū in
iustitia. & pplos in equitate. Quod enī ꝑ pus dicimus in
iustitia. hoc ꝑ ea replicando subiungim̄ in equitate. Sa
lutare aut̄ dicit̄ qd̄ ē salubre. eo qd̄ salutē confert. Vere

Cam. 14581, f. 27^

Bayer. Staatsbibliothek München
(Handschriften)
COD. lat. 14581
fol./S.: 27R

Insinuatur itaq; nob in patre auctoritas in filio natiuitas
in spu sco patris filiuq; comunitas in trib; aequalitas. Qd ē
aut qd damus honorē & glam dō patri p filiū in unitate
spūs scī poma selā selox. Qd ē oma selā selox. n qd beat iudas
apls in fine epl̄e sue uelut distincte & designanter exponit
& exponendo generaliter ecludit dicens. Soli dō saluatori
nro p dnm nr̄m in ihm x̄pm gla magnificentia impium &
potestas ante om̄e selm. & nc & mo ma selā selox. Cepit enī
selm. i. tēporalis mutabilitas ā conditione creature. Currunt
selā p̄sentia mutabiliū rerū cursu labentia. succedunt ū
selā futura incōmutabili rerū statu. etnaliter p̄manentia.
Illerū qa hec oma inetna sapientia di sine ullo omnino in
tio ul mutabilitate fixa ste. qa ut in euanglio legim qd
factū ē in ipso uita erat. bene intellegunt ita dici selā
selorū. tamq selā in sapientia di mēcussa stabilitate
manentia. istorū que cū tēpore transeunt efficientia
selox. dut certe simpliciter accipienda ste selā selorū ue
lut consequentia p̄cedentiū. ut etinuata sibi conexiōe
copulent que appellant selā selox. donec totū p̄sens
selm qd ex diuersox tēporū scīs contexit pueniat ad
fidē. & succedat futurū selm qd n̄ habe fine. ubi ds ui
debit & laudabit sine fine. dm aut qd abomi ecclia res
pondet in p̄tatuerū. n ubicūq; & qndocūq; s; mysti
ca religione. Hoc qd ad tanti mysterii consūmationē

Clm. 14581, f. 60r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: lat. 14581
fol./S.: 60R

cut supra disserui; Quare insequentib· quedā defuturis tractandis; frqm maius opus ē quā hoc breuit dici posse uidetur· ernos sedi uoluminis seriem longius extraximus· hoc loco fastidiosā longitudinē terminemus;

ANICII MALLII SEVERINI BOETII VIRI CLARISSIMI ET ILLUSTRIS. EX CONSULARI ORDINE PATRICII SCRIPTA EDITIONIS EXPOSITIONUM IN ARISTOTELIS PERIHERMENIAS. EXPLIC LIB·II.

INCIPIT TERTIUS.

Aqua hui libri series continebit· alioris poene tractatus ē quā ut inloca disciplina ēuenit dispunari; sedqm utsepe dictū ē orationib· sensa pferunt· quib· sub iectas res ēe· manifestū ē· n ē dubiū quin qđ inreb· sit· idem sepe transferatur aduoces; Quare recte in ēsiliū fuit· subtilissimas aristotelis sententias gemino ordine cōmentationis aperire; Ita qđ por tenet edicio· ingredi ennib· adhæc alioris ecsubaliora quandā qđ ā modū faciliorē semitā parat; Qđ aut sedā edicio· inpare facendis subtilib· sententiis elaborat; Hoc aut studio

Clm. 14582

lat 1482
732

ctradictiones magis ee putandu e; Qd phocant; Quare
et seq ee se inuice uidebunt; Que aut propositiones se se
sequant dicit; Idem enim possibile e ee etiam ee; Cur aut
sese sequant monstrat adiciens; Nam enim contradictiones
sibi inuicem sunt; Si enim ctradictiones eent nuquam sese sequerent;
hui modi possibile e ee ee possibile e non ee.
Sed quae sint contradictiones declarat dicens; Sed possi
bile ee etiam possibile ee nuquam simul sunt; Cur aut nuquam
simul sint non tacuit; Aut naq; opponunt enim; Na id
circo nuquam simul sunt etuertere falsitatemq; duudt quam
opponunt; Docet quoq; ei propositionis que dicit posse non
ee illa ee negationem que ppont non posse non ee; Qeadem
ui adpositionem transit; Dicit enim uero possibile non
ee etiam possibile non ee nuquam simul sunt; p qd ostendit illam
Similiter aut ee ei que e necessa ee adfirmationem illam u negationem; Unumsalem enim que
rium ee non ea que cumq; idem de eodem hoc ponit hec aufert si illa sit ad
e necessariu non ee firmatio illa negatio etenim ad aequi uocationis aut
si non necessariu ee; unius saliu determinationis impediant contra dictorie
Ei u quee necessa sibimet opponunt. cetera iam ita aut pse expedita sunt ut
rium non ee ea que longa expositione negeant nisi quedam meorum ordine
non necessariu non ee. promutenda sunt que id qd pse e lucidius clarius monstret;
ea q e non necessa sequit enim similiter ceteros modos dicens que propositiones.
rium non ee. Et ei q quarum adfirmationum non sint negationes: etque sint. ee eas
e impossibile quas negationes non ee dicit. ut adfirmationes ee demonstret.
ee non impossi alias negationes opponit; Similiter aut inquit et ei p
bile non ee. Vnum positionis que e necessariu ee non e ea negatio que dicit
uersaliter u que necessariu non ee. Haec enim adfirmatio e qd mox negati
admodum dictum one opposita cpbau sed ponus ea negatio e ei quae e
ee. quidem & non necessariu ee que dicit non necessariu ee; Eodem quoq; modo
ee. oportet po cuncta psequit dicens; Ei u que e necessariu non ee quam
nere que admo sup dixerat non ee opposita ei que dicit necessariu ee. illa
dum subiecta
negationem u.
& affirmatio
nem hec facien
te ad unum ide
ntum modo ad
modum ponere
& bas potare
oportet ee.
oppositas
dictiones. &
negationes.
possibile & non possibile contingens non contingens impossibile non impossibile.
necessariu non necessariu uerum non uerum.

INCIPIT PLOGVS.

VRES PLVRIMOR

CVM FAMA MIRACVLOR

xpī quę pſeruum ſuum ſcm Dal
ricum inhonorē ſuae ſcīſſimę genitricis mariae fieri
conceſſit frequentiſſimae pulſare& adhuc mentes ſoy-
dubitatio occupare&. miſſi ſi adme legati ſ. rerū ueritā
tes ſ. ex meis reſponſionib; cognoſcere cupiebant rogan
tes me. ut ea quę ego inueritate ſcire potuiſſem. luci
da deſcriptione eis manifeſtarē. Cumq; interrogan
tium tanta plurita ſ me undiq; interrogationib ſ
cinxiſſe&. ut inomnib; ſingularī reſponſa ſcriptis da
re me ñ poſſe aeſtimarē. cogitare tacitus coepi intra
mentis cipiū. ut cū tacita experientia. experi ri ſtu
duiſſem originē ortus ei. ut deſcripto ei ortu uitā
ſubſequentē &obitū. ueraci relatu introgan
tibuſ. & legere uolentibuſ. omnibuſ incōmune no
tū facere potuiſſē. non meis antę cedentibuſ
meritis confidens nec ſagacitati mentis meę. ſedm
dī miam omptus ſperans quidē. Aperi os tuū. &
ego adimplebo illud. ut pmerita pfati epi intriga
tione ſpſci. & diuini ignis feruore. ſenſu meum
dirigere dignet. ut id qđ ex cogitandū mihi in
ſpiraūt. ad perficiendū uires non ſubtrahat. ni pdiſ
tina animo idonea taxatione edere concedat.

ca)

Cam. 1461 5, f. 1v

ad alpti comitis modicum uulnus infecit. Deq̃o ꝑcũ
uulnere mortuus ẽ. Vulneratoꝝ q̃ cũ eius stanimoc
cisus ẽ. ablupto uasallo eiusdẽ ad alpti. Pauciss̃imi
aũt eoꝝ ictibꝫ cõmunsi. ac diuersis modis uulnerati
periculũ tanĩ mortis equis eoꝝ, os aspertantib. eo die
vix euaserunt. Quidam uõ eoꝝ gelu miserabiliter astrin
gente nudi indesperacione uitę ꝓpriaꝫ mansiuncu
las repecierunt. Corpꝫ uõ ad alpti indi uoluntate occi
si reuerendus ep̃s ad augustã ciuitatẽ uexit &
animam eius dõ cõmendans honorifice in ecclã
scã̃ marię sepelunt. Nullus enĩ eoꝝ quantea sibi
auguste ciuitatis mĩtrari uetẽ scã̃ dĩ genetricis
marię uendicaurunt impunitus euasit. nisiq̃
se suis ꝓbrius rebꝫ. cum indulgencia reuerendi
ep̃i. se redimere ñ distulerunt. K xi.

MANUS ꝓPRIAS UNUS EXTENDE
rando uicinis suis in ueritate dicentibꝫ
ꝑdicto sensu spm̃ exaluit. Alius aũt cum ablato
de augusta ciuitate libro caballum sibi bene
placentẽ cõparauit. & secum adduxit in domũ
suam uxoriq; suę monstrauit. & dixit. Melꝫ
mihi placet istud formosum. caballum habere
quĩ librum cum quo hoc comparauu mauguſta
relinquere. Cuius uerbis respondit uxor eius
dicẽs. Vtile tibi forte fuisset. Si manus tua hunc

Clm 14615, f. 18r

pptoꝝ se pissime manifestat. Indicans inistis locis in
suis regionib; multa magnalia di pmerita sci vdalr
facta quoꝝ uõ cognicio nos ꝓpt̃ mãs necessitates
adista loca uenendum incitauit. His auditis
ea nos quinquilini huius ecclie sumus. & tanti
patroni facie̅ sepissime uidimus. & eius doctrinã
& benedictionẽ sepissime accepimus. & in eo opti
ma exempla conspeximus. & nunc in retribucio
ne eius bonoꝝ operũ assidua miracula & diuersa
signa in liberacione multoꝝ uidemus. & audiui
mus cur ñ expgescimur. & tedii ñri desideriu
non deponimus. Vt eum de quo loquimur
quantũ dõ donante possumus imitantes. &
eius adiutorio uiã rectitudinis ingrediamur. ꝓ quod
ꝓuenire ad eum. Qui uiuit & ꝑ sõnis in diuini
tatis equalitate. Vꝫ in cõ mutabilis omps
ꝑ mãa & sine fine in seta setoꝝ amen.

S Incipit vdalrice

Vdalrice pie pplis pete gaudia uite.
Quã sci leti retinent ꝓtẽpora sceli,

Clm. 14615, f. 58v

Kirie eleison

Omnipotens genitor lumenq; & lucis origo

Kirie eleison

Denihilo iussu uerbi qui cuncta creasti

Kirie eleison.

Humano generi peccata ponderepresso

Xpe eleison

Adcenũ terre mussus genitoris abaro

Xpe eleison

Induerasti carnie casta deuirgine natus

Xpe eleison

Et mundi culpã mundasti sanguine fuso.

Clm. 14615. f. 59v

Cpē t pbr quando fidelīū recipiunt cōfessiones hu
miliare se debent & cū iustitie gemitu lacrimasq;
orare ñ solū pdelictis suis sed & iā p frīs casu Aut enī
apls Quis infirmat & ego ñ infirmor Si quis ad
ritū q̄s ad sacerdotē cōfiteri peccata sua faciat eum
expectare & ipse iniret ecclām & oret Si autē apt loc
ñ ē ad hoc mcordē suo dicat hanc oratiōnē. Dñe ds
omp̄ns p pici esto m̄ peccatori ut cōdigne possim tibi
gr̄as agere q̄ me indignū ppt̄ tuā mām ministrū
fecisti officii sacerdotalis & me ecīgnū humilēq;
mediatorē cōstituisti adorandū & intr̄ cedendū ppec
catis & adpenitentiā reuertentib; ldeoq; dñā mor
dōnē q̄ omīs hominēs uis saluos fieri & ad agnitionē
ueritat q̄ ñ uis mortē peccatoris sed ut cōuertat & u
uat suscipe orationē meā quā fundo ante cōspectū
clementie tue p famulis & famulabus tuis q̄ ad pen
tentiā uenerē ut de illius spūm cōpunctionis ut resi
piscant a diaboli laqueis a q̄bus capti tenentē & ad te
p cōdignā satisfactionē reuertantē. ℣ Et tuū q̄q; ut
lentē cōfiteri deside ei qualē credat & dicat.
Credis in dm patrē omīpotentē & in filiū & in spūm scūm
Credo. ℣ Credis q̄d iste tres psone un̄ sit. ℟ Credo. ℣ Cre
dis q̄d in ista carne qua nē es resurgere habes indu u
dicu & recipe siue bonū siue malū q̄d gessisti. ℟ Credo.
℣ Vis dimittere illis q̄ in te peccauerunt. ℟ Volo. Ere

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
Sign.: Lat. 14628
39R



INCIPIVNT QVEDAM VTILIORA DE ARTE MVSICA SCOLICA ENCHIRIA DIS LIBER I.

Icaut uocis articulate elementarie atq; indiuidue partes sunt litere ex quib; copposite syllabe rursus coponunt ũba & nomina eaq; pfecte orationis textũ sic canore uocis pton gr qui latine dnr soni origines ft & totius musice ẽtinentia mecz ultimã resolutionẽ desinit Ex sonoz copulatione diastemata porro ex diastematib; coalescunt sistemata Soni ũ pma fundamenta sunt Longa aut ñ q̃cũq; dnr soni si q̃ legimus ab inuicẽ spacius melo ft apti Hoz quidẽ sic extendendo & remittendo naturaliter ordo ẽtinuat ut semp quinor & quinor eiusdẽ ẽditionis sese ẽsequant At singuli hoz quinor sic ft cõparati uti se diuersitate dissimiles ut ñ solum acumine differant & grauitate si ipso acumine & grauitate pportionis naturaliratus sue habeant q̃litates quam rursus his singuli ratiõ abinuicẽ distantes sibi oppositi in acumine & laxionis spacii formant Exẽpli causa hec ipsoz ordine positio nole Primũ q̃ & grauissimũ gce dr prothos vt arthoos Secds deuteros tonoz distans a protho Tertius tritos semitonio distans deutero Quartus tetrardos tono distans a tritoz Hoz etiã ñ sonoz multiplicatione sonorũ infinitas texit & tãdiu quatenus quatenus eiusdẽ ẽditionis succedit donec ascendendo vt descendendo multitudo succrescat ita ut eñ hec descripta uncula ostendit & Siue susu siue iusu sonos ordine ducas usq; indifferenter uocis hui modi uelud tetrachordoz successio non cessabit Hoz etiã ñ sonoz uirtutes octo modoz potestatẽ creat ut postea suo loco dicet Hoz sonoz sonali diuersitate tota adunat armonia Verũ q̃ ut dictũ ẽ eoz multiplicatio iussu pcedit ex hac iussitatus ẽ fusione certũ numerũ sibi elegit ratio discipline Et i decẽ & octo sonis sibi speculationẽ posuit Inq; pmũ & humillimũ ẽstat terra

Leonges
Diastema
Sistema

Cim 14649, fol. 1v

tudinē criminis dignitate psone cōtegerit. Neq; tam largitē nimiū. neq; ex
ultrāē. si ita ut exp̄mat. nullā & iā meā suspitionē. Maxime sunt optandū
in scauro iudices. ut null' suscepto cuiquā odio. sinē offensione & molestie & cē.
In paradoxo. id inmale opinionis themate. ubi & psone & rei dignitas laborabit
longioribus p̄cipius utendū erit. & purgandis suspitionib: opera danda. & dimis
se loquendū. sequendū cū sententiis. Tū uertere & iā. p̄ptius blanditiā sitis.
& querimonā. quasi illati criminis. & false infamie cōpositę aduersus nos p̄
inuidiā. ētiā sū missiones toto corpore conformari adiracundiā. sumisso uultu.
oculis terrā intuentib: Neq; illa acritē. si sipossim. & iā rumore simulato.
In paradoxo. genere materię id inhumili. p̄xima sermoni debent ee p̄cipia.
Neq; sententius alte p̄mis. Neq; uerb ultra modū ornatis. Nec structura grauis
ori. si quasi resoluta & simplici. Usūq; omniū sententiarū quā his p̄cipius
adhibem. ea ee debebit. ut rē appetare. reuocē ad cōmunitatē. & dicat omniū
inee illā rē uindicari. p̄ptēa qd quanto queq; minora sit. tanto crebrius &
magis intē multos cadere possit. Nec tā oportere spectari magnitudinē
rerū & psonarū. quā rationē equi & iniqui. ueri atq; falsi. Laudē ee ui
horū in minimis. quā in maximis. Talia principia sē pleraq; apud demos-
thenen nihil que scribuntur idiotici. & magis apud lysiam. & apud q̄sdā
ex nris ueteribus. Certe. m. tullius cū p̄ archio diceret. ñ aliū exorsus est.
Explicit scolica enchiriadis de arte rethorica.
Quod prior erraui scriptor. tu corrige lector.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

Clm 14649, fol. 67v

Clm. 14673, fol. 136r

in caritatis possessione pmansit. Alii q̄ seruuli
ei reliq̄ fuerant. iā q̄dē in monasterio uuuemes.
q̄s tam̄ gestus ecclesiasticis mīsiur ē hodie. Hemo
g̊ dicit. duues ē. nemo existimet. nemo loquat
male. nemo se ipsū. & animā suā suus dentib; li
niet. pecuniā nullā habeat seruatā. utinā quia
deberet restituat. Ceteri idē subdiacones paupe
res sī dō ꝓpitio. misericordiā di expectant. unde
ipsi faciant. ñ habent. nullas habentes facultates.
finierunt mundi cupiditates. uuuuI nobiscū in
societate cōmuni. nemo eos distinguit ab eis qui
aliqd attulerī. Caritatis unitas cuiuis ꝓponenda
ē. trenę cōmodo hereditatis. Restant pbri. sic enī
ad cos q̄dam̄ ascendere uolui. cito dixerī. pauperes
di sī. nihil ad domū societatis nr̄e attulerī. nisi ip
sā qua nihil ē car̊ caritatē uerā. tam̄ qm̄ scio natos
fuisse rumores de diuitiis ipsoꝝ. ñ ame aliqd cpel
lendi. s; uob meo sermone purgandi sī. uob dico
q̄ forte nescitis. iā uri plurimi sciunt pbrm lepo
riū. q̄nuis seli natalib; clarū. & apud suos honestis
simo natū loco. tam iā dō seruiemē cunctis quę
habebat relictis. inopē suscepi. ñ q̄a nihil habuit.
s; q̄a iā fecerat. qd̄ lectio ista ꝓsuader. Hic ñ fecit.
s; nos sum̊. & ubi fecit unitas xpi ē. ecclā una ē.
& ubiq; fecit op̊ bonū. ꝓnet & ad nos. sic cū gaudeam̊.

Bayer. Staatsbibliothek München
Photostelle
COD Cat 14673
M/s: 136 R

Clm. 14673, fol. 129r

monasteriū mulla esset. indecens ēēnt. & uolui ha
bere ista cpi mecū monasteriū clericoz. Ecce quom
uuum. Nullu licet in societate nra habere aliqd
ppū s; forte aliqd habent. nullu licet. si q̄ habent.
faciunt qd nō licent. Bene aut senuo de frib; meis.
& sēp bene credens abbac inq̄sitione dissimulauit
qa & ista querere quasi male semire in uidebat.
Nouerā enū & nouu omīs q̄ mecū uiuerent. nosse
ppositū nrm. nosse legē utq; nrq; Venerunt ad nos
etiā prī. ianuarian. qd uidebat habere erogando
honeste q̄si cēsupsit. & nō consupsit. Remansit illi
quedā pecunia idē argentū. qd dicere esse filiq;
suq; Filia ipsius dō ppicio. in monasteriū femina
est bonq; spei. Cubnē illā dns. ut impleat qd de
illa speram in illius misctā. nō ineī meritis. Et q
infra annos erat. & desua pecunia nihil facere po
terat. quāquā enū uiderem fulgorē pfessionis
tam lubricū timebam ętatis. fac tū ē ut ipsū
argentū quasi puellq seruaret. ut eū ad legitimos
annos uenuret. facere inde. qd uirginē xpi dece
ret. quando optime ā facere posset. Dū hoc
expectat. cepit ille morti ppinquare. Quamdiu
tāquā. de suo q ipsius erat nō filiq. testamtū fecit
Testamtū inquā prbt socius nr nob. cū maneq;
de ecclā uuens. cōmunē uitā pfitens. testamtū

lat 1673
129R

Clm. 14673, fol. 138r

rat scīta sūra · Quib; ego solus quasi decenti utar · offe
ratur m uerbi gra burrū pciosū · forte · decā episcopū · qnus
n deceat augustinū · id e hominē paupere · de pauperib;
natū · o modo dicturi sī homines · qa inuenī pciosas
uestas · qs n posse habere · uel in domo patris mei · uel in
ulla seculari pfessione mea · non decet · Talē debeo ha
bere · qlē possim si n habuerit frī meo dare · qlē potest
habere pbr · qlē potest habere decentē diaconū & subdia
conū · Talē uolo accipere · qa in cōmune accipio · si quis
meliorē dederit · uendo · qd & facere soleo · ut quando
n potest uestis esse cōmunis · pretiū uestis possit esse
cōmune · uendo 7 erogo pauperib; si hoc eī delectat
ut ego habeā · talē det de q n erubescā · fateor enim
uobis de pciosa ueste erubesco · qa n decet hanc pfessi
onē · n decet hanc ammonitionē · n decet hec mbra ·
n decet bos carnos · eā illud dico · si forte in nra domo ·
in nra societate eger e aliqs · uel post egritudinem ·
ut necesse sit eī ante horā prandii reficere · n phibeo
religiosos · ut religiosas mittere eis · qd eis uidet ut mit
tant · prandiū tam & cenā erit nemo habebit · Ecce di
co · audistis · audiunt · Qui habere uoluerit ppriū
& de ppio uiuere · & extra ista pcepta nra facere · parū e
ut dicā n mecū manebit · s; clericus n erit · Dixeram
enī & scio me dixisse · ut si nollent suscipere sociale
uita mecū · n illis tollere clericatū · seorsū manerem ·

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Conf 14623
t1/e: 138 R

Clm. 14685. f. 65r

I egregeſ cenũ · ſiculeq, apũ
Miguum uacat tibi tollit hinnitꝫ
T ũ apta quadrigis equa tibi ſaſſo
Murice tinctꝫ
U eſtiunt langm̃ purpurarum · &
S pm̃ graue tenuẽ camenę
P arcũ nmedax dedit & maligni
S pernere vulgꝰ
ADMECEMATẽ · M duob̃ ſib, alcaicũ ·
T ibi umbries · Quaſtus pindaricꝰ ·

Cur me querellis exanimis tuis
Nec dius amicũ ẽ nec in̊ pius
O bire mecenas · meum
Grande decꝰ columq, rerũ ;
A te mear ſi paſtẽ anime prior
Maturior vis qđ maior alta ·
Ne cap̃ reque nec ſuperſtes
I mergar · ille dies intaq,
D ucẽ rumã · nẽ ego pfidũ
D ixi ſacramẽtũ · ibim̃ ibim̃
U eſtigiũq, pcedes ſup̃ mũ
C arpere tẽ comitꝫ paratꝰ ;
Me nec chimere ſpũ igneã ;
Ne ſi reſurgat centimanꝰ gigas
D uelle ẽq, ſuę potens
I uſticiæ placitũ q, pareſ
S eu libra ſeu me ſcorpꝰ aſpicẽ
F ormidoloſꝰ parſ uolentior
N atalis horat ſeu tyranni
H eſpię capricorñ vndę ·
V trũq, nr̃m incredibili modo
C onſentit aſtrũ · te louis impio
T umela ſcẽno refulgens
E ripuit volucriſq, fati
T ardauit alas · cũ ppũs fregnſ
A ſcũ theatriſ tẽ crepitu ſonũ ;
M ęrunꝰ in lapſꝰ cerebro
S uſtulerat niſi fauni ictũ
D extra leuaſſẽt me reatũ
C uſtos virorꝫ reddere victimas
Æ deq, uotiua memor

N os humilẽ ferient̃ agnã ; 65v
A dauri · M · ꝑponatũ · eſt ꝑm̃ vſ
trochaicꝰ dimẽ, accephalus catalecticꝰ una
cni ſitia dex ſtat plen̊ dimẽ Scandẽ ma
ne · bẽne · q aure · v · Sed ſ iambicꝰ trimẽ
catalecticꝰ ſcandit̃ ma mea rem̃ de in domo
lacunar ·

Nebur neq, aurũ
Mea remẽ in domo lacunar
Ne trabes hymettie
P mun̊ columnas ultima recuſas
A frica · neq, attali
I gnoꝫ heres regiã occupauit ·
N ec laconicas m̃
T rabunt honeſtę purpuras clientę
A t fides & ingenui
B ngna uena ẽ pauperq, diuos
M e pẽat · nihil ſup̃ ·
D eos lacesſo · nec potentẽ amicũ
L argiora flagito ·
S atis beat unicis sabinis ·
I rudẽ dies die ·
N octeq, pgunt in̊ire lunę
T u ſtanda mat nota
L ocas ſubipſũ fun̊ & ſi, uleri
I nmemor ſtruis domos
Marisq, bais obſtrepentis urges
S ũmouere littora
P arũ locuples ẽ in̊ripa
Q. dqđ uſq, ꝓximos
R emollis agri ẽminos & ultra
L imites clientũ
S at auar̃ pellit̃ patrios
I nſinu ferens deos
C tyros & ur ſordidosq, natos
N ulla ceſſior tam̃
R apacis orci fine deſtinata
A ula diuit̃ manẽt
E ꝛ ũ · qđ ultra tendis æqua tellꝰ
P auper ꝓcludit̃
R egũq, pueros · nec ſatellitꝫ orci

Clm. 14685, f. 94r

N ũ nbi cũfauce ſeruꝝ ſeriꝰ aurꝛa quęrꝛ
P ecula nũ eſurꝛ ſi ſaſtidiꝰ oĩa ſpꝛeꝛ
P anone ꝓbombiq; timent ubi cũ quina nũſi
A nella aut urnaꝫ ꝓſto puer impẽſiq;
C omnino ſiat malꝰ ymagine rumpi
N on ego nãq; parabile amo uuerẽ facileq;
I lli poſt paulo ſ plurꝭ ſiue quꝛ uir
C allꝭ hinc philodemi aut ſibi neq; magi
S tꝛẽpitio nre cunctis cũ ſit miſſa uenire
C andida pectaq; ſit munda ad iam Ireplonga
N ec magis albꝰ erit quã dat natura uideri;
H ęc ubi ſub poſuit dextro corꝓi laruom
I lua ꝯtegeret denom qđ libet illi;
N ec uꝛꝛor nec ſi furuo uir pure pꝛeꝛꝛat
I anua fremat lar pꝛẽcamꝭ ridet magnago
P ulſi dom ſtrepitu pꝛeſon & ue pallida lecto
D eſilit mulier miſeꝛa ſe ęſcia clamẽ
C ruribꝰ hec mẽ aut dori depꝛeſſa ego mẽmi
D iſcinta tunica fugiendũ ẽ & pedꝛ nudo
N ec uim pꝛetulit aut pugꝛa aut denigꝛ fama;
D epẽdi miſeꝛũ ẽ fabio ſ iudice uincã;

DE CRMOGENE ITIGELLI MODVLATIONE.

O mnib hoc uitiũ ẽ camoꝛib mẽ amicoꝛ
Unumq; inducit animũ camaꝛꝛ pogari
Imuſſi nunq; deſiſtam; ſi dur habebar
Ille tegellꝰ hoc ceſar qui cogere poſſẽ
Si pꝛeꝛ & patꝛiciã patꝛiſq; ſuũ non
Quicquid pficere ſicelli buſſe & abono
Uſq; ad mala cantare io bacche modo ſũma
Voce modo hac reſonanꝛ eoꝛdiſ quattuoꝛ una
Nil equale hominꝫ fuit illi ſepe uidemus
C urꝛebat fugiens hoſtẽ ꝛſepe uidemus
I ineus ſacra ferre & habeat ſepe ducentos
S epe decẽ ſeruos modo pegeſ aq; rapidus
O ma magna loquens modo ſi ꝑ mẽſa ꝛipeſq;
C onca ſalis puꝛa & toga q̃ defendere fruge
Q uam ſi craſſa queꝛ decuſſ commiſſa ꝛediſſet
H inc parco paucis dentro quinq; diebꝰ
Nil queꝛ in loculis noſtꝛis uigilabat acipſũ
M anebãt rodi ſtꝛeſtebat nil fuit unq;
Sic impar ſibi nẽ aliquis dicat in qđ

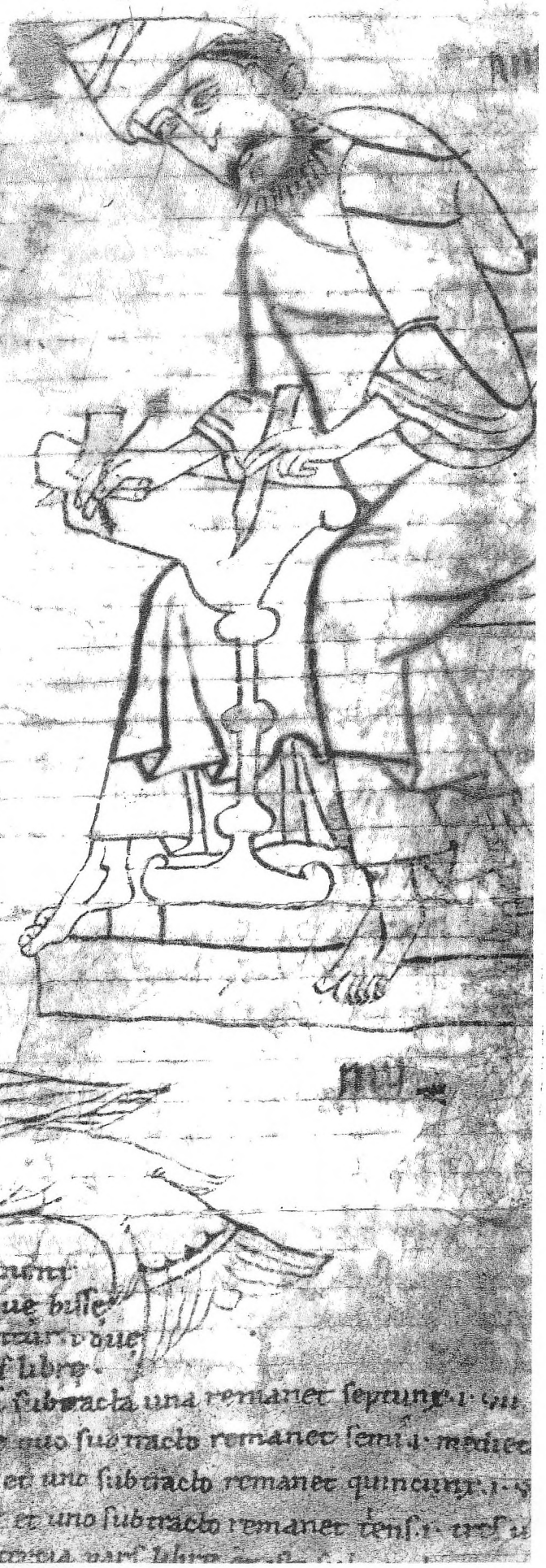
Nil illum hibiſſe uetat immo alia ꝛepoſſe fatemur
Mendoſus ſi ſcẽ nouũ cũ carpere ꝛiuum
Q uã aut aquila aut ſerpens rapidus ꝛapiꝛe ꝛapa
F uꝛtum nequiuit uitia tua pungere ſilli;
I nuenior paulo minꝰ apꝛ acerui
N on ubi hoc horum rediri poſſit eoq;
Ruſtici ꝛonoꝛa deflunt & lauꝰ male
I npede calceuſſet; at ẽ boni ſi melius uir
Si alius quiſq; tibi amicꝰ tangꝛuit ingꝛeſſ
I nculto latꝛ hoc ſub coꝛpoꝛe; denicq; ipſũ
Ẽ cum nunq; ubi uinceꝛe miſi uerſu oluꝫ
N amq; aut ea ſũ ſue uelo mala nanq;
N ec lelli uꝛendi felix inuaſit agꝛi;
I lluc pueſtam amaꝛe eſt amicꝰ
I urpia decipium cecũ unꝛa aut ea ipſa luꝛ
D electat uelum balbinũ polypꝰ agnę
I lle ſi mamma ſic ꝛeꝛꝛem caſti
F ꝛoꝛi nomẽ uſtus poſſuſſe bonoꝛẽ;
A e paꝛ ingenti ſic nos debemꝰ amici
S i qđ ſit uenũ ſi faſtidiꝛe ſtrabonẽ
A ppellat pceꝛi paꝛ & pullũ male paꝛus
S icut filiuſſe ait abſtinuiſſe fuit olim
Siſyphus hunc uarũ diſſoſſi ꝛepulit illi
Balbinꝰ ſeruũ pꝛauus fulũ male ualꝫ
I Pareꝰ hic unus fruge diceꝛe ampꝛus
C ruſtamioꝛ hic paulo ẽ ecce amicꝰ
P oſtulat ut mundeꝛ ſit ẽ ꝛi uolumꝛ aq;
P luꝰ equo libeꝛ ſimplex fortuſq; habeat;
C aldioꝛ ẽ acerꝰ inꝛinuat ꝛepꝛ opinor
H ec peꝛ & cunctat unctos & ſeꝛuat amicos;
A tnos inſtituꝰ ipſe inuiſtam atq;
S incerũ cupiam uas inclutare ꝓbusq;
N obiſcũ uiuit multi clamiſſe hoꝛ illi
T ardo cognom pꝛiꝛi nomẽ hic fugat omnes
I nſidiaſ nulliq; malo latꝰ obdit apꝛi
C ũ ueꝛi hoc intime uerſatur ubi acꝛi
A ꝛumeno ſidũ aſtutiq; uocem
S implino quiſ & quale mi ſepe libeꝛ
O bulbꝛim tibi mecenaſ ſi fortẽ legatꝰ
A ut tacitũ impellat quouiſſe nocte molẽſ;
C ommuni ſenſu plane ceꝛ & inquim
Q uã ꝛemige ammoꝛbas ſeꝛuẽ ſeruum

Uerba puraſ ego nõ mirabor magnos
Seuꝰ cappadocẽ

Clm 14685
fol. 81r

Größe (verdoppelt)

Aus 3 Teilen, 11.–12. Jh
2. Teil: Oberitalien, Ende 11. Jh



remanent
vnū quę bisę
uocantur. v quę
partes libre.
Si terū subtracta una remanet septunx. i. un
uncię. uno subtracto remanet semis. medie
libre. et uno subtracto remanet quincunx. i.
uncię. et uno subtracto remanet tens. i. tres
ad ē tercia pars libre

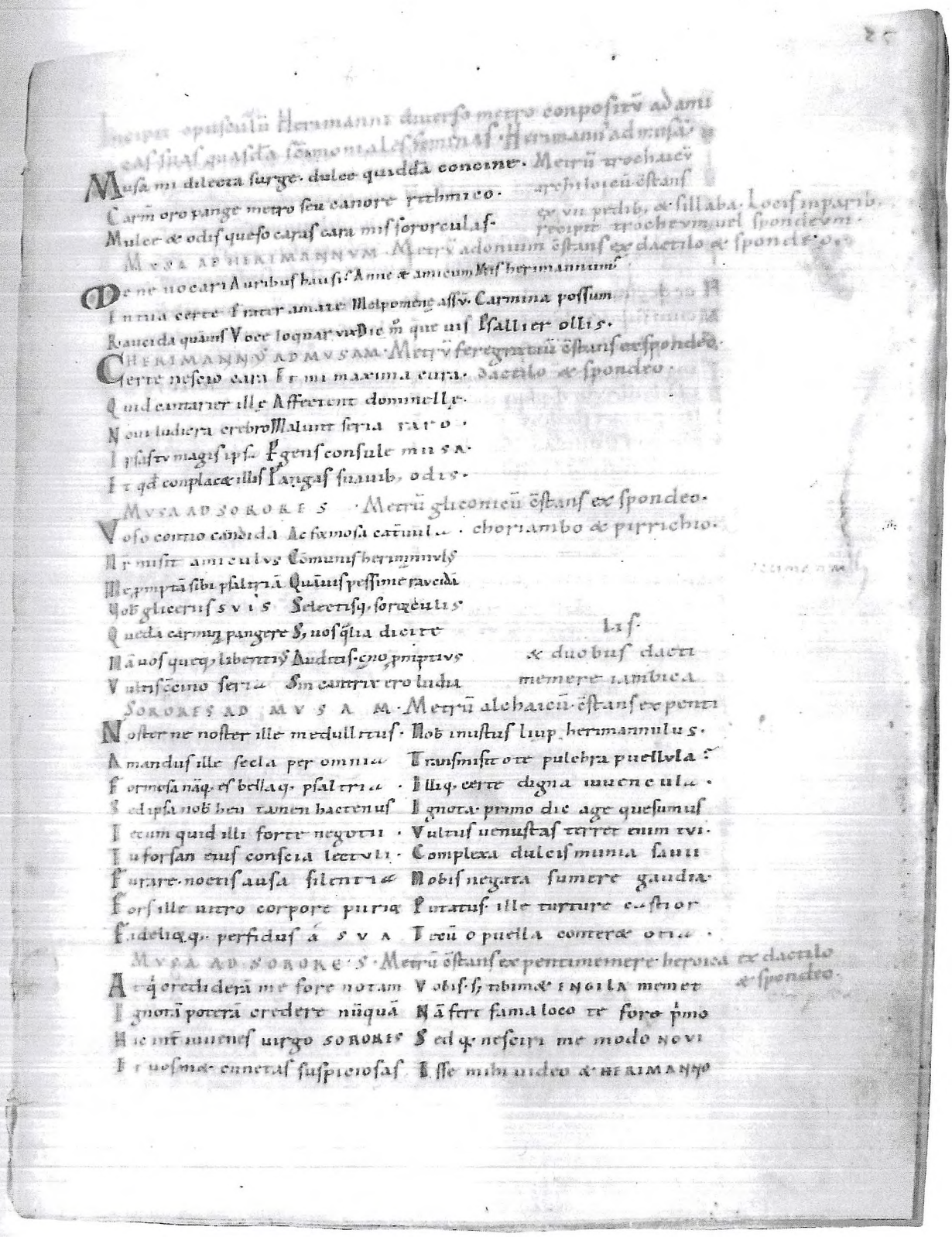


Abb. 4 Anfang des *Opusculum Herimanni* in der Münchener Handschrift. Die Verse 1–65 wurden in 38 Zeilen im Schriftspiegel 16,5 × 11 cm geschrieben. Die Überschriften, die den Sprecherwechsel angeben, wurden in Majuskeln eingetragen und ebenso wie die metrischen Scholien mit roter Tinte hervorgehoben. Jeder Abschnitt beginnt mit einer Initiale, die einzelnen Verse mit Versalien. Die Anzahl der Spalten ist der Verslänge angepaßt. Am Rand der Seite sind die Zirkelstiche zu erkennen, mit Hilfe derer das Blatt liniiert wurde. Clm 14689, fol. 25r, um 1050. Originalgröße 20,5 × 15,5 cm.

Bernhard Bischoff, Opusculum Herimanni
(Reichenauer Texte + Bilder 14, 2008) S. 39

XVIII. Oratio Cū amici requiserint.

Cum iam susceptī operis optato fi
ne gauderē meq duodecī uoluminibus iactatū q̄eus
portus excipere ubi & sinon laudatus: certe liberat
aduenerā. Amicorū me suasue collegū insalum rur
sus cognationis expressit. Postulans ut aliqua quę tā
in libris sacris quā in secularibus abstrusa compere
ram de animae substantia uel de eī uirtutibus aperirē.
Cui danī ē tā ingentiū rerū secreta resecare. addens
nimis ineptū eē si eā p quā plura cognoscimus:
quasi a nobis alienā ignorare paciamur dū ad omā
sit utile nosse qua sapimus. Nulla enī peregrina
rest de sensu p̄po loq̄. Quando sibi natura imē
rogata respondet. Nec longe tendit ut se inuenī
re p̄ualeat. Nobiscum semp ē ipsa quā querim⁹
ad ē. tractat. loquit⁹. & si fas ē inter ista nescit⁹. Vnde
nota eē debē quae sibi p̄sto ē. quia tunc magis
ante se ponit⁹. cū subtilibus de ipsa tractatur.

Clm. 14728. f. 1v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Handschriftenstelle)
COD: Cod. 14728
fol./S.: 1v

quā interrogationis urāe terciū locū
tenere memoramus.

De qualitate animae.

V. Qualitatē itaq substantiae huius aucto
resignea messe dicer̄ propterea qđ mobili
semp ardore uegetet. & uncta corpori suo
membra calore uiuificet. Dicit enq qđ cunc
ta celestia flammeo refer̄ uigore consta
re. non isto fumeo. consumptabili & tempo
rali. sed serenissimo nitore atq uimor
tali. Hoc neq minuit neq crescit. sed in
suscepte originis dignitate iugit̄ perse
uerat. Quod ideo finiri nequit. quia
nulla ut corpus aliquod elementorum
diuersitate contrariū est. Unū enī atq
simplex habere nescit aduersū. Et ideo
semp manet. quō messentia sua non
habet ultī. sic immortalia cuncta creata

Cam. 14728, f. 13v

Bayer
COD: lat. 14728
fol./s: 13 v

frequenter a tergum. Que statim uerbera fu
erit intamū stupore homo p uenit. ut uel per
cussus alibi grauiter sentire. non possit. Sed
max iterum redit uocē sensumq recipiens.
quid de ipso iam agatur agnoscit. Quod in alius
utique membris non probatur accidere. quia
ius m magnū uulneriū foueis excauentur.
Addit aūt etiam quod & sano corpori. ad hanc
rem pertinentia non minima signa p uenium.
Nam cum fuerit aliquis nimia indignatione
flammatus. animumq suum aestu cogitatio
nis accenderit. non fluctu uiscerum. Non
pectoris commotione uexatur. sed statim ca
pitis dolore p cutitur. ut illic uideatur am
ma fatigationis signa reliquisse. ubi magna
uisa est uirtute contendere. Ibi & iam fieri
abso lute sentimus animae nrae quosdam
fluctus. quosdam pectus grandiores. ut ante

Clm. 14728, f. 24ᵃ

Bayer. Staatsbibliothek München
(Präsenzstelle)
COD: lat. 14728
fol./S.: 242

signis aut conuertunis sapit aliqua que sine
labore nosse potuit uniuersa. Illud tamen
sci conuersatione purgata diuinitus auxi
lio recepit quod insidiis decipientis inlumi
nata uidet creatore quę fuscata non potest
asemet ipsa cognoscere. Narrata sunt
de anima quanta pbam ce concessa.
seq conuenit ut & de eius templo dicam
quo illa imago di patuit. ut corpori
deformi conuncta esse uideatur. De po
sitione corporis. Procerū animal
æ ineffigiem pulcherrimę speculationis
erectū. ad res supnas æ rationabiles inuen
das. cui armoniaca dispositio ingenita
nobis sacramenta declarat. Inprimis caput
nrm sex ossib; compaginatū insimilitu
dine celestis sphere rotundę concauita
tis formatū est. ut senariū illū q fecundi

Clm. 14728, f. 25v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Fotostelle)
COD: lat. 14728
fol./S.: 25v

tamen rationabili iudicio melius distingui
tur atq; complectur. Primus eorum ui
sus est quia aere inluminato calores res
picit corporales et ineis suas proprietates
agnoscit. Aspectus enim est ut uetares dif
finire maluerunt uis animae spiritalis egre
diens per oculi pupillam res non adeo lon
ginquas attingens. sed ad quas potuerit
peruenire diiudicat illud uidens adqd
destinatur ut uideat. Nam si deinteri
oribus suis oculi uiderent ese ipsos sine
dubitatione conspicerent. Hoc etiam pa
ter tenuit augustinus Secundus auditus
est qui concauis auribus sonos accepit
aeris uerberationes concrepantes ratione
diiudicans quid sit auditum. Tertius odo
ratus est qui diuersos odores ad sumen
tium redolentium corporum quasi quodam

Cam. 14728, f. 27v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: lat. 14728
fol./S.: 27v

& distans

Nam quēadmodu beatitudo bonos cīm &
& impios dispar pena cōstringit, & as pla
ne omnib, una atq, pfecta ē futura. Nā
quēadmodū ibi erit minor ubi non
crescitur: aut quare senex non deficiē
mutabilitatis iste ad meritū vendum.
Vnū ē qdcūq, ppetuū ē ex hoc iqt quasi
uasto flumine quidā undi uuribulū
altercationis exire. si uiq, penę conce
dat̄ ęternitas. Dū consumptio uix
substantiā pmittat existere quā nul
lo se tempore pmittit reparare. Istud
ommino supfluū est in causarū pennū
ratione cogitare. Nā & talis ee pena
potē quę torqueat n imminuat: & ta
lis substantia quę sensū doloris augeat
non defectū mortalitatis incurrat. ipsa
denuq, anima nra quantis hic cruciatib,

Clm. 14728, f. 38r

Bayer. Staats
cod. lat. 14728
fol./S.: 38R

uer nas sine ambiguitate · una sine fine Dona
nobis odisse & ppetuo diligere · intellectum
prospera mihi amplicē semp aduersa Quā nul
lus sine te sapiā. Qualis uero te cūpossit esse
cognoscā Intellegā quibus · ut ad illud ualeā
peruenire quod non sum Nā sicut preter te
existere non cepimus · ita & sine te ēe proficiu
nonnulle mus Omnia uergunt nihilominus
in rerum quę a maiestatis tuę pręsentia fuerunt
se gregata Te aūt amare saluari formu
lare gaudere meminisse erruisse amis
sse perire est Tibi denuq; mobilius est seruire
quā mundi regna cōpescere Merito quando
ex seruus filius ex impius iustus de captiuus red
diuis absolutus Qua ppter contra peccata
nra misericor dię tuę munimen insurgat
quę nominis sui testimonio miseris clauum
ut trina renumerationis conclusione

Clm. 14728, f. 47v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
cod: lat. 14728
fol./S.: 47v

h trinâ submersione baptizat. Et recte homo q ad imaginē sçē trī
nouitate urē ambulāt. noua creatura
effectus. & odoris flagrantia exuberare.
& candidorū uestimentoy clarescere
debet nitore. Cathecizandi enī ordine
& scrutinio ordinabiliter pacto. debap
tismatis tinctione & unctione chrismatis
iam sermo habendus est.

DE TINCTIONE BAPTISMI. ET UNCTIONE CRISMATIS.

Post haec igit̄ consecratur fons. & ad
ipsum baptismū cathecuminus acce-
dit. & sic innomine sçē trinitatis con
ditus est p̄ inuocationem sçē trinita
tis ad eandem renouatur imaginē. & qui
tertio gradu peccati idē consensu cecidit
in mortē. ter eleuat̄ de fonte p̄ grām
resurgit & aduitat̄. potest & hec trina
mersio triduanam dn̄i sepulturā signifi
care sic̄ supra iā diximus. maxime cū dicit

Cem. 14728, f. 68v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Vat. 14728
fol./S.: 68v

sine his sacerdos nom̄ hab& officiū non hab&.
Nā sic̄ in sacerdote consecratio-tra in ministro
dispensatio sacramēti est. ille oblata sc̄ificat.
hic sc̄ificata dispensat. ipsis &iā sacerdotib;
ppt̄ p̄sūptionē non lic& de mensa dn̄i tollere
calicē. nisi eis traditus fuerit a diacono; leuite offer̄ oblatas
Leuite conponunt m̄ sam dn̄i. leuite operiunt arcā testamēti. n̄ enī om̄s uident nes in altaria.
altare misteriorz. que operiunt aleuitis
ne uideant qu& uidere non debent. &sumant qu& seruare non possunt. quiq. ppt̄
ea altari albis induti assistunt. vt hinc
ammoniti c̄lestem vitā habeas. candidiq.
ad hostias &inmaculati accedant. Quos
prim' fec̄ silu'ester papa. xxx. iiii. tus pontifex
romane sc̄te post p&ssū dalmaticis uti con
stituit. ut pallio lino stēmo eoz lenia tergerēt. sic̄ in gestis pontificalib; scriptū c̄t in&.

Clm. 14728, f. 117ª

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Lat. 14728
fol./S.: 117R

dixit · Nequaquã seduocabit iohs. Et pat̃
eius zacharias impl&us ẽ spũ scõ & pphauit
dicens. Benedictus dns dns israhel quia uisitauit
& fecit redemptionẽ plebis suae. Ipse ẽ bene
dictus qui de cẽlo descendit in terrã genus
humanũ saluum facere · Visitauit enĩ nos
quando carnẽ adsumpsit · Fecit redemptio
nem quando nos suo sanguine liberauit.
Face frs kmi audistis natiuitatẽ sci iohis
baptistae. Vid&e ut celebratio natiuitatis
eius proficiat animab; uris. quia in hac solẽni
die deb&is ee pacifici · & concordes. ut ad
cõmunionẽ dni securi possitis accedere.
Et ut beatus iohs intercessor pro obis existat
ad dm. Parate uiã dno · hoc ẽ fidem rectã
quã ten&is bonis operib; munificate. eam
Ille parat uiam dno · quise abstin&a ab ope
ribus malis · id est a superbia · ab inuidia ·

Cem. 14728, f. 130v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Lat. 14728
fol./S.: 130v

duo gressus passum · duo uero passus
decim pedum pertecam facium · Mi
nus uoluerunt ut pertica xl viii ·
palmorū esset · que pertica romanus
xii pedes habet · qđ p extensionem
brachiorū uerius esse demonstrat ·
Idcirco putamus ministeriales impera
torū maiores in accipiendo · minores
in dando mensuras habuisse · Actus
minimus habet in latitudine pedes
iiii · ex quibus pertica esse nō potest ·
In longitudine pedes c xx · qui faciunt
pertecas decim pedes xiii · Actus ma
ior qui quadratus dicit habet undq ·
pedes cxx · qui duplicatus iugerū facit ·
Iugerum constat in longitudine pedum
cc xl · quot sunt pertice decim pede
xx iii · In latitudine pedum c xx ·
quot sunt pertice xii · Cluna dicit
pars agri qua arata due habet ex
omni parte pedes lx · id est pertecas

Clm. 14836, f. 140v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: lat. 14836
fol/S: 140R

Ioseph fili dauid.
In dño dō suo ꝑfruus.
In cęlestibꝫ regnus.
In eternus ꝓ orationibꝫ.
Interrogatꝰ te dñm ꝓfessus.
Iugū eni meū.
Iuraut dñs.
Iudica dñe iudiciū meū
In ciuitate dñi.
Karitas pater ē.

Nemo te condēpnauit.
Nouit dñs uiā iustoꝝ.
Nortuneo uerbera ista.

Omīs inimici mei.
O mirandā ꝑ laudandā.
O culus ac manibꝫ.
Preumore aut eꝰ.
Pnob gallus doluit.
Pontifices almi.
Precepit ihc turbe.
Quomodo fiet istud.
Qd michi ꝑ tibi ē.
Qui me dignat ē.
Qui manet mecum.
Qui pſequat iustū.
Quantas habeo.
Quis tibi uidet.
Reuertere intrā.
Responsū accepit symeon
Reuelante dño.
Sebastiaꝰ mediolanensiū.
Sebastianꝰ uir ꝑpianissimus.
Ser struxit.
Sic benedicā te. Sedere aūt.
Sci tui dñe florebunt.
Sicognouisseris me. mundi.
Simanserit in me. Saluator
Sōꝝ. corpora.
Scs ianuariꝰ.
Sōꝝ. ꝑcib, cunctoꝝ.
Sę trinitatis fidē.
Sacerdos dī mar tine apūs.
Samaritanꝰ q̄dā.
Tres in fornace.
Tē acceptabis.
Uidebant omīs stephanū.
Videntes stellā.
Uente benedicti.
Viri galilei.
Vade anania.
Valerianꝰ in cubiculo.
Vidit iacob scalā.

Sequentes q̄q; antiphonę
ꝑ earū similes ei dē s̄ sonu
lucet aq̄b, dā ad aliū sole
ant cantari. S si ꝑncipia
earū cū fine cōparent. ita
ut finitę reincipiant. fa
cile cōpbāt. q̄d ab ipso fi
nali ordiant. ꝑ ꝑncipali

Clm. 14965 b. f. 58v

nouissimi numerant. Cererq; alii nomib; formulas ordinatio
facte scdm differentia cuiugationu illationu. Nu pus sit
dedcere q negare poterimus q; e unusale q ppariculare.
Prores unusales paricularib; illmutiq; dedcto
illationis lis. Hus ppone mod q celerius addemonstra-
bile reliqt. Hec e una e usio neq; una pbatio e certos eos
adcludendu modos ee. Est alia pbatio comunis oiu illu
indemonstrabilu q dr impossibile appellatq; aftoreus
pma e sermo. 2 pmu expositu q sic diffinuunt. Si ex duob;
tru qd colligit altum ex eo contrario illationis colligit
e trariu reliqd. Cererus au sic diffinuer omes cclusiones
si sublata sit illatio assumpta alterutra ppositione tollu
relig. q resumenta e ad usus eos q ccessis acceptionib; idq
excluse colligit impudent recusant. Per hoc copellunt ad
impossibilia du ex eo qd negant e trariu aliqd inuenuet
ei qd ante cesserant. Porro e trariu simul ee uera im
possibile e. Ergo pimpossibile copellunt ad clusione
Nec frustra e sermo du dicerent eu modu uerum ee. cuius
ad usu illationis cu alterutra acceptione tollit relig.
Aftorici qd tm negatiua particula ppositia puant illa
tione recusari ex expositionib; aliam tolli utpote. Si non est
papre

Clm. 15514, f. 75v

Mensibus aia ignta ppria lingua uocabula imposuer.

Cū inte idteporis apud francos parti latinos. partū barbaris nominibus pnunciarent. hē uentos xii. ppria apellationib; insignuit. Cū prius n amplius qa uix. iii. uentos noca bula possent inuenire. & denisibus quidem. Ianuariū Vuintermanoth. Februariū hornung. Martiū lenzinmanoht. Aprilē ostermanoht. Maiū Vunnemanoth. Iuniū brachmanoht. Iuliū heuuemanoht. Augustū. arnmanoth. Septēbrē. Vuindumanoth. Octobrē Vuindū manoht. Nouēbrē. herbistmanoth. Decembrē herlugmanoth. Ventos uero hoc modo nomina imposuit. Vrsus solanū uocare. Ostronuuint. Eurū. ostsundronuuint. Eurū austrū. sundostronuuint Austrū. sundronuuint. Austrū africū. Sundwestronuuint. Africū. Vuestsundronuuint. Zephirū Vuestronuuint. Chorū. Vuestnordronuuint. Circiū. Nordwestronuuint. Septentrionē. Nordronuuint. Aquilonē. nordostronuuint. Vultur nū. Ostnordronuuint.

Clm. 15514, f. 88v

POMPEIO·ET CRASSO· CONSULIBUS·

Pompeio· ꝛ crasso· ꝯsulib· anno ptholomei regis egipti octauo· in pago andensi· inulla q· andischr̄ ingenita mamilla· pasceꝝ· virgilius· que alii deromanis alii demantuanis pariebb· patrū attribuūt· Infimi tam· q̄ patr illius figulus fuit· Ista cum pregnas· Maiam uocat· Que dea pregnas fuit· ipsa somnio se edere· virgā laureā· cū subito imaginis diuine ore barba creuisse·· Que cū ex suo ventre poeta somnium recitasset· aruspex ait· Paries inquit ex eo filiū· quem cū nondum agnosset genere· habebat tamen charum· aut dea liq̄ affinio· aut de poematib· aut de q̄ libet opere meruerat· Vnde natū illū opostue pocius exhiberi· Et ita virgā uidisse· Aut virgā uirgilius· uocabat· Vnde ipse publius virgilius maro uocat· Publius· prenom· Apollinee gratie· uelut alii apublicare· Ille· regalis· Virgilius aut virga· uelut alii uere· gliscens· propter facundiā· et uenustatē· iuuenē· Maro aut· niger· Telo quem sibi Hic primi ceremonia cuiusdam inter alios erudit· deinde mediolano· utpse ait· Supra troiā· mediolano

Clm. 15514, f. 89r

peceritib· romanis· xii· libros eneidos coposuit

Bucolica plurale nom· genneutr· ab eo qđ· bos· nubo colo cōpositū· vel a electiuū nom· Bucolica· i· bouū cultura· siodus dicē· Bucolica pastorale carmen· Q̄ sic· a cusat· a pastorib· opinat· ee cōpositū· Alii a celemone transiuste exercite rege pharie ispaciā· ecclis pastang· urgi nes meu hostiliurbē egrediēs audierūt· hec popā qua tā cūq· agrestiū in honore diane exercēt· turba pas torū ne religio perirēt eundē in cotidianis canib· celebrarūt· Appellāt aūt bucolica a maiori pastē· Bucolicū· i· bouum cultura· qua opiliones· de carmica an his inserant· Hec bucolica· egloga· vnet· Egloge· eni gre· lat· excerptio· sue grauis actio· vel oqū cui po test· ppē collectionē· de emulus libris· historiis· seu fabulis· in unā fabulā collecta uel uim epistola·

Georgicon· plurale nom· cōpositū· be en· gre· latine terra· dr· Orgon· torgon· dre· latine cultura· intellegit· Et est nom georica carmina· i· terrana· cultura·

Eneulos patronomicū· i· genus aius· nepos esaris· ppter narationē· ueneris· qui fuit eius·

Quales auctores· assirij latine· urgit· Teucrus· i· troianus·

Ulm. 15514, f. 91ra

vt & sedm talem constitutionem quali ev̄ instituxit uiuere
studeas. & non post matris tuæ consobrinum anhelare ad
episcopium. sed tumore & preparē te satagas ad conspectū
di. quia sic̄ omnib⁹ incerta est tibi hora exitus tui.
Si uero & iam metra requisieris. non sunt tibi necessaria
gentilium fabulæ sed habes in xp̄ianitate prudentissimū
prudentium demundi exordio. de martyribus. de laudib⁹
di. de patribus noui & ueteris testamēti dulcissime modulantē
contra hebreos uero & paganos acerrime pugnantē. Alci
mus autē nomine auctus. licē hystoriā geneseos quasi solam
assumserit tamen oīa nr̄a dulcissimo carmine decantauit
& pulcherrimum librū de urginitate ad sororem suā con
scripsit. & aliū de institutione mortalium. Pro quo tu li
brum elegisti catonianum. s. hunc quantocius facito tu
um ēē. Iuuencū & sedulium ymnosq; ambrosianos. scio quia
memoriæ commendasti. Quod si omīs scriptores ecclesiastic os
scire desideras. inani labore tabescis. cū hodieq; & usq; infi
ne seli non desint. qui utilia scribere possint. Sic amen
antiquos auctores nosse uolueris. lege librū beati hiero
nimi de illustrib⁹ uiris. ascō petro. usq; ad se ipsum. & gen
nadii tolet̄ani epi. ab ambrosio usq; ad eundē gennasium
aliquando tibi sit exhausti. Sed qui tibi auiditatē tuā in pue
cū meā socordiā ipse reprehendo. Modo dī. q̄ oīa tibi ꝓsperā
ꝓsperū mihi ꝓdiit ad memoriā cui epigramata licet in
uitus. habes in corde descripta. Libros quē eius de uita actiua
& contemplatiua nescis adhuc. quos si didiceris & obser
uaris ut tandē aliq̄ndo aperiā quid uq̄ sacerdo
tii nomine significē. ꝑatu dignissim⁹ eris. Theu
sed mihi tum q̄a molliter ossa quiescent. Ite
req; ualeē. Lerneae paludi. uel ydrino capiti. seu cer
te rogo flagranti te cōparaueri. quoz singula aliud quo
crebrius obruat. sepi erumpit. alia succiso uno mille capi
tib; pullulascit. Aliud quo plura ligna uorauerit. ampli
uoranda desiderat. Ita & tui cū nullo tibi satis fecero. alia
& alia noua & impossibilia debilissimæ ceruici sub eundi non
exhorrescis. n̄ times. n̄ erubescis. ꝙ saltum misedia mons. desi
nis imponere. Apto q̄ infirmos humeros grauissimę
pu ꝓuisoris mei est hac me quando cumq; releuare.

Clm. 15819 f. 122.ᵛ

cum quidam inquo arboresſunt uolunt ac
cipere ſicut ſalicę · Et calamos · Nam ha
bent arma paſtoreſ · ut ingeorgicaſ legimuſ ·
Arma que dmicleum que canę creſſaſq;
faręraſ · TYPERYERSIE · MENALCA · dut
conuerſe ad turpitudinę · dut intellegamuſ
fuiſſe quendā menalcam nobilem · utiſtū
puerſum menalcam duxerit illuſ compara
tione · ſic Saluſtiuſ · Scauſ iſte romuliſ · ab
qua · aliqua ratione · QVID FACIANT · D ·
E · T · FVRES · Prerum q; pſonae ſiuſ nominib⁹
exprimuntur · plerumq; poſſicia deſignan
tur · ut ſi dicaſ philoſophuſ · nomen ipſum
ponſ · Si autē uelis dicere · ſapiēnę operam
dans · pſonam exprimiſ · menſ poſſimum ſiē
hoc loco fecit · Nam pſeruo furem poſuit ·
Furta enim ſpecialiter ſeruorum ſunt ·
Sic plautuſ de ſeruo · Homo eſt unum literarū
idē fur · NON EGO TE VIDI · manifeſte enī
furti arguit dicendo uidi · EXCIPERE ·
dolo capere · ut excipit incautum · LATR
ANTE · LICISCA · licuſci ſunt · ut ęriam diē
plēnuſ · Canef nati exlupiſ & canibuſ · cum
interſe forte miſceantur · POSITA RE C
TA · Loca carinſ plena · Carix autē eſt
herba dcuta & duriſſima · ſparto ſimiliſ ·
Alibi · & carice paſtuſ acuta · Sa
ne hoc loco ſupfluam uolunt ēe
allegoriam · dicentes rem · nuſquam lec
tam deuirgilio · Aiunt enim hoc · Varuſ ·
tragoediarum ſcriptor · habuit uxorem
litteratiſſimā · cum qua uirgiliuſ adulteri
um ſolebat admittere · cui ęriam dedit
ſcriptam tragoediam · quam illa marito
dedit · tamquam aſe ſcriptā · Hanc recta
uit uaruſ pſua · Quam rem dicit uirgili
uſ · pallegoriā · Nam tragoedię primum
cap fuit · Oramuſ · Carmine qui traco
uile certaut ob hircum · Sed meliuſ fim
pliciter accipimuſ · Refutande
ſunt allegoriae imbucolico carmine
niſi ut ſupra diximuſ · exaliqua agro
rum perditorum deſcendunt · MERO
CAPER · Deditur merito uictoriae ·
REDDERE · POSSE · N · Scilicet neſtio in
dicio uideręur ēe ſuperatuſ ·
CANTANDO · TYILLVM · Inpernuſ pe
rinum · CERAIN NECTA FVIT · Supra pun
primuſ calamoſ cera conungere pluresin
ſtituit · INTRIQIIS · Conſuęudo enī erat
ut p trinia · & quadrinia ulularent · &
flebile quiddā inhonore dianę canerent
ruſtici · addreddendam cereris imitatione ·
Que raptam pſerpinā · inirinuſ clamore
requirebat · Nouimuſ autē · eandem ēe
pſerpinam quam & dianam · Sic ingene
dę · Nocturnisq; echate trinis ululan
purbes · MISERVM CARMEN ·
Triſte flebile · quale canum ſtipulae ·
& qđ congruit admitationē maris or
batę · VSIS ERGO INTER NOS · Aut
nri comparatione · Aut qđ meliuſ eſt ·
nullo iudice preſente · poſtea ū ex impro
uiſo palemon aduenit · VICISSIM EX
PERIAMYR · Ideſt amoebeo carmine
Amoebeum autē ē quotiens qui canunt
& aequali numero · uerſuum uicimur ·
Et ita ſe habę ipſa reſponſio · ut aut mai
uſ · Aut contrarium aliquid dicant · Si
cut ſequentia indicabunt · Feo HANC
VICTYLAM · Sub diſtingue · ut ita in
tellegamuſ · Ne uilem eam exiſtimeſ ·
BIS VENIT AD MYLCHTRAM · BIS
ALIT · VBERE FOETVS · Vt eam lau
darę · ex foetu & aetate uideatur · Illa
le enim quidā queſtionem dicentes · Vi
tulam paruam ēe · nec congruere · ut
eam iam cōnixam eſſe dicamuſ · ſed de

Cem. 15953, f. 7v

Clm. 15953, f. 7v

cum quidam inquo arboresſunt uoluntac
cipere ſicut ſalicẽ · Et calamos · Nam ha
bent arma paſtores · ut ingeorgicis legimus ·
Arma que amicleum que canẽ · creſſaſq;
fareras · Ty PERVERSE MENALCA · aut
conuerſe a turpitudinẽ · aut intellegamus
fuiſſe quendã menalcam nobilem · ut iſtũ
puerſum menalcam duxerit illuſ compara
tione · ſic Saluſtius · Seuus iſte romulus · ab
qua aliqua ratione · QVID FACIAHT · D · A ·
E · T · FVRIS · Prerum q; pſonae ſuis nominib?
exprimuntur · plerumq; p officia deſignan
tur · ut ſi dicas philoſophus · nomen ipſum
ponis · Si aũt uelis dicere ſapiẽtiẽ operam
dans · pſonam exprimis · mens p offitium ſiẽ
hoc loco fecit · Nam ꝑ ſeruo furem poſuit ·
Furta enim ſpecialiter ſeruorum ſunt ·
Sic plautus de ſeruo · Homo eſt trium literarũ
ide fur · HON EGO TE VIDI · manifeſte enĩ
furtu argun · dicendo uidi · EXCIPERE ·

pliciter accipimus · Refutande
ſunt allegoriae in bucolico carmine
niſi ut ſupra diximus · exaliqua agro
rum perditorum deſcendunt · MEVS
CAPER · Deditus merito victoriae ·
REDDERE · POSSE · ꝙ · Scilicet neſcio in
dicio uideretur eẽ ſuperatus ·
CANTANDO · TV ILLVM · Imperitus pe
ritum · CERAM IVNCTA FVIT · Supra pau
primus calamos cera conjungere plures in
ſtituit · HETRIQUE · Conſuetudo enĩ erat
ut p trivia · & quadrivia ulularent · &
flebile quiddã in honore dianę canerent
ruſtici · ad reddendam cereris imitatione ·
Que raptam ꝓſerpinã · in triviis clamore
requirebat · Nouimus aũt · eandem eẽ
ꝓſerpinam quam & dianam · Sic inqui
dę · Nocturnisq; echate trivis ululate
p urbes · MISERVM CARMEN ·
Triſte flebile · quale carum ſtipulae ·

qui ait in cesariensis. sed similimum deo
medico. Sane etiam hec phabant eurum non
esse. Nam eiri arbor admultum non potest
crescere. admulto habet folia maiora quam
taurus. ALIVM LATE. I. O. ft in infi
nitum emittit suum odorem et alium.
FLOS AD PRIMA TENAX. Prime.
maxime. et est nomen p aduerbio sicut pe
de terram crebra ferit p crebro. ANIMAS.
AVCTINOIAN. Idest pulmonis uitio
sum anhelitum. quod exprimit sub
sembus medicantur anhelis. OLENTIA
ORA. idest putentia Idest AVCTORIAI
onis. Notandum sane. non tantum arbo
ri incubuisse uirgilium et expressisse ubi
qualis sit. cuius potestatis sit. sicut in quar
to de herba amello. Quod qui de arboribs;
aut herbis dicunt. in omnibus exsequunt.
SED NEQVE MEDORVM. S. Iam
incepit laus tralig. quam exequitur se
cundum precepta rethorica. Nam di
cit eam et habere bona omnia et carere
malis uniuersis. GANGES. Indie
fluuius p quem prouincia significatur.
HERMVS. Lidie fluuius. habens au
reas arenas trahens. LAVDIBVS ITALIE
CERTENT. Figurate nam certo
tecum dicimus. BACTRA. Regio
uxera assiriam. unde et populi bracati
ani. BANCHAIA. Arabia. ut dixi
mus supra. NON TAVRI SPI
RANTES NARIBVS IGNEM. Qua
les fuerunt in colchide ciuitate scythie
Nam hoc habet fabula. Iason p fecerus
ad tollendum uellus aureum quod di
cauerat mars frixus medee auxilio.
et p igilem draconem occidit. et eius
dentes seuit. iunctis tauris ignem ex
flantibus. Vnde nati armati fuisse

qui fecerunt primum impetum in iaso
nem frustra postea mutuis uulneribus
concaderunt. Has autem et conditiones
acet rex p posuerat. Cui apollo respondet
rat. tamdiu eum fuisse regnaturum.
quam diu illud uellus fuisset in templo.
VIRVM. SEGES HORRET. Non pla
cuit. seges autem quia de semine.
GRAVIDE FRVGES. Large abun
dantes. MASSICVS HVMOR.
Clinum campanum. amassico monte cam
panie. HINC ALBI CLITVMNE
GREGES Vocatuus est odrumne.
Clitumnus autem fluuius est. Inmeua
nia. que parsim umbrie parim tuscie.
De equo fluuio dicit plinius in historia natura
li historia. animalia que potauerint
albos creant. MAXIMA TAVRVS
VICTIMA. Quia triumphantes
albis tauris sacrificabant. PER
FVSI FLVMINE.
flumine fluento. perfusi autem tauri
qui ante triumphantes usq; ad templa
ducebantur. aut certe perfusi greges
intellegamus. quod ad equos triumpha
les potest referri. DVXERE TRI
VMPHOS. Si equi duxerunt
si boues. deduxerunt. VER ASSI
DVVM. Verna temperies. nam uer
assiduum esse non potest BIS GRAVIDE
P. Uerum est. inde enim in bucolicis est. Iac
mihi non estate nouum non frigore defit.
BIS POMIS VA. Bifere sunt arbores.
RABIDE TIGRES ABSVNT. Malum
amenie. SEVA LEONVM SEMINA. Malum
lybie. Semina autem genera. et hic uerbi sermo. Nam
qd aut seua aut cruenta accipim aut seuera semina.
ut enim dicit plinius animalia hec que curuis unguib;
frequenter parere non possunt.

Clm. 15953, f. 33r

Cam. 15953, f. 33r

qui ait in cesariensis· sed similimum deo
dico· Sane etiam hec ꝓbant eurum non
esse· Nam cui arbor ⁊ multum non potest
crescere· ⁊ multo habe⁊ folia maiora quam
lauruſ· ALIVM LATE· I· O· ſt in ſi
nuum emittit ſuum odorem ⁊ alium·
flos AD PRIMA TENAX· Prime·
maxime· ⁊ est nomen ꝑ aduerbio sicut pe
de terram crebra ferit ꝑ crebro· ANIMAS·
AYCTNOIAN· Idest pulmonis uitio
sum anhelitum· quod exprimit sub
sembus medicantur anhelis· OLENTIA
ORA· idest putrida Idest AYCTWAIAI
oris· Notandum sane· non tantum arbo
ri incubuisse uirgilium ⁊ expressisse ubi·
qualis sit· cuius potestatis sit· sicut in quar
to de herba amello· Quod qui de arboribꝫ
aut herbis dicunt· in omnibus exsequun̄·
SED NEQVE MEDORVM· S· Iam
incepit laus italie· quam ⁊ equitur· se
cundum precepta rhetorica· Nam di
cit eam ⁊ habere bona omnia· ⁊ carere
malis uniuersis· GANGES· In die

qui fecerunt primum impetum in iaso
nem frustra postea mutuis uulneribus
conciderunt· Has autem et conditiones
dederat rex ꝓposuerat· Cui apollo respondera
rat· tamdiu eum fuisse regnaturum·
quam diu illud uellus fuisset intemplo·
VIRVM· SEGES HORR̄· Non pla
cuit· segest autem quia de semine·
GRAVIDE FRVGES· Large abun
dantes· MASSICVS HVMOR·
Vinum campanū· a massico monte cam
panie· HINC ALBI CLITVMNE
GREGES Vocatiuus est odi tumne·
Clitumnus autem fluuius ē· In meua
nia· que parte ē umbrie parus tuscie·
Ab equo fluuio dicit plinius in historia natura
li historia· animalia que potauerint
albos creant· MAXIMA TAVRVS
VICTIMA· Quia triumphantes
albis tauris sacrificabant· PER
FVSI FLVMINE·
flumine fluento· perfusi autem tauri
qui ante triumphantes usq; ad templa

quencia indicant · superant montes & flumina tranant · ORE OMNIS VNDE IN LEE NAV · Hoc cum uarro dicit · in hispania ulteriore uerno tempore equas nimio ardore comotas circa frigidiores uentos ora pati facere · ad sedandum calorem · & eas exinde concipere edere que pullos ut & ueloces duramen minime duraturos · Nam breuis admodum uite sunt · EXCELLANT · frequenter accipunt etiam ANV · p chorum · Sic laurea p sortem · caulis p colis · Hinc demum hippomanes uero qd m · d · p · Sed ueteri ee apud hesiodum herba ex quanda que hippamanes uocatur · quasi HIPPOMANIA · Sicuti ea comederint equi pacuntur furore · alter quacunque · Unde nunc adiecit uero qd nomine dicunt · Nam nulla illa herba abusiue hippomanes dicta qd possint equi furere · & alia quacunq; ratione · Reuera autem hippomanes dicit ee uirus defluens exequarum inguinibus quo tempore feruntur amoris furore · ut sit hippomanes uirus natum · A NOTHECMA HIACTHCIN no y · lenum uirus uiscidum · MAS CVLORVNTQ; HE · C · N · I · VERBA · Exprimit augmenta malicie nouercarumq; uirus herbis & carminibus herbarum · augmentant · uenena SINOVIA DVM CAPTI · C · V · A · Dum speciem cuncta describam · HIRCAS; CAPELLAS · Sacrosanctum hircum que supercilium · HINC HABOR · h · l · s · c · Adduenda inbecillora animalia · ET TANGVSTIS HINC ADDERE · R · IT · Humile materiam alto sermone decorare · sic illud inquarto ē · inuenum labor · attenuis ingla · SED ME PARNASI DESERTA PER ARDVA · Per parnasi ardua · elicone & cithaerone montes musicis ducatos · significat · & hoc dicit scribendi amor rapit me ad opus arduum · & nullo ante descripto qd per frasin · & allegoriam indicat · TVOIS · Fuga · Qua NVLLA PRIORVM · M · C · N · D · O · C · Dispono ut adsumpta castalia per eam uiam per quam nullus ante egit orbitam suam · Ordo autem ē qua nulla priorum orbita castalia deuertitur · Mollicimo idem facilitatem tenere · & descensione · hic autem locus totus · deuertendo translatus est · NVNC VENERANDA PALES · Dea pabuli inuocanda nunc maxime · STABVLIS MOLLIBVS · Clementioribus & aeris temperatu · uel per plagam australem · uel per sub positas herbas animalibus · FRONDOSA REDVCIT ESTAS · Donec uernum tempus aduenerit · Nam ut & in primo diximus · uer & estas · sic & hiems & autumnus unum fuerunt sedm rationem hiemis phenie · TVRBES Q PODAGRAS · Respersa adcura que sine pannis & medicaminib, sordidis nonsit · POST HINC · Cum hoc fecerit & post hinc unum uacat · sic prim ibi ante omn · EHVIOSQ RECENTES · aquam flam haustam · h · Cpugna portauerunt · flam morbum extrahunt · STABVLA VENTIS · Figurate scilicet uentos inferens HIBERNOSOLI · Contra plagam meridianam per quam sol currit p hiemem · qd ex planam dicens · admedum conuersam dicit · EXTREMO INCORRAT · A · A · Mense ianuario q pene ultimum · Nam ut & in primo unum · ut primus exemplo amensibus anni · Marcio mense inchoabat annus · apud maiores ergo extremo anno extrema parte anni · HEC QVOQVE · Cum decapellis loquitur · figurate nostro usus e genere · Nam integrum erat hoc quoq; in cura nob leuore tuende · Sane pertae qm sit plena ee omnium animalium ca per terra · & exaggerat meritum capellarum · ut dicitur inlucem p mat · re p se minus ferentem · alit potentem · MILESIA VELLERA · lane pciosissime · Nam milesius cuncas e asie · ubi tinguunt lanc optime · ipse in quarto milesia uellera nymfe carpebant · Cicero inuenit qd amilesius lane sustulerit · Magno aut mutent ingenia pcio coparent · Nam apud maiores omne mercimonium in permutatione constabat · qd & grauis homerico confirmat

Clm. 15953, f. 44v

Clm. 15953, f. 44v

quencia indicant · superant montes & flumina tranant · ORE OMNIS VERSE IN LEEY RV · Hoc cũ uarro dicat · in hispania ulteriore uerno tẽpore equas nimio ardore cõmotas cõtra frigidiores uentos ora parare facere · ad sedandum calorẽ · & eas exinde concipere edere que pullos lucẽt ueloces durarumen minime durarum · Nã breuis admodũ uita fuit · EXCELLANT · Frequenter accipiunt CHARV · p chorũ · Sic saurex p sorex · caulis p colis · Hinc demũ hippomanes uero qd m · d · p · Scutellatũ ee apud hesiodũ herba ee quandã que hippamanes uocatur · quasi HIPPOMANIA · Si eã comederint equi pacentur furorẽ · alter quacuntur · Unde nunc adiecit uero qd nomine dicunt · Nã unde illã herba abusiue hippomanes dictã qd possint equi furere · & alia quacũq; ratione · Reuera autẽ hippomanes dicit ee uirus defluens exequarũ inguinibus quo tẽpore feruntur amoris furore · ut sit hippomanes uirus natũ · A NOTHECMA HIACETHCINNOY · Lentũ uirus uisadu · MAIS

orbita castaliã deuertatur · Mollicimo idẽ facilu uenere · & descensione · hic autẽ locus uoras · deluctuo · translatus est · NUNC VENERANDA PALES · Dea pabuli inuocanda nunc maxime · STABULIS MOLLIS · Clementioribus & aeris tẽperatu · uel ppter plagã australẽ · uel ppter sub positas herbas animalibus · FRONDOSA REDUCIT ESTAS · Donec uernũ tempus aduenit · Nã ut ciã in primo diximus · uer · & estas · sic & ciã hiems & autumnus unũ fuerunt secdm rationẽ hiemis pheritie · TURBES & PODAGRAS · Respexit alcurã que sine pannis & medicaminib, sordidis nonsit · POSTHINC · Cũ hoc fecerit · & post hinc unũ uacat · sic prim ibi ante oms · FLUVIOS RECENTES · aquã statim hausta · l · Cpigra portauerint · statim morbu ctrahunt · STABULA VENTIS · figurate scilicet · uentos ẽ pferens HIBERNO SOLI · Contra plagã meridianã, pquã sol curre phibemen · qd ex planis declens · ad medium conuersa die · EXTREMO INCORAT · A · M ense ianuario qe pene ultimo · Nã ut ciã in primo unxim · ut pri

Clm. 15953, f. 44v

quencia indicant · superant montes & flumina tranant · ORE OMNIS VERSE IN LEES RV · Hoc cũ uarro dicat · in hispania ulteriore uerno tẽpore equas numio ardore cõmotas cõtra frigidiores uentos ora parc facere · ad sedandum calorẽ · & eas exinde concipere edere que pullos lucẽ & ueloces durabiles minime duraturos · Nã breuis admodũ uita sunt · EXCELLANT · frequenter accipiunt CHAV RV · p chorũ · Sic saurex, p sorex · caulis, p colis · Hinc demũ hippomanes uero qd m · d · p · Sed lectũ ee apud hesiodũ herba ee quandã que hippomanes uocatur · quasi NOMANIA · Si eã comederint equi pacentur furorẽ · alter quacunque · Unde nunc adiecit uero qd nomine dicunt · Nã nulla illã herba abusiue hippomanes dictã qd possint equi furere · & alia quacũq; ratione · Reuera autẽ hippomanes dicit ee uirus defluens exequarũ inguinibus quo tẽpore feruntur amoris furore · ut

orbita castaliã deuertatur · Molli clivo idẽ faciu uenere · & descensione · hic autẽ locus tota · deducetur · translatus est · NUNC VENERANDA PALES · Dea pabuli inuocanda nunc maxime · STABULIS MOLLIS · Clementioribus & aeris tẽperatu · uel, p prer · plagã australẽ · uel, p p̃ sub positas herbas animalibus · FRONDOSA REDUCIT ESTAS · Donec uernũ tempus aduenit · Nã ut ciã in primo diximus · uer · & estas · sic & ciã hiems & autumnus unũ fuerunt secũ rationẽ hiemis pherunt · TURBIDA PODAGRAS · Respexit adeo rã que sine pannis & medicaminib, sordidis nonsit · POST HINC · Cũ hoc fecerit · & post hoc unũ uacat · sic primi ibi ante omis · FLUVIOS RECENTES · aquã flatũ haustã · i. frigidã · pigrã · portauerunt · flatũ morbũ trahunt · STABULA VENTIS · Figurate scilicet uentos ẽ̃ inferens HIBERNOSOLI · Contra plagã meridianã, p quã sol currit p huemen · qd ex planat dicens · ad medium conuersa die · EXTREMI

INKARNAT · A · Mense ianuario de pene

Est autē heroicū qđ constat exdiuinis
humanisq; psonis. continens uera cū ficti.
Nā eneā ad italiā uenisse manifestū est.
Venerē v̊ locutā cū ioue. missū ue. mercuriū
constat esse compositū. Est autē stilus
grandiloquus. qui constat alto sermone
magnisq; sentencijs. Sciēdū enī tria ee ge
nera dicendi humile mediū. Grandiloquū
mediū uirgilii hoc est. homerū imitari.
& augustū laudare. dparentib̄ namq; ē
filius actie. que nata ē de iulia sorore ce
saris. Iulius aut̄ cesar eneę filio originē
ducit. ut confirmat ee uirgilius. amagno
demissū nomen iilo. De numero librorū
nulla ē hic questio. Ilicet maluis inueniat̄
auctoribus. Nā plautū alii dicunt ui
gintī & unā fabulā scripsisse. alii quadra
ginta. alii centū. Ordo quoq; manifestus
est. Ilicet quidā supflue dicant scdm̄ pri
mū esse. terciū scdm̄. & primū terciū.
Ideo quia primo iulū concidit. post
erauit eneas. inde addidonis regna p
uenit. nescientes hanc ee artē poeticā.
ut amedius incipientes. p narrationē pri
ma reddam̄. & non numquā futura p
occupemus.

Clm. 15953, f. 54r

Est autē heroicū qđ constat exdiuinis humanisq; psonis. continens uera cū ficis. Nā eneā ad italiā uenisse manifestū est. Venerē & locutā cū ioue. missū ue mercuriū constat esse compositū. Est autē stilus grandiloquus. qui constat alto sermone magnisq; sententijs. Sciēdū enī tria ee genera dicendi humile mediū. Grandiloquū inuenio uirgilii hec est. homerū imitari. & augustū laudare. à parentib⁹ namq; ē filius. ascue. que nata ē de iulia sorore cesaris. Iulius autē cesar enee filio originē ducit. ut confirmat ee uirgilius. amagno demissū nomen iulo. De numero librorū nulla ē hic questio. licet maius inueniat auctoribus. Nā plautū alii dicunt uiginti & unā fabulā scripsisse. alii quadraginta. alii centū. Ordo quoq; manifestus est. licet quidā supflue dicant secūm primū esse. terciū secūm. & primū terciū. Ideo quia primo iulū concidit. post erraut eneas. inde addidonis regna peruenit. nescientes hanc ee artē poeticā. ut amedius incipientes. p narrationē prima reddam⁹. & non numquā futura p occupemus. ut p uaticinationē qđ & ia orauus sic p̄cepit in arte poetica. ut iam nunc dicat. iam nunc debentia dici. Pleraq; differat. & presens intempestus omittat. Vnde constat perite fecisse uirgilū. Sola sup est explanatio. que insequenti expositione p babitur. hec quantū adeneidē prima dixisse sufficiat. Nā bucolicorū & georgicaq; alia ratio est. Secundū preterea est. qđ sic nunc dicetur thema. p ponim⁹. ita ueteres incipiebant carmē auctulo carminis sui. ut puta arma uirūq; cano. lucanus bella p ema thios. Statius fraternas acies. alternaq; regna.

Cem. 1595². f. 54ª

ſ· lingua uſcarū habebant· Unde ē gens illi
triplex ppū ſubgente quaterm· ULTRO Quia
ratio exigebat· ut loquerēt ille qui uenerat·
COMPELLARE· Alloqui· SPES· O fidiſſima be
ne contrariū· Speſ enī ſemp in certa in hectore
fidiſſima dicitur· EXPECTATE· Amptoſſē
p expectatus· FOEDAUIT· Cruentauit· ut san
guine fēdantem· Et bene p manſit intranſla
tione· qa ſupā dixerat· o· lux· ideo ē ſerenos·
ideo ē foedauit· nā ē ſaluſtius· denubib; foe
dauere lumī· ILLE· Nihil ſcitū ē adimrogata·
Pleraq, ūba exnegotiis accipiunt ſignifica
nonē· VANA· FALSA· GEMITVS· Nec enī par
uus dolor· ē uiro fortī· fortē uirū fugā ſua
dere· ē nota omīs ſuaſorie partes·
hoc loco ēuneri· FUISSE NATE DEA· p positio
ē· ESSE· FLAMMIS· Ut ille· his aut dicit cos
SAT PATRIE· p· Honeſtū· Nā contra fata
nemire· eſtat neminē poſſe· ETIAM· Multa
diſtinguunt· ut ſit adhuc· ut ēiā arma tenen
tē· S· melius ē ēiā hac parte· ut ē par ruceps
gīē ſit aeneas· ē hector· utrē ſupbiā· COM
MENDAT· T· Doenates· Neceſſariū· nā ſacri
legiū ē· nī liberare cōmendatos· poenates·
DATORUM· comites· Poſſibile quia occur
rebat· hoſtis habē muros· dat eis comites
deos· PER ERRATO· una parſoranionis·
hoc aut uerbo· oſtendit erroris longinq
tatē· UESTIAM· Diam ignis· que ut supā
dixim· ira ē· DIVERSO· INTEREA· Hec ē
p occonomia· Ait enī· aeneā n fuiſſe p dno
re ppū longinquitatē domus· ē tarduſ
bella cognouiſſe· ē faciluſ euitaſſe diſerim·
MAGIS· ATQ; MAGIS· Iteratione ſermo
nis· fac augmentū· ac ſi diceret· magis ac
plus· S· ppē mōrū n potuit· Sic ē ēinmi
nutione ut ē· ANCHISE· DOMUS· Sanc
religiōſe locis omnib; quā diu uiuit an
chiſes ei uniuſa cēdit· ut alio loco· ēpat
anchiſes dare fatis uela iubebat· ARBORIB;
Obtecta· Laur domus· RECESSIT· A frequentia
ſe remouit ē eſt ſpacioſa translatio· quotiens re
mobilis ad inmobilem· t econtra transfert· offen
Inapte· Inuadit· ut in grut eneas· i· ē· e· exem
CIORSŌNO· Vt appareat troas eſſe nomen auctas.
ARRECTIS AVRIB· Translatio ab animalib; flumi
fluctu· ut ume cetet flumine multū· TORRENS·
Fluuius· qui eſtate ſiccat· unde ē nōm accepit·
Cu greci p contrariū dedere uocabulū· Nā ex ma
pon uiret· Arēpone quo crescet ut equi nocuū·
ē MEDIA· TRAHIT SILVAS· Hoc ſpeciale fluuiū
nūp dicta ū ēiā ignis· INSCIUS· Honignarus·
nā unde ſed qui nonit ualde causā perit·
ideſt ſimplex· SOCII DEVERTICE· P monte· Cum
inſecto montē, p saxo poſuit· ut prenſanteq·
uncis manib; capita aſpera mont· MANIFESTI
FIDES· Honſomnu utquidā uolunt ſi fraudis
grecorū· Nā ē hoc ſequit· Danaumq; paſcaum
inſidie· DEI VROBI· Quia ipſe poſt mortē pa
dis helenā duxit uxorē· PROXIMA SARVM· Ro
domus ad prona tranſtulit· ET TOASTION· m
ut mantua ue miſere numū utrūne· C· SIGEA·
Duo ſunt troie, p montoria· q· ēchreū ē ſigeū
q̄ dicū eſt, ppē herculis tacaurnitatē· q; p
hoſpitio· ſimulauit abceſſum· ē unde ēra p
pitentiū uenit q̄ dicit ē ſige· ERETI LATA· I
cendu magnitudinē uolunt ſignificare· no
hoc deſcribere· Lata aū ideo qua ſe angu
pontiscoris illio dilatant ut alluſtius dī·
GLANDOR· Grecū eſt· Nā clange dicit· illud
Sane ſciendū eſt quia morē tenuit expugn
tionis· Plerūq, enī arrubā euerunt aut arr
nē albam· tullus hoſtilius uaſtē euerū· Ame
Quinec ſōnus credidit nec reb; aſpectus· Bell
Adbellū· EVROR IRAQ· M· p· Poteſt quidē ſpecia
accipi· idē mīē meā furor· ē una p pprias
ſed melius eſt generaliter· nonnumq ē ma
ma accepiſſe ſine ratione furor enī cecus

Clm. 15953, f. 54r

Clm. 15953
f. 81v

ſ· lingua tuſcarū habebant· Unde ē genſ illi
triplex ppłr ſubgente quaterni· ULTRO· Qua
ratio exigebat· ut loquerēt ille qui uenerat·
COMPELLARE· Alloqui· SPES· O fidiſſima be
ne contrariū· Spes enī ſemp incerta in hectore
fidiſſima dicitur· EXPECTATIE· Amptoſſ ē
p expectatus· FOEDAUIT· Cruentauit· ut ſan
guine fędarem· Et bene p manſit intranſla
tione· da ſupā dixerat· o· lux· ideo ć ſereno ſ·
ideo ć foedauit· nā ć ſaluſtius· de nubib; foe
dauere lum· ILLE· Nihil ſalicē adimrogata·
Et eraq; ūba exnegotiū accepiunt ſignifica
tionē· VANA· FALSA· GEMITUS· Nec enī par
uus dolor· ē uiro ſoru· fortē uirū fugā ſua
dere· ć nota omīs ſuaſorię partes·
hoc loco ēuneri· FUGĘ NATE DEA· ꝓpoſitio
-i demonſtraque
ē· EREPE· FLAMMIS· Ut ille· his aut dictu cog
SAT PATRIE· P·O· Honeſtū· Nā contra fa ta
uenire· ctat neminē poſſe· ETIAM· Multa
diſtinguunt· ut ſit adhuc· ut ćtā arma tenen
tē· S· meliuſ ē ćtā hac parte· ut ć partu cepſ
glę ſit aeneas· ć hector· utrć ſuperbiā· COM
MENDAT· T· Penates· Neceſſariū· nā ſacri
legiū ē· n liberare cōmendatos penates·

anchiſes dare fauſ uela iubebat· ARBOR
O brecta· Laur domus· RECESSIT· A frequenta
ſe remouit· ć eſt ſpaciosa translatio· quotiens re
mobilis ad immobilem· T econtra transfert· offa
lnapte· Inuadit· ut in gruit eneas· i· ć· p· c· Exor
cior ſono· Vt apparerat trorū eſſe nonſtatic
ARRECTIS AURIB· Translatio ab animalib; flum
fluxu· ut umectet flumine uultū· TORRENS·
Fluuius· qui ſtate ſiccat· unde & nom accepit·
Cui greci p contrariū dedere uocabulū· Nā ex ma
pou uixeē· Arēpore quo crescit ut equi noctu
& MEPIA· TRAHIT SIL-VAS· Hoc ſpeciale fluuiū
rupē dicta ů ćtā ignis· INSCIUS· Hominarus·
nā unde ſed qui nonſit ualde cauſarū peritus·
idest ſimplex· SOCII DEVERTICE· P monitu· Cra
inſecto montē· p ſaxo poſuit· ut premantēq;
uncis manib; captra aſpera montis· MANIFESTO
FIDES· Honſomnu utquidā uoluit ſi fraudis
grecorū· Nā ć hoc ſequit· Danaumq; parcitum
inſidie· DELPHOBI· Quia ipſe poſt mortē par
dus helenā duxit uxorē· PROXIMUS ARDET· Ro
domus ad pronā tranſtulit· ETTHAETION· in
ut mantua ue muſere numū utrinc· C· SIGNA

Duo ſunt troie, p monitoria· cochleū & ſigni

uemente sane reticos imperant. TVNC VERO. Quia ante ab hectore audierat. pse uiderat: cuertu troiam. sed non omnē. FERRO. Ethipenumb? tan to logia est. FRVERE. Pro decere. & est aoÿsto lo gia. MINATVR. Minatur. aūt eminē. ut mineq, murorū. aut mouēur. TREME FACTA comā. Solita figura. RVINAM. Aliarū arborū. Ac DVCENTE DEO. Sedm eos qui dicunt utriusq, sexus parutipationē habere numina. Hā aut caluus. pollentēq, dm uenerē. hē uirgiliusnec decreq, erranti dsadsunt. cū aut iuno fuerit aut allecto. Est scīa in capro simulachrū bar batę ueneris. ANTIQVAS Q DOMOS. Caras. & aliud pendē & alio. Vtibil eīm inter ē utrū carū dicas. an carnatus causā. Sane domos. ambitiose dix. PRIMVS. Principiū. Vos. o. ob liqua oratio est. nā apte quidē hoc agit ut relinquatur. latenter. ū aliud. infert. p qd nimia ęneae ostenditur. pęcas. qui nec iustis. causis mouetur. ut patrē relinquat. INTEGER EVI SANGVIS. Plenā ęcatē significat ecclām qui ne. qui non est integer: nisi iuuenis? Hā dicunt phÿsici. minui sanguinē p ęcatē. Vnde in senib? tremor est. SVO ROBORE. Sine alterius auxi lio. quo egę anchises. CELICOLĘ. Ad quos nra pruncę uita. ut haud credo inuisus celestib? au ras uitales carpis. SATIS SVPERQ. Ad augm tū supq, addidit. est aū temesis. Sane sciendū est ēe aliqua. quę augmentū n̄ recipiunt. ne minus significent. ut p fectus. nā quer n̄ utrū p fectior: possit facere. ne incipiat satis p fect? minus significare. VHA EXCIDIA. Sublato me donte. sed ensatico s dix excidia. Sic. O. Sic po sitū ad c. fatidis cedere. Prestare mihi uos fu nebre solatiū. id est ad famine. ut dici mor tuis solę. uale. morte aū ego manu hostis in uenā. Hā ordo ipse ē. miserebit ū dix. ad fec tu ei. qui capiebat interimi. ut eū hostis quasi miseratus occideręt. & sic in. VIII. mater eu

rÿali aut tu summe diuū miserere. tuquoq, in uisū hoc dcride capud. S. T. telo. Exvÿias q PETET. Quasi obiectio. sed spoliatū unquā ca dauer. & responsio falicis iactura sepulchri. aut sedm epicureos qui dicunt nihil supesse post mortē. aut hoc dic falicis sepulturala cera ē. quā potest ruina p̄stare. ANNOS DEMO ROR. Quasi festinantes diu uiuendo dēneo. FVLMINIS. Ad flauit. v. & c. igni. Tria sunt ful minū genera. ē qd findit. ad flat. qd incendit. de hoc aū silui. fulminatus ē aū anchises. quia secū uenere concubuisse iactabat. Nos CONTRA. Prę positiones. uel aduerbia. ina. excumia. modo p dū cunt ultimā littrā. excepto puta. apud ennū. & pacuuiū breuia sunt. hinc ē qd dcīa numero rū nomina indeclinabilia p ducunt. ut trigin ta annos. ita ū quę declinant brę uia s. sedm rationē nominū ina. excumū. OMNISQ DO MVS. Modo familia. alias domicilū. mōdū reuera domū. MORTĒ OPTO. Contra fatorū uim. & matris auxiliū. MENE? Pbatę pęcatis filiū. nā p nomina habent uim suā non umq, & infasin ut cantando tu illū. POSSE. Plus est quā uelle. Ex CIDIT bene excusat patrē dicen do excidit. & ipsā temperat obiurgationē. PATET ISTI. Apocope est. pistic. p nom ēni ēe non potest. quia n̄ p̄cedit nom. Gnatū ante ora patris. His rebus. trę eū qui n̄ potest mor tē timere. OBTRVNCAT. Obtruncare ē sueut. ARMA VIRI FERTE ARMA. Notant hoc crudę quia sępius armari aliquos dic. cū exarma tos nusquā ostendat. qui nescaunt nōmā apo ęca ut sup̄ diximus dici debere. Hā & die deseri bit. nocte n̄ p̄missa. Sup fluo eīm dicunt eaque necesse ē fieri. quis eīm domū ingressus non arma deponat. REDDITE MEDAHAIS. Quib? me sustulit mat. TENDEBAT. Offerebat. sed n̄ manib? eū gestans. SI PERITVRVS ABIS. Ar gumentū delima. idē ēplexio. quę aduersarū

Clm. 15953, f. 85v

Clm. 15953, f. 85v

uemente sane ratos imperant. TVNC VERO. Quia
ante ab hectore audierat. pse uiderat: euer-
troiam. sed nonomne. FERRO. Erripennib⁹ tan
to logia est. FERVERE. Prodacere. & est acyro lo
gia. MINATVR. Minatur. aut eminet: ut mineq,
murorū. aut mouetur: TREMEFACTA COMA.
Solita figura. RVINAM. Aliarū arborū. Ac
DVCENTE DEO. Sedm eos qui dicunt utriusq,
sexus partipationē habere numina. Hā aut
caluus. pollemēq, dm uenere. hē uirgilius. nec
dectrec, erramq, dsadsunt. cū aut iuno fuerit
aut allecto. Est scā in capro simulachrū bar-
batę ueneris. ANTIQVASQ DOMOS. Caras.
& aliud pendet ex alio. Nihil em inter ē utrū
carū dicas. an carnatus causā. Sane domos.
ambitiose dix. PRIMVS. Principiū. Vos. o. ob
liqua oratio est. nā apte quide hoc agit ut
relinquatur. latenter. ū aliud infert. p qd
nimia ęneae ostenditur. piętas. qui nec iustis.
causis mouetur. ut patrē relinquat. INTEGER
EVI SANGVIS. Plena ętatē significat ex sāguine.
qui non est integer: nisi iuuenib⁹. Hā dicunt
physici. minui sanguinē p ętatē. Vnde in senib⁹

rysali aut tu summe diuū miserere. tuquoq,
inuisū hoc de ride capud. s. t. telo. Et vi iasq
PETET. Quasi obiectio. sed spoliatū unquā ca
dauer. & responsio falsi. iactura sepulchri.
aut sedm epicureos qui dicunt nihil sup esse
post mortē. aut hoc dic falsi. sepulturā iacta
ra ē. quā potest ruina p̄stare. ANNOS DEMO
ROR. Quasi festinantes diu uiuendo decre-
EVLMINIS. Adflauit. v. & c. igni. Tria sunt ful
minū genera. ē qd findit. adflat. qd incendit. de
hoc aū silum. fulminatus ē aū anchises. quia sci
uenere concubuisse iactabat. Nos CONTRA. sry
positiones. uel aduersia. ina. ecumia. modo pdu
cunt ultimā litterā. excepto puta. apud ennū
& pacuuiū breuia sunt. hinc ē qd ēcā numero
rū nomina indeclinabilia p ducunt. ut trigin
ta annos. ta ū quę declinant brę uia s. sedm
rationē nominū ina. ecumiū. OMNISQ DO
MVS. Modo familia. alias domicilū. unde
reuera domū. MORTE OPTO. Contra fauo-
rium. & matris auxiliū. MENE. Pbatę pię ant
filiū. nā p nomina habent uim suā non umq
& enfasin ut cantando tuillū. Posse. Plus est

uia. ñ eñ dubitat fato ee sublatã cũ audierit. n hec
sine numine diuũ eueniunt. Nec post oculis e r u.
Constat hoc. nã umbrã a' uidit tantũm. Huc demũ
una defunt. alit urtiũ ẽ. Natq; quippe date ma
tre desiderart debuerat. Deorũq; y pmarus uers.
Vtor cadelius. Bene se futurus cõmendat matti.
Vallerecondo. Hinc iã ostendit nimia multitu
do. Stat casus. placet. ut stat q̃cqd acerbũ est
morte patt. Obscura limina. dicit pnoctẽ obscu
ra. aut certe p posticũ dr. Retro observata
sequor. idẽ religio raro. sequor uestigia mea. Lymine.
lustro. oculos circũfero. Ipsa silentia. Ipsa q̃ prece
non debent. p̃cipue inter hostes. Si ut dixim' naturalib;
natũ eedit. Si forte pelẽ. si forte retentione auxer
dubitationẽ. Inuerecundiam. Quos ue nus ante
phibuerat. ut ẽ. y nimia cura resistat. Licet. con
fectũ h signifie. y licet si metri ratione uariante. Sũma
ad eastigia. Vento. Quia auget flãmas. ut uelum cui fastigiũ
flãma furentibj austri. fastigia aũ m desũmitate p̃ p̃e dix.
alibi. peomerũ de imo forsitan. y serobib; que sun fasti
gaqueras. inde ẽ ceiũ p fundũ quasi cui' porro sit fundũ. di mouet
cũ de imo fundus. de sũmo fastigiũ dicẽ. Priami. Pa
tris o. Aneẽ. Vel uel illuc confugisse. Vacuis. Magni
quippe illuc erant omia. Lymonis asilo. Templo. unde
nullus posset extrahi. dictũ asylũ a' q̃si asyrũ. Id nẽ
tomib; replus. h ihis q̃b; ẽ secretionis lege sequebant.
hs. q̃ erant apatre oppssi. sic docẽ inxiu statui. hoc etiã
romulus imitatus ẽ. Vnde ẽ. quẽ romulus aceta sylure
tulee ñ statuit. Fenix. Achillis magister. Huc. pillue. gal
lica. Census p̃ciũ lingua. y ẽ numeri singlis tan
tũ. Mensequi. v. p̃ q excesserat omẽ adtus. Captiuaq;
vestis. p̃ captiuq. & ẽ nota elocutio. Longo ordine
longa multitudine. ut ini. Unde omis longo ordine
posse. cũ ñ dicat. Porriuẽ voces iactare. Que
ferarie p̃ latere cupienti. y iquirendi officiũ aduo
cẽ intulit. p̃pẽ nocte. uocesq; q̃ arte rterũ rterũq;
uocaui. Tectis. p̃ tecta. y ẽ antiptosis. Infelix fuit
ligni. m. n sibi. ut que potui infelix. p̃ simulacrũ
ãq; aphoteosin ostendã. quia simulacra deq; p̃ umbre

ĩ seruq; sic ulixes. in homero apte ĩ ferus umbrã hercules
cernit. quia p̃ morte umbra inferos animẽ eciũ petunt.
Maior imago. Quia umbra minor ẽ corpore. Quis
tantũ. Consolatio ẽ secũdũ eã diuinatio que animi
mis liberati corpore ẽ eedẽ. unde eã morientib;
dat. ut nec longũ letabere q̃q; fata p̃spectant p
acero melentio. Lysano. Magno. ut ĩsani ferianꝫ. in sano p magno
sine litora fluct. Lymoloeue. Operã dare ut
indulgent uino. Sine humine uiuũ. Sine
fati necessitate. ut eñ fatũ die fata q̃ que dis
fantẽ. Cuenient. Nec te comitẽ. hinc. a. e. s.
Hic uersus carẽ scansione. unde multi ei. hinc mul
tas sillabã detrahunt. si tamen uis fide seruata
scandere sit conũsio. ut euenant nec te. hinc qdꝫ fata
comitẽ. y potẽ scandi p̃ synalephã. alitẽ nec eclipsin.
nec hiatũ. nec synalephã recip. Fas. q̃a secũdũ
regniũq; y regia ẽ iunx. p.t. Cuncta. Quia
latina declinatio ẽ erte latini accentꝰ. Colyphi.
Cur in pen ultima accentꝰ sit manifestũ ẽ ratio
ne apte latinos. quãq; greci discretionẽ uelint
accentũ facere montis. y ceiũ qd supfluũ ẽ.
Arae vũ. Quia legim' subtrahitq; solũ. ñ imerito
dix nẽ arandũ. Hesperiã. Sequenti ephete
to italiã ab hispania segregauit. que y ipsi hes
peria dicẽ. Liuius tiburs. Tuscus dicit ly
dius afrẽ tyrrheni. Ita lidi. y tyrreni duo fr
cũ eos p̃uincia una ñ ferret. i sortẽ miserunt.
ut diuisis copus p̃ficiscerẽt uñ ad nouas se
des querendas. p̃ hoc tyrreni ẽ. q̃ ex suo no
mine tuscos tyrrenos uocauit. Lydia aũ
dicta ẽ i q̃ fr remansserat. Unde nẽ dicere ut
ly. diu dicerẽ. tusci aũ a frequentia sacrifi
ciũ dicti sunt. hoc ẽ a notoy e. y ei u. constat
nãq; illic a tage aruspicinã reptã. ut lucan'
meminit. si ẽ dator arti finxerit istas ges.
Leni agmine. leni impetu. Lacunas
antiptosis. v. pellet. Melꝰ. ad posteriora referim'. ut
casus p casu.
dicat nolu fuere. y ne cñ captiua sũ. male cñ
ẽ umbrã
simulach
irũ.
plures; dicẽ. quia habes uxorẽ paratã. Ser

Clm. 15953, f. 88r

Clm. 15953, f. 88r

uia. ñ eũ dubitat fato cẽ sublatã cũ audierit. ñ hec
sine numine diuũ euenium. Nec post oculis. e. u.
Constat hoc. nã umbrã ei uidit tantũm. Hinc demũ
una defuit. alit uirtũ ẽ. Natq; quippe date ma
trẽ desiderare debuerat. Deorũq; ypmarus uers.
Ypocaudelius. Bene se futurus cõmendat matri.
Vallerecondo. Hinc ia ostendit nimia multitu
do. Stat casus. Placet. ut stat qcqd acerbũ est
morte pati. Obscura limina. dicit pnoctẽ obscu
ra. aut certe p posticũ dr. Retro observata
sequor. idẽ religo raro. sequor uestigia mea. Lumine
lustro. oculos circũfero. Ipsa silentia. Ipsã q̃rere
non debent. p̃cipue intẽ hostes. Sicut diximus nocturnis;
nactũ credit. Si forte pedẽ. si forte recreatione auxit
dubitationẽ. Inuerecundam. Quos uenus ante
phibuerat. ut ẽ. y nimia cura resistat. Licet. Con
fecti ñ significẽ. y licet si metri ratione uariantẽ. Sonat
adastigia. vento. Quia auget flãmas. ut uelut cũ fastigiũ
flãma furentibus austris. fastigia aũ in desumitate p̃pediũ.
alibi p contrariũ de imo forsitan. y serotibus; que sunt fasti
gaq̃ras. indaginẽ celũ p fundũ quasi cui porro sit fundus. di
cũ de imo fundus. de sumo fastigiũ dicit. Priami. Pa
tris. Aneã. Ne uel illuc confugisse. Vacuis. Magis
quippe illuc erant omnia. Lucis asilo. Templo. unde
nullus possit extrahi. dictũ asylũ q̃si asyrũ. Qd nõ
tũmibus; reples. Ihis q̃bus exercitationis lege sequebantur.

fastigia de sumo, fastigiũ p magnitudinem posuit. fundi dicti sit asylum, primum templum

ferq; sic ulixes. in homero apẽ. ferus umbrã herculis
cernit. quia p̃ morte umbra inferos animę celũ petunt.
Maron. macro. Quia umbra maior ẽ corpore. Quiv
tantũ. Consolatio ẽ sequẽtis etiã diuinatio quę ani
mis liberatis corpore ẽcedit. unde etiã morientibus
dat. ut nec longũ letabere q̃q; fata p̃spectant p
acero melentio. Insano. Magno. ut isani ferant sine litera fluet. Iuuolecue. Operã dare ut
indulgent uino. Sine numine diuũ. Sine
fati necessitate. ut enim stant diẽ fata quę dif
fant. Cur ne uiuit. Nec te comitẽ. hinc a cras.
Hic uersus caret scansione. unde multi ei. hinc mul
tas syllabas detrahunt. sitam uis fide seruata
scandere sit confusio. ut euenias nec te. hinc
comitẽ. potẽ scandi p̃ synalipham. aliter. nec eclipsin.
nec hiatũ. nec sinalipham recip. Fas. qa sequẽte.
regnũq; y regia ẽ iunx. p. t. Curvesse. Quia
latina declinatio ẽ erre. Latini accentũ. Scolyphi.
Cur in pen ultima accentũ sit manifestũ ẽ ratio
ne p̃ latinos. quã q̃ greci discretionis uelint
accentũ facere monetis. eclu qd supfluũ ẽ.
Anas vũ. Quia legimus subtrahitq; solũ ñ imerito
die nec arandũ. Hesperiã. Sequenti ephe
ro italiã ab hispania segregauit. que y ipsi hes
peria dicit. Livius tiburi. Tuscus dicit ly
dius afer te repens. Pã lidi. y tyrrheni duo fr

insano p magno

qd fata

duas et hesperiã

una dicit sit lidi

singularis. NON ANTEA TYRO. dux
nisyro. ac si diceret. tyri. dux certe
tyrotes. idē de tyro. Vt dardanus bes
peria. DESPECTVS IARBAS. Rex lybie.
q didonem re uera uoluit ducere. Et ut
habet historia cū hec negaret. cartagini
multa bellū. Cui timore cū cogeret ac
ubi peccat ut ante placaret manes mariti.
& ut ędificata pria se imgnē peciuant.
Vbiq; tam. dido id ē uirago appellata ē. Nam
bellisi ppriē dicta ē. Ducoresq; aui. Ergo &
iarbas ductor. QVOS AFRICA TERRA. Diuisa
nomes frequenti maiores s principalitate. Int
du partes inueniunt. Raro minores. Vnde sup
iacens notandū dicim. Triumphus diuersi id ē
bellicosi. PLACITONE ETIAM. P. A. Ac si di
ceret. Contēpsisti eos q displicebant. numquid
eciā placito amori repugnabis. & est greci
pugno t. nam nos pugno tertiā dicim. HINC
GETVLE VRBES. Ad terrorē urbes posuit. Pugno
Nam immanitatib; habitant. IN FRENI. Aut
seui aut q equis sine freno utunt. INOSPI
TA. Barbara. aspera. DESERTA SITI. Inha
bitabilis. Dic aut xero ipsis. q ē in tripo
lin & pentapolin. Et bene terret dicens.
inuita ee. aut bellicosas gentes. aut deser
ta loca. unde nō sperat auxiliū. LATEQ;
FVRENTES BARCHAEI. Hi ppe s acha
gine. Vnde & addidit late furentes. hi Barchei
secundū ptolemeū in chorographia. i. agroū descriptio
descriptio. fenicē nauali quondā superauere
certamine. Barche aut ciuitas ē. pentapoli
os q hodie ptolemais dicit. Nam cirene
& barche regine fuere. q singulis dederūt
ciuitatib; nomina. GERMANIQ; MINAS.
Propter auru qd ei ut ipso duce tulerat. Dis
QVIDE MAVSPICIBVS. hoc dic.
di q s auspices matrimonii. eneam huc
uenire fecere. Nuptie enī capitalis fidus

augurijs. Vt ceteriq; auspice bruto.
Iunone sedā. Quo pacto ciuguis. Te
NVISSE. P fecisse implesse. CONIV
GIO TALI. Id ē uiri fortis. Qd ido nō
dic. qa sert adidone pdictū. VENI
AM. Aut beneficiū. Aut reuera uenia
piorū. scilicet ut nō seruata. F. C. P. S.
SACRISQ; LITATIS. Dis litatis debu
it dicere. nō eni sacra. si deos sacris li
tam. id ē placam. Ergo noue dicit. ℔ qd sert iramus
INDVLGE. Da operā ut indulgentiā ℔ qd sert indulgere
no & v. o t. c. ORIO N Corrupti
one supradicta. NON TRACTABILE.
Asperū. intractabile. INCENSV. Insti
mauit. ut horatius oleū addecamino.
Solvitq; P. propter uincula castitatis. ℔ qd sert delubrū
DELVBRA. A. Delubrū dicit. ut sup. d.
ppter lacus. in q manus abluunt. uel ppter
tectū ciuitatis. ac certe ligneū simu
lacrū delubrū dicim. a libro hoc erat
so ligno factū. qd grece xoanon dicit.
PACEMQ;. Benuolentiā. PERARAS
EXQVIRVNT. Id ē sacrificiū explorant.
Xoanon
dum uidum huic rei essent. Dican
do aut paras. aruspicale artē ostendit.
ut spiramus esulū oca. MACTANT ℔ qd sert ppe maclare
Verbū sacre cedi cuiusmodi non dicitur
ut adolerent. Mactare ppriē magis
augere. LECTAS BIBENTES. Non ua
cat lectas. Moris eni fuerat. ut ad sacri
ficia elegerent oues. qb; nihil deesset ut
Barche
inui. nē greges deminuto. VII. M. N.
Bidentes aut dicte sunt qsi bimestres ℔ qd s bidentes
qa neq; minores. aut maiores licebat hostias dare. Sunt eciā in oui
bus duo eminentiores dentes inter octo q Bimatis
ñ nisi circa bimatū appareant. nec
in omib; bimatū. sed in his q aptē sacris
inueniūt. LEGIFERE CERERI Le

Clm. 15953, f. 104 r

Clm. 15953, f. 104ra

singularis. HON ANTEA TYRO. dur
in tyro. ac si diceret. tyri. dur certe
tyroten. id ē de tyro. Vt dardanus hes
peria. DESPECTVS IARBAS. Rex lybie.
q̄ didonem re uera uolur ducere. Et ut
habet historia cū hec negaret. chartagini
imulit bellū. Cui timore cū cogeret̄ ac
rib⁹ peant ut ante placaret manes mariu.
& ut ex ędificata pria se imgnē ꝑcipiaut.
Obq̄ ram. dido id ē uirago appellata ē. NAM
uelissa ꝓprię dicta ē. Ducor̄q; dur. Ergo &
urbis ductor. QVOS AFRICA TERRA. Diriu
uones frequent̄ maiores s̄ a principalitate. int̄
du partes inueniunt̄. Raro minores. Vnde sup̄
tacens notandu duam⁹. Triumphis diuer. id ē
bellicosa. PLACITONE ETIAM. P. A. Ac si di
ceret. Contēpsisti cos q̄ displicebant. numquid
ex̄ placito amori repugnabis. & est greci
pugno as. nam nos pugno ris dicim⁹. H. INC
GETVLE VRBES. Ad terrorē urbes posuit. Pugno cecu.
Nam inmanib⁹ habitant. IN FRENI. Aut
sui aut q̄ equis sine freno utunt. INOSPI
TA. Barbara. aspera. DESERTA SITI. Inha
bitabilis. Dic aut xero ipsas. q̄ ē inuitro Xerolipandii
lin & penapolin. Et bene terret dicens.
augurijs. Vt ceteriq; auspice bruto.
Iunone sedā. Quo p̄ est ciuguis. TE
NVISSE. P. fecisse implesse. CONIV
GIO TALI. Id ē uiri forsi. q̄d ido n
dic̄. q̄a sert adidone p̄dicti. VENI
AM. Aut beneficiū. aut re uera uenia
priuri. scilicet ut n̄ seruata. f. c. p. s.
SACRISQ; LITATIS. Diis litteris debu
it dicere. n̄ enī sacra. si deos sacrifi u
tam⁹. id ē placam⁹. Ergo nouę dicit. Hs qd sit ueniam
IN DVLGE. Da operā ut indulgeat mi Hs qd sit indulgere
no & v. o t. c. ORIO N Corrupti
ratione supradicta. NON TRACTABILE.
Asperū. intractabile. INCENSV. Infla
mauit. ut horatius oleū addecamino.
Solvitq; P. propī uincula castitatis. Hs qd sit delubrū
DELVBRA. A. Delubrū dicti. ut sup. d.
ppī lacus. in q̄ manus abluunt. uel ppī
tecti ciuncti. ac certe ligneī simu
lacrū delubrū dicim⁹. alibro hoc cera
so ligno facti. qd̄ grece ecconon dicit.
PACEMQ;. Benuolentiā. PER ARAS
EXQVIRVNT. Id ē sacrificiū explorant
do aut parat. aruspicale artē ostendit.

theologi ipsā cē matrē dm quatra dr. unde ália porca ei sacrificat. Ergo ptre legit epitheton. ut maximā dicerē. MACTAT. Mactatio. p immolationē ē. Vnde bono usus ē cōpendio. Sane hysteron pteron ē in hoc ūsu. Primū enī ē. cū grege fistit ad aram. & sic mactat. i. auget pficit. QVAM LONGA POST NOCTE. In quantū longa est. ut nunc hiemē intē se luxu longa foueret. REFLVAS. Velut alueū suū recurrens. Troianas cōtra undas pgens descendentis celeritate ppemodū uēta rēt ad quandā mensuram. AEQVOR. Aquę ipsius eqlitate. RVMORE SECVNDO. Hoc ē bona fama. cū neminē lederent. Aut certe dicē cos ante uenis se quā fama nuntiasse eē uenturos. aut rumore p rumone posuit. Nā ut supra dixim rumon dicē. unde & ficus ruminalis ad quā ciceri s rem & romulus. qui fuit ubi nē ē lupcal in circo. i. tēplū panos. Hac enī labebat uberis. ante quā uerūno facus sacrificus auerterēt. quāuis ficū rumina le alii á romulo uelint dictā. quasi romularem. alii á lacte infantib dato. nā pars guttur is ruma dr. Ergo si fuerit rumone scdō. fauente fluuio intellegim. LABITVR VNCTA VADIS ABIES. Descendentis celeritate ppe conscendit aduersū. statuis de disco simulisq; cadenti crescit in aduersū. M. ET VNDE. Lauis troianaq; p fantasiā quandā ex undarū l nemoris āmiratione uenientē. NOCTEMQVE DIEMQ FATICANT. Vt. siluasq; fatigant. pro ipsi fatigant. SVPERANT FLEXVS. Hic ostendit n ēē alueū fluminis rectū. VARIISQTE OVNTVR ARBORIBVS. Hoc ē hunc intē fluuio tiberinus amoeno. SECANT PLACITO AEQVORE SALVAS. Ostendit adō pspicuā ēē naturā fluminis. ut in eo apparerent imagines nemorū. quas troianę naues secabant. Terrentianus. natura sic ē fluminis ut obuias imagines receptet in lucē suā. SOL MEDIVM. C. I. O. Altenus scilicē diei. CVM MVROS ARCEMQ PROCVL. Palatinū uidit. nec situ pfectē considerare debem. tunc enī nullis obstantib aedificiis & tiberi per lupcal ut diximus fluente facile mons potest uideri palatin. FORTE DIEM SOLEMPNEM. illo. R. A. H. I. Bono homine uictori do. troi anis sacra celebrabant. bona álā usus ē occo nomiā. AMPHITRIONIADE MAGNO DIVISA. f. Satis pter. nā cui do sacrificaret necesse erat p ipsū álā reliquos inuocare. ANTE VRBEM. Scdm antiquū situ. tunc enim breuis ciuitas fuerat. PALLAS HVIC FILIVS. Pro cū hoc huic. IVVENVM PRIMI. PAVPERQ SENATVS. Totā ostendit aetatē. Nā p senatū seniores significat. Paup aū ad numerum retulit. centū enī sub romulo fuerant. ar rē ueni paup qd romani impii ostenditur. Parsimonia pro laude tunc habita. TEPIDVSQ CRVOR. Frustra quida cruorem peccatq; sanguinē hominū uolunt. nā inue nal art. Sanguis irē & a magno ceruice fe renda magistro. VIRG. atq; atro siccabat ucste cruores. CELSAS VIDERE RATES. Quia diē. geminasq; legit de classe biremes. INTER OPACVM ADLABI NEMVS. p nem ut hunc intē fluuio uberim amoeno. aē honesta elocutio. ut si dicas intē cenā logi su. id p cenā. TACITIS REMIS. p ipsi tacen hoc ē sine celeumate. AVDAX QVOS L. P. S. V. Ne interruptione sacrificii cōmit rē. Vnde álā elenus nequā intē scos in ho nore dorum. H. F. O. & O. turbā. Denq; eū ludi cirrenses apollini celebrarent & han nibal nuntiat ēē circa portā collinā urbi ingruere. omīs raptus armis ēcurrē. Reūsi postea cū piaculū formidarent. inuenerē saliarē in circo senē quendā. qui cū intē rogatus diuisse se non interrupisse saltatio nē. dictū ē hoc puerbiū. salua res ē. saltat

Celeū carm nauta rii

Cem. 15953. f. 161r

Clm. 15953, f. 161v

theologi ipsã cẽ matrẽ dm quatra dr. unde ãia porca ei sacrificat. Ergo pte legit epitheton. ut maximã diceret. MACTAT. Mactatio p immolationẽ cẽ. Vnde bono usus ẽ cõpendio. Sane hysteron pteron ẽ in hoc ũsu. Primũ enĩ ẽ. cũ grege sistit ad arã. & sic mactat. i. auget pficit. QVAM LONGA POST NOCTE. In quantũ longa est. ut nunc hiemẽ intẽ se luxu longa foueret. REFLVAS. Velut alueũ suũ recurrens. Aeneas cũa undas pgens descendentis celeritate ppemodu uda rẽ ad quandã mẽsuram. AEQVOR. Aquę ipsius eq̃litate. RVMORE SECVNDO. Hoc ẽ bona fama. cũ neminẽ lederent. Aut certe dic̃ cos ante uenisse quã fama nunciasset ce uenturos. aut rumore p rumone posuit. Nã ut sup̃ dixim̃ rumon dicit ẽ. unde & ficus ruminalis ad quã cecidit rem & romulus. qui fuit ubi nc̃ ẽ lupcal in circo. i. tẽplu panos. Hac enĩ labebat uberis. ante quã uerũno facus sacrificus auerteret. quãuis ficũ rumina le alii á romulo uelint dictã. quasi romularem. alii á lacte infantib' dato. nã pars guttur rumã dr. Ergo si fuerit rumone sedo. fauente fluuio intellegim̃. LABITVR VNCTA VADIS ABIES. Descendentis celeritate ppe conscendit aduersũ. statuit de disco simulisq; ca

ROS ARCEMQ PROCVL. Palatinũ uidit. nec situ pstitẽ considerare debem̃. tunc enĩ nullis obstantib' aedificiis & uiberi per lupcal ut dixim̃ fluente facile mons potuit uideri palatiñ. FORTE DIEM SOLLEMPNEM. eusymbolos. Illo. R. A. H. i. Bono homine uictori do. troi uenientib. anis sacra celebrabant. bona ãia usus ẽ occo dispositio carminũ. nomia. AMPHITRIONIADE MAGNO DIVISQ. f. Satis pte. nã cui do sacrificare necesse erat p ipsũ ãia reliquos inuocare. ANTE VRBEM. Sedm antiquũ situ. tunc enim 1. cũ patre euandro breuis ciuitas fuerat. PALLAS HVIC FILIVS. Pro cũ hoc huic. IVVENVM PRIMI. PAVPERA SENATVS. Tota ostendit aetatẽ. Nã p senatũ senores significat. Paup aũ ad numerum retulit. centũ enĩ sub romulo fuerant. at rẽ uenĩ paup qd romani impii ostenditur. tẽperantia Parsimonia pro laude tunc habita. TEPIDVSQ CRVOR. Frustra quida cruorem peccatiq; sanguinẽ hominũ uolunt. nã uuenal ait. Sanguis iste & a magno ceruix fenda magistro. VIRG. atq; atro siccabat uestis cruores. CELSAS VIDERE RATES. Quia dix̃. geminasq; legit de classe biremes. INTER OPACVM ADIABI NEMVS. p nem

ut sic sensus. Ado sic ꝑparatꝰ ī plia. ut iã umũ sa
ꝑ galeã arma portaꝛe. Thoraca iouis. O mã
q̃ ix. gẽa masculina. ī obliq̃ casib⁹ a, ꝑducũt thoraxthoracis. pinax pinacis. nã femunina corripiunt. clima climacis. ſ; ad latinũ n̄ transeunt.
Phalanx ũ & alĩ ceti. & pegnũ é ceiã apꝰ gcos. De
cvrres avreus arce. Illic eni ea amata fuerat
& lauina. Speiã rei. Mente poccupat hostis
aduentũ. Valis vbi abrvptis. Sciã hẽc cõparatio homeri é ubo ad ubũ tñ sata. Potitvs. qui
abeo qd é potior potiris. nã ut aiã supdixim
ubũ hoc m tertiꝛ. m quartẽ iuenit cẽ cãgatiõ.
Arrectisq; fremit abie. arrecti sc̃z iuuenib⁹
fremitũ aut alie luxurianſ. Avtrã defluxit.
Ducendo defluẽ apte. & q̃nda moderatione dos
cendendi ſignificatiũ. q ciã é iascendendo apꝰ
hui⁹ rei portuſ. Svi merito s. Siunq̃ forte
habeat aliquã ẽ fidentiã. et ẽ fidentia fortitu
dinis sue. & ego audire n̄ dubito. forte aũ bene
dic̃. nã fortis cõmunis é gn̄ris. hẽc aũ humilit dice
n̄ sciũ ẽ fidendũ cõ ſ; robur. O cvrrere tvrmę
q̃tuꝫ. nã partẽ ꝑ toto posuit. Vas vice lavdes.
Sed m rethorica disciplina dic̃ ũba iuenire n̄ pos
sq̃b⁹ q̃ exꝑmat laudes. cũ diuersitꝰ ó decus reale.
Sic alibiq̃b⁹ te laudib⁹. equũ. cũ ꝑmisceri ó fama
gens. igentior armis uir troiane. S; nic ordo é.
Sine meũ parere labore. nã ꝑ parenthesin dictũ é
q̃ndo iste animꝰ é sup oma. i. siq̃de et magn⁹ pa-
rere aũ ido q illa diceret. sola q te q̃ret. i. o. c. m. s.
Vatrẽq; cãpos. Ad cãporũ ꝑturbatione. Fvrta
faro belli. Insidias. Sallust⁹. Bene ad furta belli
ꝑdonea. Bivias favces. Fauces dnr quecũq
utꝰ duos montes locata. angustia q̃ꝑua dicta
a fauciũ similitudine. Collatis excipesignis.
Comunctis ducib⁹. qs cõmemoraturus é. Ty
bvrniq; manvs. Achillus & corax. Ducis ettv.
Sic ego. n̄. dic̃ sic messapꝰ aut alius nec audeat
face iuuiã. concipe aũ. simul cũ illius sume.
nã cũnctua particula é unde & cũuocari de
pluribus dicim⁹. Valles. Maxi causa cõpel
lim⁹ ut uallis dicam⁹. Stati⁹. Vallis ī aplectu
nemorũ sed & diminutio ídicat. nã ual
lecula dr. sic turris dici debet turricula
ídicat. Vulpes uulpecula fac̃. Horat. Mo
uet uulpecula risu. Ergo í. d. ut iis. usuꝰ
patuit quo naturaliter ea tam nõ a sola
diminutio ídicat. ea aũ q̃ í. d. ex cunc
longas omã. si igentiuo n̄ crescunt. V.
Valles. Labes. uulpes. nã si crescant breuias s.
ut miles militis. Svasemita dvcit. Legit
& quo. Aditvs m. s. ꝑ te obscuri. Vsub luce
maligna. Ignota. scilicet. nã de turno
dicturus é huc uenis nota fert. r. u. Vtrique.
Male q̃da recessus legit̃ n̄ recepti. nã recepti
dr q̃ se tuto ecerti recep. unde & signa
receptu cingere dnr. Sev dextra levaq;
Sive ꝑ valles. sive ꝑ montis radices incertũ é. h.
q̃ sit uenturus enim. Arripvitq; loci.
Raptũ tenuit. Insedit. s. ꝑ te. nã ĩsidere
dolose aliquẽ ꝓpectare. unde, ĩsidie no
minant̃. s. Velocẽ interea. Licẽ uterq
particula negotia sẽp ꝓtenus futura cĩun
gat. tam abrupte é & utꝰ perabit. transitꝰ
habẽ aũ tales transitꝰ & ĩ superiorib⁹ libris
& ĩ sequẽtib⁹ ꝑ capue. ubi iuptiꝰ appellat iu
nonẽ. Orim. O pi. q̃ndo dicim⁹ nisi significam⁹.
si aũ dicim⁹ o pe. auxiliũ ītelligim⁹. Terentius
Iuno lucina fer opẽ. opes ũ plurali censũ
accipim⁹. nã ops ĩra é uxor saturni. quã
gci retam uocant. Tristes voces. Habitũ
futurę orationis ostendit. Dre dabat. Fleo
nasmos. Bellv ad crvdele. c. Ilno ũbo
ecitũ rei docuit. Neis neqvicqva. Suib⁹
utraq; gaudem⁹ ut iã ipsa habeat causã
doloris ex maiori iracundia. Neq; eni novvs iste
firmior seni ẽ antiq̃or es amicitię. Terentius
Ꝑ amicitiã q̃ ĩcepta a paruulis cũ etate ac
creuit simul. Iuuenatus. Ille excludat̃ amicus

Clm. 15953, f. 202.r

Cem. 15953
f. 202r

ut se cessus. ado sic ꝑparat ꝯ plia. ut ꝯ unus
ꝑ galeꝫ arma portare. THORACA IOVIS. O ma
q ix. ꝙa masculina. ꝯ obliq; casib⁹ a, p ducꝫ ut tho
rax thoracis. pinax pinacis. nã femunina corri
piunt. clima clymacis. s; ad latinũ ñ transeunt.
Phalanx ũ & alĩ ceñ. a ꝑ cognũ é ærã ap ꝙcos. De
CVRRES AVREVS ARCE. Illic eni ærea mata fuerat
& lauma. SVBIÃ. ru. Mente poccupat hostis
aduentũ. VALIS VBI ABRVPTIS. Sriã hæc cõpara
tio homeri é ũbo ad ũbũ ñ sfata. LOTITVS. ueñ
ab eo qd é potior potiris. nã ut ærã sup dixim⁹
ũbũ hoc m ter⁹ g. m quarte iuenit cẽ cauatioñ.
ARRECTISQ; FREMIT ALTE. Arrectis cornib⁹
fremit haut alte luxurians. AD TRÃ DEFLVXIT.
Dicendo defluẽ aptẽ. & ꝙnda moderatione dos
cendendi significatiũ. q ærã é ia scendendo ap
hui⁹ rei ponit. s. SVIMERITOS. Siungis q; forti
habæ aliquã cfidentiã. ex cfidentia fortitu
dinis sue. & ego audire ñ dubito. forti aũ bene
dicẽ. nã fortis cõmunis é qñ ris. hæc aũ hucusq; dica
ñ secũ cfidendũ cõ s; robur. O CVRRE RETVRME
q atiũ. nã partẽ p toto posuit. VAS VICE LAVDES.
Scelm rethoricã disciplinã dicẽ ũba iuenire ñ pos
sũ q⁹ ci ꝯ cepmat laudes cũ diuersitate decus ualiq.
Sic alibi q⁹ tc laudib⁹ equũ. cũ pmisceat fama
igens. igentior arma uir troiane. s; nc. Ordo é
plurib⁹ dicim⁹. Valles. Maris causa cõpel
limꝰ. ut uallis dicam⁹. Statꝰ. Vallis ꝯ plectu
nemorũ sed & diminutio ꝯdicat. nã ual
lecula dr. sic turri dicã debere turricula
ꝯdicat. Vulpes uulpecula facẽ. Horat. mo
uear uulpecula risu. Ergo ꝯ dubitãs. usur
patiue quo naturaliter ea cam nõ a sola
diminutio ꝯdicat. ea aũ q ꝯ dens. ea eam
longas omia. si igentiuo ñ ꝯ crescam. T.
Vallec. Labes. uulpes. nã si ere scam breuias.
ut mulos mulcis. VIA SEMITA DVCIT. Legiꝫ
& quo. ADITVS m. s ꝑ te obscuri. Sub luce
maligna. LOHOTA. scal'ꝝ. nã de turpo
dicturus é huc uenus nota fert. r. u. TVTIQ; R.
Male q da recessus legit ñ recepti. nã recepti
dr. q se cundo ex ercitũ recep. unde & signa
receptui canere dnr. SEV DEXTRA LEVAQ;
Siue p valles siue p montis radices incertũ é. u
q sit uenturus ensis. ARREPVIT Q; LOCÕ.
Rapti tenuit. INSEDIT. s ꝑ te. nã insidere
dolose aliquẽ expectare. unde, insidie no
minatẽ s. VELOCE INTEREA. Licæ interea
particula negotia sẽp ꝓtemissiua ciun
gat. tam abrupte æquiperabit transitꝰ
habæ aũ tales transitꝰ & in ꝓrioribꝰ libris
& in seqntibꝰ ꝓ caput. ubi iuxtꝫ appellat iu

bit' manifestā q̄ facium hodie ꝑce nr' an
nos. Cū ingressus iter pedib' sit in equū
omnino n̄ ascendere. Cū aut̄ equo. et equo
n̄ descendere. nullo imbre nullo frigore
adduci ut capite opto sit. summā cē in eo
siccitatē corporis. huiq; oīa ergā regis
officia ⁊ munera. Potest q̄ exercitatio
⁊ temperamia ætā senectute ꝑseruare
aliqd pristini roboris. Non sī in senectute
uires. ne postulem' quidē uires a senectu
te. Ergo ⁊ legib' ⁊ institutis ætat̄ ꝙs
mā. muneribus his quo possum' sine uiribꝫ
sustineri. huiq; n̄ modo qd n̄ possum' sed
ne quantū possum' quidē cogim'. Ar
multa sī imbecilli senes. ut nullū of
ficiū aut omnino utile muner' ergā possim'.
Et id quidē n̄ ꝓpriū senectutis uciū ē.
sed ēmune ualitudinis. Qui fuit imbecil
lus. p. affricani filius. is q̄ te adoptauit.
qui tenui aut nulla ualetudine. Qd n
ta fuisset. alterū illud ꝑcussisset lumen
utatis. Ad pāna cū magnitudine ani
mi doctrina uberior accessera. Qd mi
rū q̄ in semb' si infirmi sī aliq̄ndo eū

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
cod: lat. 15964
fol./s.: 1 1R

auctoritatē · tanta in equitib⁹ R · uirtute · tanta in omnib; consensione · ut catilinę pfectione omia patefacta illustrata oppressa uindicata ee uidcatis. His omnib⁹ catilina cū suma rei · l · salute · q eū tua peste ac pnicie · cuq; eorū ceteris q se tecū omi scelere parricidioq; iunxerunt, pficiscere ad im piū bellū ac nefariū · Tu tu iuppiter qui hisdem quib⁹ hec urbs auspiciis a rumulo es constitutus · quē statorem huius urbis atq; imperii uere nominamus · hunc a huius sociis a tuis aris a cęrisq; templis · a tectis urbis ac moenib⁹ autta fortunisq; cuiusq; arcebis · q hominē bonorū inimicos · hostes patrie · latrones · italię · sceleru foedere inter se ac nefaria societate coniunctos · q cernis supplicijs iniuos mortuosq; mactabis ·

Explicit liber primus: Incipit liber secundus.

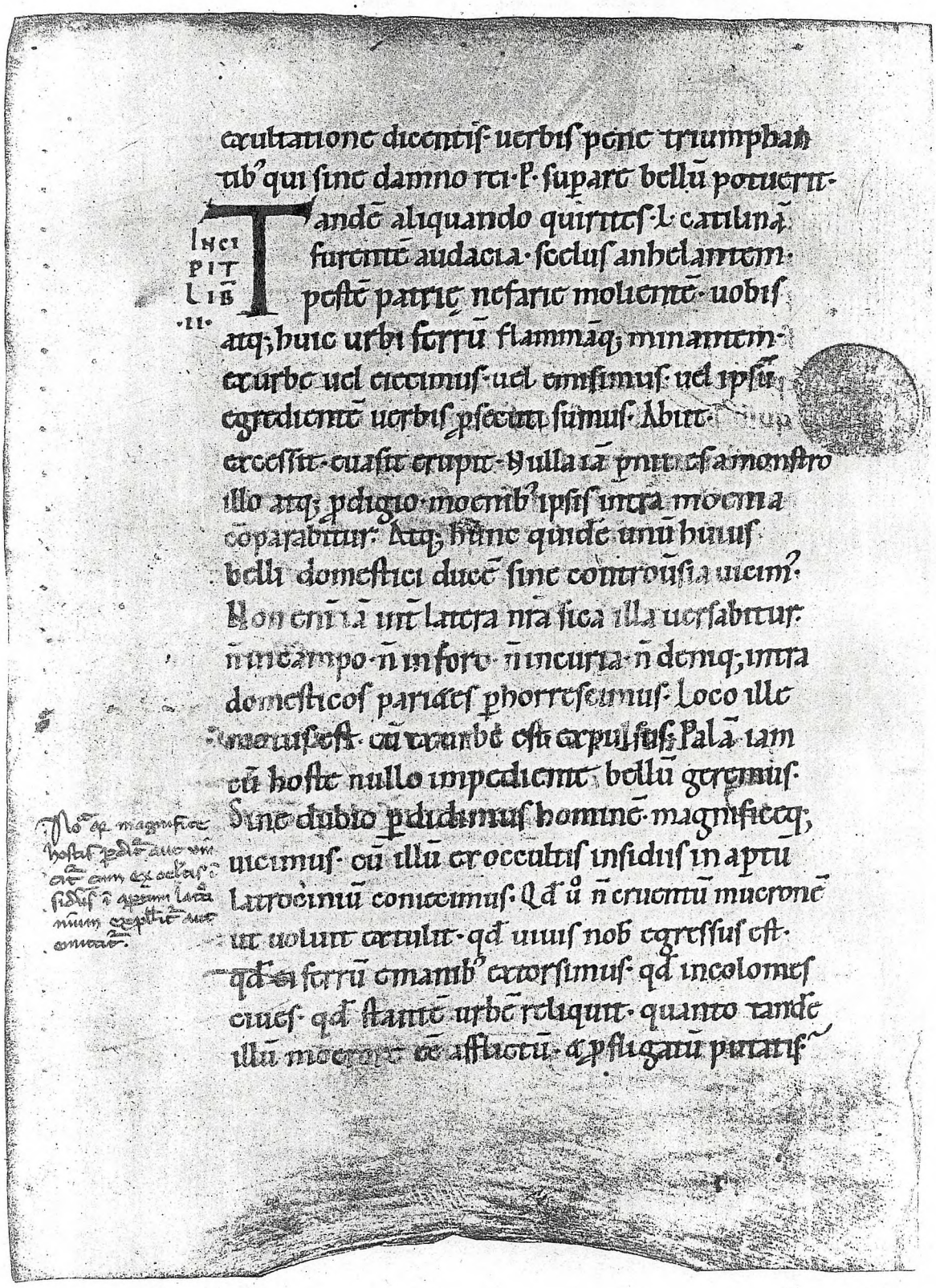
Catilina circūuentus eloquentia ciceronis · spontaneū elegit exiliū · Vndo oratori maxima uenisse uidebat inuidia · Sed postero die timore dissimulato, processit ad populū · fingens se timere · qd emisserit catilinā · ut minus sit inuidiosū qd quem in exiliū expulerit · Proemiū sumptū ab

¶ Nō · q rei debet ee prępue · hiis · qui pssunt rei publice · et maxīe bellis · scz · Auctoritas · fortitudo · et sapientia · scz q auctoritas sit ex iure · fortitudo ex usurpatione · sapientia ex ysillo · et virtute · in ex rectitudine · sapientia ex historia · et in ex literatura ·

Clm 15964, f. 62r

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: lat. 15964
fol./s.: 62R

Chatelain; Paléographie



ecubatione dicentis uerbis pene triumphan
tib' qui sine damno rei·p· superat bellū potuerit·
Tandē aliquando quirites·l· catilinā
furentē audacia·scelus anhelantem·
pestē patriē nefarie molientē·uobis
atq; huic urbi ferrū flammāq; minantem·
ecurbe uel eiecimus·uel emisimus·uel ipsū
egredientē uerbis prosecuti sumus·Abiit·
eressit·euasit erupit·Nulla iā pīte ch amonstro
illo atq; prodigio·moenib' ipsis intra moenia
coparabitur·Atq; hūc quidē unū huius
belli domestici ducē sine controuersia uicim'·
Non enī iā intra latera nra sica illa uersabitur·
in campo·n in foro·n in curia·n domq; intra
domesticos parietes phorreseimus·Loco ille
motus est·cū ecurbe est expulsus·Palā iam
cū hoste nullo impediemēto bellū gerimus·
Sine dubio proficimus hominē·magnificeq;
uicimus·cū illū eroccultis insidiis in aptū
latrocinū conieecimus·Quē ū n eruentū mucronē
ut uolunt eripuit·quē uiuus nob egressus est·
quē si ferrū emanib' extorsimus·qē incolomes
emisi·quē stantē urbē reliquit·quanto tandē
illū moerore ē afflictū·a profligatū putatis

Mō q magnifice hostē pdē auc em ē cū exercitū fusū ē apertū latrocinium expellē auc emisi.

Imp. L. Eudes.

Clm. 15964

furore & scelere concitata manu ista plus
ualuerit · qua ura ac rei · p · dignitas · me
tam meoru actoru atq; consilioru nuq;
· p · e · penitebit · Ceteri mors qua illi in fortas
se munitant omib⁹ e parata · utte tam lau
de qnta uos me uris decreuis honestati
nemo e assecutus · Ceteris eni bene geste
in uni conseruate rei p · gratulatione
decreuistis · Sit scipio ille clarus cui ⁹si
lio atq; uirtute hannibal in affrica redire
atq; exitalia decedere coactus e · Orietur alt
eximia laude affrican⁹ · q duas urbes huic im
pio infestissimas carthagine numantiaq; de
leuit · habeatq; ur egregi⁹ paulus ille cui⁹
curru rex potentissim⁹ qndam nobilissim⁹
pses honestauit · Sit eterna gla mari⁹
qui bis italia obsidione & metu seruitutis
liberauit · Ante ponit omib⁹ pompei⁹ cuius
res geste atq; uirtutes is de quib⁹ solis cur
sus regionib⁹ continent · Erit pfecto inter
horu laudes aliqd loci ne gle · Nisi forte
manus e pate facere nob⁹ puntia q⁹ q eare
possim⁹ · qua curare ut etia illi q absunt
habeant q uectores reuertant · Quanq

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: lat. 15964
fol./s.: 89R

nalis mmenti. Caluꝰ scis p. Apostropha fac ad duos poetas. p̃ q̃ fauore uelit mutare
p̃. ꝯ dic. tu nosti capere aios audiencium carmina tua cū eos sic pascis debeas. Samen
cibalios debeas. q̃ calui sum deberes. y dictū e a sugenda. Scis comune. p. scis tu burū
asinū donare. illa re donare dms. ū virgili. Hac te nos fragili donabim̃ an cicuta. comm.
socios pasci. adulatores. horridulu. t indebi. qa times si n dares ei. q̃ carmina tua ut
pares. Laena e palliatū fimbriatū. q̃ olim soli milites urbani. Vn y in distinguenda castren
si urbana y ꝑua. hos vocabat si illos laenatos uocabat. In a laene dicte. qa amputati capitib⁹
fimbrias. ney ma lacerti. ut sut penularii. ta dicit aut uestem. aut cte tenuit tecta. y aupo
inferna. Set uerū inqs. q. d. tu uerū examen ex his audire desideras. qb⁹ n e habenda fides. qm̃ te pu
tat poeta ee ob cam gule. amo uerū. p. dicos ee te cupidu ee ueri iudicii de tua sepa. uerū m.
d. d me. p. uerū bn dicere an male. qa si dixeris uertaris de me. laudas me. Q. pote. Vba y si qi
responderes. interrogatio illa. y si dic. q̃m potes uerū amare cū ses calnus. y nugigerul⁹. et cū tu
o calue sordidus habundantia pinguescas cibo. y uentrem habeas ut ege pedes extensu. ut
ū alu uolue ut unū semus pede ponere tu. q̃m tanta obtusus ē ssetudine possis aliq̃d subtile
tenue sapē. Vpa scdo pdas cū uente tuo indulgeas ut pinguedine ē soas. Set ē sensus
a gro usu q̃ sigcat ex uente epulo tenue sensu nasci. difficul pe uente ē poesi. thie ē dig
na ad sordida trahi. latio. ꝑpenso. p. porro excensa. p. ute porrecta. excet. p. nu nec at. Q. tane.
lan ē bisomis de p magsu y cetu annis. y p anu intellig bonu y sapiente poeta. q̃ u p̃ deridet
nec ei a ꝯro sanna ft. tane. q. d. felix ē lan. p. ille poeta q̃ deridet n merē. Ciconia dic q̃ ma
nu solet derisores formare. q̃ unctate collatos digitos agit ad inferiore p̃ inclinatos in si
mi structure ciconii rostri. qt cū plectat p̃ gu mouentes deridet q̃s uolut. ō si a ꝯro san
na fiat. lan intelligi. q̃m ciconia pingat man. utpote cui nemo ꝑsentia deche p. pinsit.
p. assidue ꝑcussit. dictū a pistoribus. Pilo em ap uetes frumenta tunclebant. un y pistores de
cti s. q̃ pinsores. ta purulenta. pindo em. p. ferio. un y pistillu dms q̃ terim i mortario.
Franu q̃ s lib sapientes intellige q̃ a nullo fede possit derideri. q̃ uidet an y ret sic lan
duas habet frontes. y ciconia derisores malos figcam. Hec man. o y tane q̃ felix tu es.
qa oculu in capite tuo. y io n p̃ t fi derisio asinina. mobit. p. facit y docta. albas aures. p. a
siminas. Solet em stultos tu deride q̃ uolut. id facit apposito ꝯporib⁹ pulber uentres au
res asini alis dignis q̃ sanna facientes. Hec lingue. Tetiu q̃ derisoris. qui fer du lingua exercitat
sic solet face canes du sicut. Apulia regio e estuosa y pestifera. ꝯ loci hoies ac pecudes lingua
prendit ꝑ solis immunitia. y io dic canis apula. Solet em q̃ da sic deride alios. q̃ lingua instar
canis prendit. tapula dicit eo q̃ hi q̃ deridendi sut in apulia. hinc sic lege. ille lan y se
hec ē. q̃ n ē passus in derisione tantu lingue. si plate ab aliq̃ derisore. q̃m lingue. si
fert. apula canis du sicut. ta tray q̃m sannaru li astendunt. aut manu figcare ciconia.
aut auriculas asini. aut lingua sicut canis. Vos a patet. Apostropha fac ad nobiles. q. d.

Chan. I.5965

Sat 15965
6 R

xix° Jesus autem et ubi dixit filiis Jacob vbi q[ue] loquitur
vadit. i. corpus non loquitur

xviii Sermo eiđ de ubis dñi mṇ euglo Scđm Iohem.
Pacē meā do uob pacē relinquo uobis.

xx Sermo eiđ de ubis dñi mṇ euglo. s. iohem nō
betur cor urm neq; formidet. xx.

xxi Sermo eiđe de ubis đ mṇ euglo. s. ioh. Ego sū
uitis uos estis sarmita. pat mis agricola.

xxii Sermo eiđ de ubis đ mṇ euglo. s. ioh. Ego ueri
tatē dico uob expedit uob ut ego uadā.

xxiiii Sermo eiđ de ubis dñi mṇ euglo. s. ioh. Ipse ar
guet mundū de peccato ⁊ de iustic ⁊ diud.

v

xxiii. Sermo eiđ de ubis dñi mṇ euglio Scđm ioh.
Petre diligis me tu scis dne qđ amo te. xxi. v

Sermo eidem de uerb dñi mṇ euglo Scđm
iohem. de una trinitate ⁊ naq; unitate.

Sermo eiusđ de uerbis dñi mṇ euglio scđm xxv
Iohem. Amen dico uobis quia uenit ho
ra & nunc est quando mortui audient
uocē filii dei & q audierint uiuent.

Sermo eiusdē de scriptuis. xxvi

Sermo scī Augustini epi



De verbis dñi nri ihu in evangelio Scđm Matheū.
Agite penitentiam. Appropinquabit enim regnū celorum.

Evangelium. Audiuimus. et inde dñs uos arguet
tem qui facie celi norunt pbare. & tēpus fidi
regni celoq; adppinquantis nesciunt inuenire. Iudei
aut hoc dicebat. sed etiā adnos sermo pueni. Dns au ipse ihc xpc e
glii suū dicationē ita cepit. Agite penitentiā. adppinqbit enī regnū
celoq. Et iohs euglista aplis ei similit. & iohs baptista ⁊ pcursor ipsius
cepit. Agite penitentiā. adppinqbit enī regnū celoq. Et modo eos corrip
dns qui noluit agere penitentiā adppinquante regno celoq. Regnū celoq
nī ueniet cū obseruatione. sic ipse ait. Et rursum ipse ait. Regnū celoq; intra
uos e. Prudent g accipiat unusq; monita pceptoris. ne pdat tēp mie
saluatoris. que m impendit quādiu humano gneri parcit. Ad hoc enī
parcit hoi ut currat. & nō sit qui dapnet. Uiderit ds qndo ueniet finis scli.
est tam m tēpus fidi. finis scli utrū hic aliquē nrm inueniat nescio. & for
tasse nō inueniet. Tempus cuiq; nrm proximū e qa mortales sum. & int casus a
bulam. & si uitrea essem. minus casus timerem. Quid fragili uase uitreo
Et tam seruat. & durat pscla. Et si enī casus uitro timetur. senectus ei &

Clm. 16048, fol. 5

Oat. 16048
2 V

Clm. 16048, f. 2v

Cuardus dedit .lxvi. marcas. duabus uicibus ad domū mīm. Hos dedit ecclesie epō. Ebrardo. Item dedit .Lum. lib. quarum bissarcel. pertin. sol cōparauit. ecclie [illegible] domū. Hos dedit ecclie .xxvi. marcas. Reliquas uero reliquit. Paulus .xv. s. & .iii. d. Hugo. dedit una lib. pticē. Item Sermones. Alias duas lib. ad [illegible] .ii. sol. pticē. Ceteras omnes dedit ad librariam.

Iste sunt libri ecclie sči nycolai. scilicet. Bibliotheca. ii. missales libri. ii. euangeliarij. lib. ii. lectionarii. i. officialis lib. i. gradualis lib. i. sequentionarij. cū tropis. i. maximus in duob; uoluminib; i. paruulus cū graduali. i. manuale cū utroq; psalterio. ii. psalteria. eple pauli. xl. gregorii. i. sermonū. lib. i. benedictionali liber unus. i. practicus augustini. septē psalmos cū gradibus. i. excerptus. de lachrymis de moralib; scintillarū. lib. i. Grandis. petri. isidorus. tripertita. historia. Regula gregorii. Augustini de diffinitionib; dogmatū ecclesiasticorū. Regula canonicorū. i. Regula solitariorū. i. Arithmetica. Salustii. Lib. diuersarū regularū grammaticarū. rethoricarūq; psichomachia. antiquus. cato. Epistolarium. antiquum. cantorum. Sinonima. Lib. iohis abb ad imperatricē agnetē. Porphyrius. tria uolumina orationū. Lib. benedictionū episcopaliū. Libri epistolarū. Versus offertoriorū. Leges alemannorū. Epla isidori. Quedā orationes mutatas.

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

Clm 16053. fol. 76v

Ccm. 1703 8

duplicib⁹ incipiant. Q si defuit
ratiõ inferi fecerit. hec oĩa ipso co
pleat. ñ inuita dicet. l' infirmitorio
fuit. De armario & solario ei⁹. viii.

Armariũ ptinet libs ẽodire &
ẽndare. & singlos singlis frib⁹ p
ut oportuit adhuc abbis l' pors
distribue. & cuiq; suũ qñ plegit mu
tare. Hora lectionis inquirit affre
y referre. Q'd in ecclã legendu sit. & qñ
incipiende sint hystorie cũ cantore
y cordare. & q'd ibi mun' legit. legendis
in refectorio ostende. Libros si mutuo
accepe cũ necẽ fuit. & nr̃os fr̃ib⁹
accõmodare. Si ñ abbe l' pore ignoran
te. Debent ẽ illi cẽ non om̃ libri mi
nistio ecclie necessariũ collectanei vbl.
text⁹. epl'aru. q̃n⁹ si q̃s q̃ eop⁹ q̃b⁹ ipsi
s̃ necessariũ deuiat p dideri signũ
aut ñ potuit repire locũ. ipse sine
mora inuenat ei. De sacrista & solario

Sacrista debet tm ei⁹ vsũ.
pare horologiũ & ipsũ face sona
re añ matutinas & ad ẽ excitandu cor
tudie. Q p̃q surrexit. tm̃ dormiom
y ecclie clarẽte faciat & in claustro
si necẽ fuit ponat. Ad ipsũ ptinet
oĩa ecclie hostia q̃cũq; necẽ fuit fir
mare. clausẽ aperi. collationẽ &
capitlm. & laudes. voces leuare.
nec ñ admiũ portis ultimũ sonitũ
dimittat. excepto ad laudes & capi
tlm tã diu donec de officinis
clauss⁹ adiacentib⁹ possint occurrere.
Que si cito l' tardi q̃ sonuint.
l' ad matutinas. ad m ollatio
nẽ. tm̃ defint. ins pitulo
sanss faciat. Candela face. &
in diuisis locis ecclie s ponẽ.
Ad missã y collationẽ ras eui
ñ portare. celler mario
y q̃b⁹ op' fuit distribue. & cande
las de repo habẽ & distribuere. Stola
& fanonũ abbi q̃cũq; necẽ fuit p

[illegible] ornatus struẽ ad benedicẽdũ ppa
rare. Candelas. ramos. p' benedictionẽ
cũ suo suffraganeo oĩb⁹ distribuere. Ra
mos p' processionẽ tollere. y expsis in ca
pite ieiunii cineres p̃parare. candelas
p' processionẽ & manib⁹ frũm suscipe.
Ad ungendu infirmũ. oleũ sacrũ &
adrigendu stuppas y pannũ lineũ por
tare. yp' tionẽ in psentia adhoc de
putata cõburere. & benedictionẽ corp⁹
ne sorpreens. manutigũ. aq̃ benedictã
p̃parare. y capillos in aliq̃ sac ecclie loco
cõburere texũ. missale. lectionariũ.
uasa uestimenta. linteamina. y cetera uten
silia in ecclia. y altaris necessaria serua
re. p̃parare. & q̃cũq; expedit mutare.
Corpalia. offertoria. tuaria. q̃b⁹ digni sa
cerdotes p' co munionẽ exigunt. &
palla altaris. sup' q̃ excendẽ corpale.
muase adhoc deputatu separatũ lauas.
& singlas lauatas in psepna fundens.
palla q̃de cũ ceus linteis cui ostiariũ
ẽ lauanda reddat. cetera y molla ad
hoc deputata. aq̃ cineritia cũ qua
ipsemet abluat. Quib⁹ lotis y aliugent
exsiccatis induat alba cũ luca corpalia
poliat. cetera y plicata reddat. Similiũ
hostias alba induat faciat in loco mun
dis linteis coopto. cui duo frs similiũ
induta albis l' sup pelliceis subministret
rium. Q̃d cũ reuerentia y silentio fiat.
Q̃cũq; fuint. sacrista q̃uenientes ab
inuicem humiliter studiose sedeant. mre
positorio mundissimo y sucr. Que si for
te humectate fuint. in claustro y ue
nient exsiccent. Lauatũ ps'bit q̃
tiens expedit. scopare. y infra ecclã
& paries. semel in anno
bet & oblationes suscipe. & de ip
q̃ abbas iusserit face. De magistro

Magister nouit inuicem. viii
cior debet nouicios instru
y ordinẽ suũ docẽ. in ecclia exerta
[illegible]

officius deputatus. Seruior in infirmo
in apparatu eor̃ dictum fuit. & cantor
& sacrista. & magist nouicior. & hospi
tal. sic & alii conuenant. ñ aliquos
hor̃ abbas p maiori occupatione in
capitlo inde absoluit. Si q̃s p̃ libet
necessitate remanẽ uoluit. ostendat
causã pori. & q̃d iussit faciat. Q̃d
si iussum remanẽ puideat. por illo
sic cõmonitus q̃d face debeat. p'
quã illud cõpleuerit. p̃q remanet.
Si v̄ abbas l' por aliquẽ remittere.
remittet signũ ei faciat q̃ frs ad laborẽ
duc. Si an laborẽ ñ ponerent p' labo
rẽ insinuet. ferramenta & alia instru
menta ad laborẽ necessaria. por diui
dat p ut uiderit expedire. Lectiones
aut & redeuntes sequant̃ porã. l' quẽ
ipse iusserit. Subseq̃ aut̃ q̃cũq; sup
por l' cretor. & si sat dos ñ fuit. Et ue
rentes aũ ad laborẽ. ñ multiplicent
inter se signa nec p̃sumant loq̃. ñ forte
de ipso labore breuit. & necessario
& silent cũ pore secrsũ afrib⁹. Si p'
rar⁹ loq̃ absente abbe. p̃sente v̄
obrecuenta ipsi rarissime. Non re
pausent nec diguam alicubi q̃cũq;
necessitate sine licentia. Si q̃cũq;
digdi. expleta necessitate. cui re
uerant. cũ repausauint. secdm q̃d q̃li
tas aeris & stis loci p̃miserit citra po
rẽ repausent. Q̃m diu aũ repausaue
rint. mo se ñ significent. Sciendũ
q̃ tẽpe laboris. nec legere. nec ad
laborẽ librũ desire cuiq; lic
duo signo adhorã. opus in
& si horã ibi cantaturi s
debet. ñ cũ exẽ septa mo
borant. cũ eis int septa l
nullatenus exẽ choy cantan
in p necessitate instantis
inuare & cursũ cantare p
exẽ cantaturi. septores & q̃cumq;

bit si abbi utili fuit. q̃d nulli liceat
de rebus pope manuu facere. Re
uertimus aũ de ipso labore. ponant
instrumenta q̃ detulerant y ad la
porã p̃parari solent. aut pori reddant. &
cant ad oratorĩ. Quom se habere in
fras sedeant ad lectionẽ lectorem
excepus illus q̃b⁹ uaria p̃ceptan
tib⁹ officia legere nuatur. & ui p̃cep
tum impleuerint redeant ad lectionẽ. diu
op' di in ecclia ecclesiast. ñ legant p̃ illos
q̃ psallũt nescium. & q̃ ad p̃sens op' p
ut de. legit. aut cantare. aliq̃d necẽ
habuit. Qui v̄ in claustro sederint re
ligiose se habeant. singli in singlis li
bris legentes. excepus illis. cantorib⁹
narius. gradualib⁹ ymnariis cantatoribus
& illus qui lectiones p ut dixim. q̃ tm
net & auscultet cũ munerũ fuit. nec
in q̃cũq; se misce in q̃lib⁹ subdi
dus. ñ deputet & correpus. & cum
& dictionẽ q̃ legit ignorauit
de principus lectionũ admissa. & no
uonẽ. & matutinas cũ necẽ fuit
breuissime fiant. Si q̃s habuit capitu
in capite cũ legerit l' moratus cum
tudie. taliter se habeat ut p̃ illius ppe
dia si dormiat. Si aliq̃s necẽ habuit
duxit libri sui memoriã, reponat
aut si in sede sua cũ dimittat uolue
faciat signũ fri ut ita sedem ut illa
custodiat. Porro si q̃s aliq̃ libru
q̃ legit ut cantat accepe uoluit. nec
bns meo aliq̃d unde. quidat ei aliu
& ille cui uiderit impace ei dimittat
Q̃d si ei accõmodare noluit. ille
ut impace fiat. donec sup eo ap
do p clamationẽ in faciat. Ita
beant diu sedent. diu v̄ ambulant
mittẽ se habeant supplicantes in
obuiando. Q̃d si abbi obuiant
utrum se imparẽ
caminis ei. q̃ supplicando

Clm. 17038

duplicē inuplant. Qsi defuit q[uo]d
tacā infirī stecēt. hec oīa, ipso cō
plent. n mūsa dirēt. l unfirmitoris
fuit. De armario & solario ei. vii.
Armariū ptinet libs ēodurē &
candare. & singlas singlis frīb; p
ut oportuit admissū abbis l' pors
distribuē. & cuiq; suū q̄n plegit mu
tare. Hora lectionis inquirat affīe
y referre. Qd mecela legendu sit. & q̄n
incipiendē sint hystorie cū cantore
y cordare. & qd ibi mn' legī. legentib;
infectorio ostendē. Libros inuntio
accipe cū necē fuit. & nros p̄ eis
accōmodare. si n abbe l' pore ignoran
te. Debent & illi ce non oīs libri in
nistio ecle, necessarii collectanei und.
tecē. eptarii. q̄n si q̄s q̄ cor q̄bs ipsi
s necessarii deuat p dictam signū
aut n potuit repire locū. ipse sine
mora inuenat ea. De sacrista & solario
Sacrista debet tam ei. vii.
pare horologiū & ipsū facē soma
re ad matutinas. adsē excitandū cor
tudie. Q p̄q̄ surr excit. lum dormitori
y ecle claresce faciat & emclaustro
si necē fuit ponat. Adipsū ptinet
oīa ecle hostia q̄cūs necē fuit fir
mare. clausdē apire, collationē &
capitlm. claudē. y loca honesta pare.
nec n admissū porta ultimū sonū
dimitte. excepto ad laudes & capi
tlm tā diu donec de officiis
clausē adiacentib; possint
Que si ea l' tarde q̄ sonuīt.
& ad matutinas. ad collatio
nē. lum defuit. ins pitulo
sans faciat. Candela facē. &
ui duūsis locis ecle ponē.
Admissā y collationē mario
nis portare. cellerar eis
y ea q̄ fuit distribuē. & cande
las de tepo habē & distribuere. Si vola
& cubiū. abbi q̄cūs necē fuit p

[illegible] candelas. ramos. p' benedictione
pparare. Candelas. ramos. p' benedictionē
cū suo suffraganeo ōib; distribuere. Ra
mos p' processionē tollere. & expsissimi
pnte letanīa. cantes p̄parare. candelas
p' processionē & manib; frūm suscipe.
Absungendu infirmū. oleū sacrū &
adrigendu stuppas y pannū lineū por
tare. y p' ōnione inpsentī adhoc de
putata cōburere. & benedictionē cere
ne for pces. manutigui. aq̄ benedicta
p̄parare. y capillos inalīq̄ facē ecclē loco
cburere. textū. missale. lectionariū.
uasa uestimenta. linteamina. y cetera men
silia in ecla. y alia ris necessaria serua
re. pparare. & q̄cūs expedit mutare.
Corpalia. offertoria. tergia. q̄bs digni sa
cdotis p' eo munionē exigunt. &
palla altaris. supq̄ excendē corpale.
muase adhoc deputatu separatī lauas.
& singlas lauatas inpsentia stantes.
palla q̄de cū cetis linteis cui y stimuī
e lauanda reddat. cetā y molla ad
hoc deputata. aq̄ ancrica cū sua
ipsemet abluat. Quib; lotis y aliis
excicatis induc alba cū lica corpalia
poliat. cetā y pluuiale p̄cedat. Simulat
hostias alba indut faciat in loco mun
dis linteis coopto. cui duo frēs simil
indutu albis l' sup pelliceis subnunc
utur. Qd cū p̄cessa y silentio fiat.
Q̄ cū pace fuit. tabla cū munere al
my ueneranb; studiose secenat. in
posterio mundissimo o sūer. Que si for
te humectare fuīt. in claustro q̄e
nient exsiccent. Panniū p̄sbīt q̄
tiens expedit. scopare. y iuxta eccl
& p̄sbīt ecclē admū semel in anno
bet & oblationes suscipe. & de ip
q̄ abbas ussserit facē. Dem magistr
Magister nou[ic]or. vim
cioy debet nouicios instru
y ordinē suū docē. in ecla excita
[illegible]

officiū dp̄ficiat. Seruitor. n̄ in firmo
n appariu coy dicant fiunt. & cantor
& sacrista. & magist nouicior. & hos
pital. sic & alii conuenant. n aliquos
hoy ablus p̄maori occupatione in
capitlo inde absoluīt. Si q̄s p̄ q̄bcō
necessitate remanē uoluīt. ostendat
causā p̄ori. & qd iusserit faciat. Qd
si iusserit remanē pudeat p̄ illo
sire cōmonitus qd facē y debeat. p̄
quā illud cōpleuerit. p̄q̄ remanet.
Si v̄ abbas l' p̄or aliquē remittere. &
remanē signū ei faciat q̄ sīs ad labor
dnē. Si aūt labore n̄ ponere p̄ labo
rē insinuet. ferramta & alia instru
mta ad labore necessaria. p̄ diu
dat p̄ut uiderit expedire. Ceteruī
aut & redeuntes sequant p̄ore. l' quē
ipse iusserit. Subsequē aut q̄cūq; sup
p̄ l' creator. & si sacdos n fuīt. Et ur
nientes aū ad labore. n̄ multiplicem
unt se signa nec p̄sumant loq̄. n sonte
de ipso labore breuit. & necessario
& silent cū pore seorsū affrib;. Si p̄
or ratio loq̄ exigat abbe. pcipe v
obrcuenta ipsi rarissime. Honre
patiant nec dignant aliquib q̄ cōp
necessitate sine licentia. Si q̄s cōm
dugdi. expleta necessitate. ead re
tare. Cū repausauīt. selm qd q̄q
ad arma sīs loci y miserit carca po
re repausent. Qm diu aū repausaue
rint. nesse n significent. Sciendū
q̄ cēpe laboris. nec legere. nec ad
labore librū desire cuiq; lic
dno signo adhorā. opus m
& si hora ibi cantauīt s.
debet. n cū exit septa mo
borant. Cū eni int septa l
nullatenus exit choy cantan
ū p necessitate instantis
inare & cursū cantare
exit cantauīt. sepores & q̄nus

bit si abbi iussū fuīt. qd nulli li[illegible]
dericoy pope manuū face bene. Re
uertens aū de ipso labore. ponant
instrumta q̄ deuleram y ad la[illegible]
p̄parari solent. aut pori reddant.
cant adoratione. Quoīn se habeāt
Fres sedeant ad lectionē lect[illegible]
excepus illis q̄bs uacua pcipi
nib; officia legere iniuncta q̄ in p̄pīa
expleuīt redeant ad lectionē. du
op̄ di in ecla celebrat. n legant p̄ illos
q̄ psalm nescīt. & q̄ adpsens op̄. p
ude. lege. aut cantare. aliqd necesse
habuīt. Qui v̄ in claustro sederint re
ligiose se habeant. singli in singlis li
bris legentes. excepus illis. q̄ manuop
narius. q̄dualib; y mp̄arius cantaturus
& illis qui lectiones p̄ut dint. q̄ tm
net & ausultet cū inuenerit fuīt. nra
ingerant se minuē in ssb̄is; faci
dus n dep̄ducat & correpus ecclē
& dedicatione q̄ legē ignorauīt
depcipus lectionū admissa. & ora
tionē. & matutinas cū necē fuīt.
brauissime faciat. Si q̄s habuīt capud
incapite cū legerit. l' orauerit cant
tauerit. taliter se habeat ut p̄ ipse ppe
dist dormiat. Si aliqs necē habuīt
duare. libri sui manutio. reponat
aut sp̄ sede sua cū dimittē uoluīt.
faciat signū frī ut cta sedentes ipsius
custodiat. Porro si q̄s aba liq̄ libru
q̄ legit ul cantat accipe uoluīt. nec
bns meo aliqd unde. q̄dam ei alia
& ille cui uīderit inpace ei dimitte
Qd si ei accōmodare noluīt. ille
tur inpace ferat. donec sup eo ar
dio p̄clamatione n faciat. tra
beant du sedant. du v̄ ambulant
milē se habeant supplicantes in
obuiando. Qd si abbs. obuiantē
itiant se in parte
cantes ei. q̄ supplicato

Clm. 17038

Cam. 1703 8

EXCERPTA ȳ SIDORI.

PROLOG. idest ꝓlocutio. Thema est. initiū dicendi. Sunt enī ꝓhemia ꝓncipia libroꝝ. quę ante causę. rationē adiſtruendas audientiū animos coaptant. Sagiū. idē ꝑſcientia. Pentateuchū. v. libroꝝ. Sintagma. dogma. Apocrifoꝝ. dubioꝝ ꝛ abſconditoꝝ. Hiberias. hiſpanicā. Hemias. uanitates ꝛ mendacia. Autentucos. auctoritate plenos. Oeconomon. diſpenſatorē. Thebeſiſontes. Xenofons. ꝓpriū nom̄ ē auctoris. Carismata. dona. De lib° gen. Breſith ebraice. geneſi ḡce. genitio latine. Paradyſꝰ ē loc̄ in oriente ꝑ rub̄ ꝓſtitut̄. cui uocabulo exḡco ī latinū uertit̄ ort̄. Horto ebraice eden dr. q̄ in ꝓpria lingua diuitię interpretat̄. Q̄ uirid̄q; iuuentū. fac̄ ortū deliciarū. Phanges fluui indię. a gangaro rege indoꝝ uocat̄. Phiſon ꝺ paradyſo exiens. Dicit̄ aut̄ phiſon

Cem. 17155, f. 1r

ap̄ medos. Jaspis deḡco in latinū uiridis
gemma intp̄tat. Jas quippe uiride pn
sas in gēma dr. Est aut̄ smaragdo sub
simulis. s; crassi coloris. Gena ei. v. ligur⁹
uocat⁹. q fiat ex urina lincis besh; indu
rata ē aū sic̄ ꝫ succinū ⁊ lua. thens spū
folia adpinquancia. Achates. repta p̄mū
in sicilia. iuxta flum̄ eid̄e nominis. p ea
in mutas t̄ris. Est aū nig. habens in medio
circulos nigros ꝫ albo uinctos. ꝫ uariatos.
simulis emæthisti. Amethist⁹ purpure⁹ ē.
p̄mixto uiolacio colore ꝫ q̄si rose. Hitor ei⁹
lentit quasd̄a flāmulas fundens. ē aū
sculpture facilis. Est gena. v. crisolit⁹ auro
simulis ē. cū marini coloris similitudine.
hunc æthiopia gignit. Deonichino p̄dixi
mus in exodo Berillus in india gignit
gīs suj lingua nom̄ habens uiridantis

Clm. 17155, fol. 9r

& q̄drupedū natu pullū. & ho paruus pullus.
Recentes q̄ natu pullū eo q̄ pollum̄ſ. Hinc uerſū
nīg. pulla dicta ē. Batheū angulū militare.
ppt̄ signa exeo ꝺpendentia. abdomonſtran
dā legionis ſūmā militarīſ. v. ſex miliū & ſec
centor lxvi. ex q̄ numo & ipſi cōſiſtunt. vñ
y batheus dr̄. lucifer dict9 eo q̄ int̄ omia ſid3a
plus lucē ferat. Eſt aū uñ explanea. Hinc ꝑpe
rabar dr̄. eo q̄ rubas lucis oſtendit. Hinc refugiū
refugiū. Lapas flāma ē mixtuc̄ lucens. dic
ta. q̄ tā uemens motū oſtendē uideatur. Rene
aut uarro. dicto q̄ nīl ab his obſceni humores
naſcunt. Hā uene & medullę tenuē liquorē
defudant in renibus. Inglioſſine gloria
Obrumatet dicti q̄ ſ. electi. Obrare enī eligere
ē. In uiū ſine uia. q̄ ad iriñ pot. Anima īmanib; portare ē. in cautionē cordis.
īopatione oſtendere. Enigma ē q̄ſtio obſcura

Clm. 17155, f. 49r